

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OVOCE

2020

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Ovocnářská unie České republiky, Holovousy
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Situační a výhledová správa, VÚEPP Bratislava
WAPA, The World Apple and Pear Association, Belgie

Odbor zemědělských komodit MZe

Autorka:

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

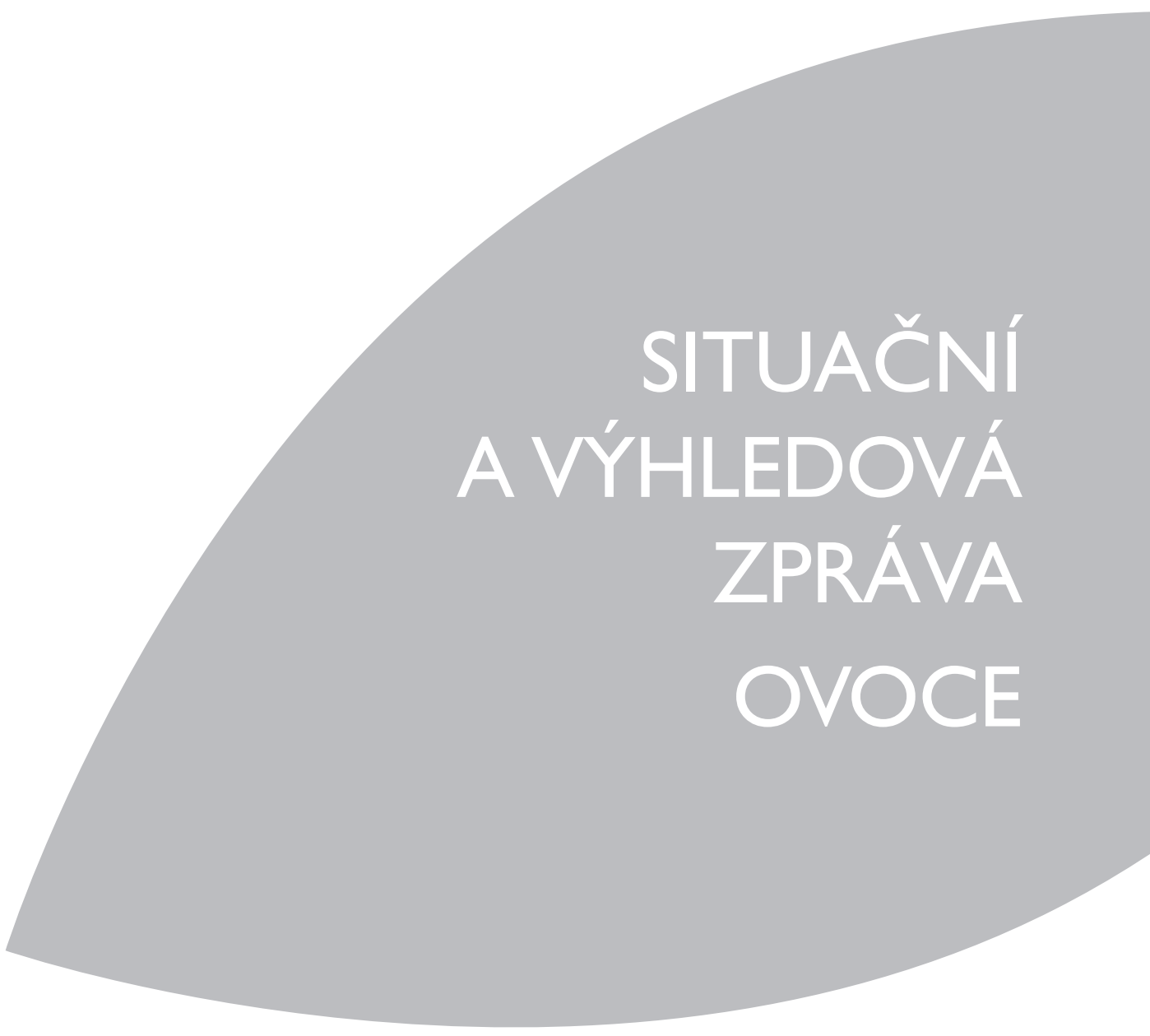
Autor fotografie:

Ing. Martin Ludvík, Ovocnářská unie ČR

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-576-0, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OVOCE

LISTOPAD
2020

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity ovoce	5
Světový trh	39
Produkce ovoce v ČR	44
Produkční ovocné sady v ČR	50
Integrovaná produkce ovoce v ČR	59
Školkařství v ČR	62
Zpracovatelský průmysl ovoce v ČR	64
Skladovací kapacity v ovocnářství ČR.	67
Cenový vývoj ovoce v ČR	69
Spotřeba ovoce v ČR.	72
Zahraniční obchod s ovocem v ČR.	74
Přehled o užití ovoce mírného pásma v ČR	79
PŘÍLOHY:	
Příloha č. 1 – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem.	80
Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem.	85
Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR.	87
Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR	88
Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny	90

ÚVOD

Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v sektoru ovoce, dále o změnách a základních pravidlech týkajících se společné organizace trhu EU u komodity ovoce.

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu z prosince 2019. Použité údaje jsou zpracovány podle dostupných informací k září 2020, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou v roce 2020 pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinná výroba, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Průběh zimy 2018/19 byl celkem mírný, bez výraznějších střídání teplot. S nástupem března 2019 nastoupilo opět velmi suché a velmi teplé počasí. Vegetační stav porostů významně zlepšily až květnové dešťové srážky. Avšak v polovině dubna a počátkem května 2019 zasáhly území republiky mrazové vlny. K největšímu poškození ovocných sadů došlo především v západních Čechách (80–100% ztráty na úrodě), dále též v severních a severovýchodních Čechách, lokálně silně poškozené byly i sady na Moravě. V dalších měsících roku 2019 pokračovalo extrémně suché a horké počasí, což mělo za následek nástup významného až extrémního sucha na více než 80 % území ČR. Díky dešťovým srážkám koncem srpna a v září se však situace s kalibrací tržního ovoce podzimních jaderovin výrazně zlepšila.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2019 celková produkce ovoce v ČR objemu 301,2 tis. t, což je v meziročním porovnání propad o 21,6 %. Z produkčních sadů se sklídilo pouhých 129,9 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní o 27 % méně, a ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o téměř 18% pokles. Celková úroda jablek v ČR činila 192,1 tis. t, což představuje sklizeň spíše podprůměrnou. Propad produkce oproti předchozímu roku nastal rovněž u hrušní, višňi, třešňi, švestek, rybízů a broskví.

Průběh zimy 2019/2020 byl velmi mírný, naopak období od druhé poloviny března až k počátku června bylo velmi chladné, s výskytem četných mrazových dnů. K výraznému zvýšení teplot došlo až ve druhé dekádě června, ale i tak se průběh léta blížil teplotně spíše období 70.–80. let 20. století. Opakované výskyty mrazů vedly k výrazným škodám na úrodě zejména u nejraněji kvetoucích peckovin. Rozsáhlé kvalitativní škody na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen) se objevily na jaderovinách. Z hlediska úhrnu srážek byla situace příznivější průběhu února 2020, který byl neobvykle teplý a bohatý na dešťové srážky, a pak v průběhu června a srpna, kdy se v některých oblastech vyskytovalo i silné krupobití. Vzhledem k výše popsanému vývoji počasí v roce 2020 se očekává sklizeň ovoce v produkčních sadech spíše podprůměrná (v objemu cca 134,6 tis. t), ve srovnání s pětiletým průměrem nižší o 12 %.

Sezóna 2019/2020 byla charakteristická nižší sklizní ovoce a tedy i nižší zásobou jablek. Na evropském trhu byla od začátku sezóny vyrovnaná nabídka s poptávkou, která se však zvyšovala a od začátku roku 2020 se v souvislosti s tímto faktem začaly zvyšovat také spotřebitelské ceny ovoce, zejména pak jablek. K tomuto vývoji cen přispěla na jaře 2020 také „koronavirová pandemie“, kdy spotřebitelé nakupovali ovoce ve větší míře bez ohledu na jejich ceny. Toho při omezeném fungování trhu využily velké maloobchodní firmy a ceny především konzumních jablek nadále zvyšovaly. Na konci skladovací sezóny, tzn. před sklizní nové úrody, tak dosahovaly spotřebitelské ceny jablek rekordních úrovní. Evropské sklady byly téměř vyprodány a trh byl od jarních měsíců roku 2020 částečně zásobován jablky z jižní polokoule ze sklizně roku 2020.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2019/2020 prodalo celkem 107,4 tis. t jablek (z toho 39,7 tis. t tuzemských konzumních jablek). Méně jablek bylo zejména na zpracování, což

dokladuje pokles vývozu moštových jablek, který byl meziročně poloviční a dosáhl jen 25,5 tis. t. Nižší byl i nákup jablek tuzemskými zpracovateli. Podíl tuzemských jablek na maloobchodním trhu se výrazně snížil z 58 % na 37 % a byl jeden z nejnižších v posledních letech. Důvodem byla jednak nižší sklizeň, ale také podstatně vyšší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů. Lze odhadnout, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 31 tis. t jablek, což je nejvíce za poslední roky.

Celková výměra ovocných sadů v ČR dosahuje v roce 2020 dle šetření ČSÚ 17 118 ha, z toho 13 344 ha představují produkční sady. Věková struktura těchto sadů se díky klučení starých neplodných výsadeb pomalu zlepšuje – v roce 2020 se podíl přestárých sadů meziročně snížil z 43 % na 41,5 % a nepatrně se zvýšil podíl mladých výsadeb na 18,1 %.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je dlouhodobě vysoce pasivní. Dovoz v roce 2019 meziročně mírně poklesl na 6 11,7 tis. t, hodnota dovezeného zboží se však zvýšila na 16,5 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem výrazně klesly dovozy citrusového ovoce, banánů a ananasu, naproti tomu se zvýšily dovozy ovoce mírného pásma, a to jablek, meruněk, broskví, nektarinek a jahod. Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Španělsko a Německo, dále pak Itálie, Polsko a Belgie.

Vývoz ovoce včetně reexportu v roce 2019 meziročně klesl o 16 % na 1 32,0 tis. t o celkové hodnotě 3,2 mld. Kč, především díky výraznému poklesu vývozu jablek, višňi a třešňi na zpracování. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko, dále do Německa, Rakouska, Polska a Maďarska.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY OVOCE

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Společná zemědělská politika – přímé platby
6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny
 - 6.1 Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny
 - 6.2 Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)
 - 6.3 Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce
9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právníckým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvlášť za odeslané a zvlášť za přijaté zboží. Výše prahů od 1. 1. 2019 je stanovena na 12 mil. Kč pro odeslané a 12 mil. Kč pro přijaté zboží.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1776,
- e) Nařízení Komise (EU) č. 1106/2012, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění nařízení vlády č. 323/2018 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 320/2019 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/ nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (**ESVO**), které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U ovoce je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco Island má nulová cla na dovoz ovoce z EU, Norsko si dovozní cla zachovalo u některých druhů ovoce (např. citrusové plody pro krmné účely, třešně a višně)

a případně jsou cla navázána na produkční období (jablka, hrušky, švestky, jahody). Švýcarsko chrání svůj trh ještě ve vyšší míře. Cla na dovoz z EU jsou uplatňována na širokou škálu ovoce s občasným využitím celních preferenčních kvót. U Švýcarska se v poslední době zvyšují ochrannářské tendence (i když zatím jen v případě potravin). V případě Norska byla v dubnu 2017 dokončena jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi Norskem a EU. V oblasti ovoce však byl liberalizován pouze vývoz některých položek konzervovaného ovoce z EU do Norska.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými **balkánskými zeměmi**. Zatímco Albánie uplatňuje cla do 10 % při dovozu ovoce z EU pouze na několik málo položek (moštové hrozny, vodní melouny a jahody), Černá Hora má dovozní cla zavedena v různé výši prakticky u všech druhů čerstvého ovoce (mimo ořechů, banánů a některých citrusových plodů). Při dovozu ovoce z EU do Bývalé jugoslávské republiky Makedonie dosahují u některých položek 30 až 50 % (stolní hroznové víno, jablka, hrušky, třešně, jahody atd.). Naopak dovoz veškerého ovoce z EU do Srbska nepodléhá žádným clům.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **Středomoří**. U ovoce se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí, např. Maroka, Alžírsko uplatňuje na ovoce z EU dovozní cla MFN¹ ve výši 30 % a Tunisko ve výši 36 % (s výjimkou dvou položek banánů, u kterých jsou cla nulová). Některé země regionu neuplatňují žádná dovozní cla na ovoce z EU (Egypt, Jordánsko). Naopak dovoz ovoce z EU do Izraele je zatížen různě vysokými cly u většiny položek této kategorie. Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají v současnosti s Tuniskem.

V posledních šesti letech se EU podařilo uzavřít dohody o volném obchodu se státy **Andského společenství a Střední Ameriky** (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Peru má pro dovoz všech položek ovoce z EU nulová cla, kromě banánů zatížených 6% clem. Kolumbie si ponechala dovozní cla na některé položky ovoce ve výši 9 % (např. citrusové ovoce, jablka, hrušky, meruňky, třešně a broskve). Dohody s Hondurasem, Nikaraguou a Panamou jsou prozatím prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila Kostarika a Salvador a v prosinci téhož roku také Guatemala. Tyto země Střední Ameriky v oblasti ovoce poskytly nulová cla pouze u některých položek při dovozu z EU (např. hroznové víno a jablka). Mnoho položek ovoce je však vyloučeno z povinnosti redukce nebo odstranění dovozních cel a zůstává u nich původní, nejčastěji 15% sazba (např. citrusové ovoce, meruňky, třešně, jahody, atd.).

V lednu 2017 se formálně připojil Ekvádor k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Při dovozu většiny položek skupiny ovoce z EU do Ekvádoru dojde k úplnému odstranění cel nejpozději do 10 let od vstupu dohody v platnost.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz ovoce z EU do Jižní Koreje mají být z velké části odstraněna maximálně do 20 let od vstupu dohody v platnost. V říjnu 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se Singapurem. U položek ovoce však Singapur poskytuje již MFN cla ve výši 0 %.

V roce 2013 bylo dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatím prováděna od září 2017. U ovoce došlo k úplné liberalizaci při dovozu z EU do Kanady, zatímco EU si u některých položek ovoce při dovozu z Kanady zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky, atd.).

Od roku 2016 je prozatím uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou**. Díky ní se většina položek ovoce z EU na Ukrajinu bude dovážet bezcelně maximálně do 7 let od vstupu dohody v platnost. U citlivých položek (např. stolní hrozny, jablka a hrušky v určitých obdobích, třešně, meruňky a jahody) dojde po 5 letech ke snížení dovozních cel z EU na Ukrajinu o 20 až 50 %.

¹ MFN – Most favoured nation – tzv. doložka nejvyšších výhod, která zneumožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

Na základě dohod o volném obchodu s **Moldavskem a Gruzii** byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu, dovoz z EU do Gruzie probíhá bezcelně. Dovozy z EU do Moldavska je u většiny položek ovoce také bezcelní, ale některé položky ovoce jsou zatíženy dovozním clem nejčastěji ve výši 5–12 % (např. stolní hroznové víno, jablka, třešně, broskve, švestky).

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. U většiny položek ovoce dojde při dovozu z EU do Japonska k postupné liberalizaci maximálně do 10 let od vstupu dohody v platnost. Na straně dovozu ovoce z Japonska do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky, atd.).

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti je text Dohody finalizován. Poté musí projít právní revizí. Podle vyjádření EK dojde k odstranění cel na většinu položek vzájemného obchodu.

V jednáních mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu bylo v dubnu 2018 dosaženo politické shody. Ovoce je však již v současnosti dováženo z EU do Mexika téměř bezcelně, kromě několika položek, na které je uplatňováno dovozní clo ve výši 20 % (banány, jablka a broskve). V opačném směru si EU u některých položek ovoce při dovozu z Mexika zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky, atd.). EU rovněž jedná o revizi Dohody o volném obchodu s **Chile**. Dovozy ovoce z EU do Chile je bezcelní již nyní. Při dovozu z Chile do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky, atd.).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s **Indií**, celý proces se v roce 2013 prakticky zastavil. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz ovoce clo MFN nejčastěji ve výši 30 %. Výjimkou však nejsou ani cla 50 až 100 %.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (**DCFTA**) s **Malajsií a Vietnamem**. Zatímco v případě Malajsie probíhá příprava dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem byla v prosinci 2015 formálně ukončena, následně proběhla právní revize textu a konečné posouzení dohody, která byla podepsána v červnu 2019. Pokud bude úspěšně ratifikována, dojde k odstranění prakticky všech dovozních cel na zboží včetně velké části potravin pocházejících z EU. Aktuálně u ovoce uplatňuje Vietnam při dovozu cla MFN nejčastěji mezi 10 až 45 %. Dohoda stanovuje, že má dojít k odstranění cel na dovoz ovoce z EU do Vietnamu nejpozději do 6 let od jejího vstupu v platnost.

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání. Od roku 2016 probíhají jednání o dohodě o volném obchodu s **Filipínami** a s Indonésií. V roce 2018 byla formálně zahájena tato jednání s **Austrálií a Novým Zélandem** o dohodách o volném obchodu, doposud se v obou případech uskutečnila čtyři kola negociací.

Druhy ovoce, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují vstupní ceny – rok 2020

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v EUR/100 kg	Celní sazba smluvní v %
0805 10 20	Pomeranče sladké čerstvé 1.1.–31.3. 1.4.–30.4. 1.5.–15.5. 16.5.–31.5. 1.12.–31.12.	35,4 35,4 35,4 35,4 35,4	16* 10,4* 4,8 3,2 16,0
0805 20 10 0805 20 30 20 50 20 70 0805 20 90	Mandarinky (včetně druhů tangerin a satsuma), klementinky, wilkingy apod. 1.1.– konec února, 1.11.–31.12. 1.1.– konec února, 1.11.–31.12. 1.1.–konec února 1.11.–31.12.	64,9 28,6 28,6 28,6	16,0 16,0 16,0* 16,0
0805 50 10	Citrony a limety čerstvé 1.1.–31.5. 1.6.–31.7. 1.8.–31.10. 1.11.–31.12.	46,2 55,8 55,8 46,2	6,4* 6,4* 6,4 6,4
0806 10 10	Hrozny stolní čerstvé 21.7.–31.10. 1.11.–20.11.	54,6 47,6	14,1* 11,5
0808 10 80	Jablka konzumní čerstvá 1.1.–31.3. 1.4.–30.6. 1.7.–31.7. 1.8.–31.12.	56,8 56,8 45,7 45,7	4,0 0,0 0,0 9,0
0808 30 90	Hrušky konzumní čerstvé 1.1.–30.1. 1.2.–31.3. 1.4.–30.4. 1.7.–15.7. 16.7.–31.7. 1.8.–31.10. 1.11.–31.12.	51,0 51,0 51,0 46,5 46,5 38,8 51,0	8,0 5,0 0,0 0,0 5,0 10,4* 10,4*
0809 10 00	Meruňky čerstvé 1.6.–20.6. 21.6.–30.6. 1.7.–31.7.	107,1 87,3 77,1	20,0* 20,0* 20,0*
0809 21 00	Višně čerstvé 21.5.–31.5. 1.6.–31.7. 1.8.–10.8. Višně pro průmyslové zpracování 21.5.–15.7. 16.7.–10.8.	149,4 125,4 91,6 50,7 45,9	12,0 12,0 12,0 12,0 12,0
0809 29 00	Třešně čerstvé 21.5.–31.5. 1.6.–15.6. 16.6.–15.7. 16.7.–31.7. 1.8.–10.8.	149,4 125,4 125,4 125,4 91,6	12,0* 12,0* 6,0* 12,0 12,0
0809 30 10 0809 30 90	Nektarinky, broskve čerstvé 11.6.–20.6. 21.6.–31.7. 1.8.–30.9.	88,3 77,6 60,0	17,6 17,6 17,6
0809 40 05	Švestky čerstvé 11.6.–30.6. 1.7.–30.9.	69,6 69,6	6,4 12,0

Pramen: Nařízení Komise (EU) 2019/11776, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO

3. Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 08 celního sazebníku, tzn. jedlé ovoce a ořechy, slupky citrusových plodů, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpurných programů v roce 2020 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2020 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

- **I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách**

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mimo území hlavního města Prahy. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci školkařských výpěstků okrasných školek. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let.

Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Výše dotace: do 72 000 Kč/ha vybudované kapkové závlahy.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2019

Bylo čerpáno celkem 17 391,6 tis. Kč (při sazbě 72 000 Kč/ha) k vybudování kapkové závlahy na 242 ha sadů.

- **I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů**

I.R. – podpora restrukturalizace sadů v systému integrované produkce

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu osázená odrůdami, které jsou uvedeny u programu v části B Zásad a obhospodařovaná podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů uvedené ve výkladu dotačního programu. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Žadatel musí doložit kromě jiných také potvrzení ÚKZÚZ o uznání předmětné sadby i potvrzení Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) o použití povolených odrůd a dodržení limitů těžkých kovů v půdě a doklad o registraci v SISPO. Příjemce dotace je povinen vlastnit doklad o účasti v SISPO a po celou dobu závazku být držitelem ochranné známky SISPO pro každý příslušný rok.

Podmínkou je, že příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce min. 10 let.

Výše dotace:

- a) sazba do 240 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, nektarinek, slivoní, třešní nebo višní na výměře min. 0,75 ha jednoho druhu v součtu všech ploch DPB, min. počet stromů 800 ks/ha,
- b) sazba do 120 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, nektarinek, slivoní, třešní a višní na výměře min. 0,75 ha jednoho druhu v součtu všech ploch DPB, min. počet stromů 400 ks/ha,
- c) sazba do 60 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou drobného ovoce (rybízů, angreštů, malin) na min. 0,5 ha jednoho druhu, min. počet sazenic 3 000 ks/ha.

► **Vyhodnocení dotačního programu I.R. – rok 2019**

- I.R: 77 959,2 tis. Kč na výsadbu 325 ha ovocných sadů (sazba 240 tis. Kč/ha),
 3 361,2 tis. Kč na výsadbu 28 ha ovocných sadů (sazba 120 tis. Kč/ha),
 1 578,0 tis. Kč na výsadbu 26,3 ha (sazba 60 tis. Kč/ha).

● **I.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství**

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu v režimu ekologického zemědělství na pozemcích v užívání žadatele mimo území hlavního města Prahy.

Musí být osázený uznanou sadbou ušlechtilých odrůd, které jsou uvedeny v bodě 9 výkladu tohoto programu. Nelze uznat výsadbu stromů, které jsou tvořeny pouze podnožemi bez naštěpované ušlechtilé odrůdy, nelze uznat ani výsadbu pravokořenných stromů. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který je zároveň registrován jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Podmínkou je, příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej min. 10 let. DPB musí být v LPIS označeny příznakem režimu obhospodařování přechodného období resp. ekologického zemědělství (PO resp EZ).

Výše dotace:

- a) do 240 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných stromů broskvoní, hrušní, jabloní, meruněk, slivoní švestek, slivoní obecných, slivoní renklóda, třešní nebo višní s min. počtem stromů 800 ks/ha na výměře min. 1 ha v součtu všech ploch DPB,
- b) do 60 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných keřů angreštů, maliníků, ostružiníků, Rybízů nebo borůvek s min. počtem keřů 3 000 ks/ha na výměře min. 0,5 ha v součtu všech ploch DPB.

● **3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.b. – Podpora některých činností souvisejících s plněním „Národního ozdravovacího programu pro ozdravení rozmnožovacího materiálu ovocných rostlin, révy a chmele od hospodářsky významných škodlivých organismů rostlin“ (NOPRM). Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Výše dotace:

- do výše 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony ozdravování, které stanovuje čl. 7 NOPRM,
- do výše 90 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony, které stanovuje čl. 8 NOPRM.

3.c. – Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s testováním množitelského materiálu. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

3.d. – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin, do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů dle výkladu dotačního programu.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2019

V rámci DP 3.c. bylo vyplaceno 740,9 tis. Kč a na DP 3.d. 2 370,0 tis. Kč.

● 9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

9.A.b.1. – Publikace doporučených odrůd a souvisejících informací poskytované pěstitelům zdarma. Žadatelem je pěstitelský svaz se souhlasem MZe vydávající publikace. Výše podpory je stanovena do výše 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

9.A.b.2. – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Žadatelem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz nebo jím pověřené osoby se souhlasem MZe, pořádající výstavy. Výše podpory: fixní částka stanovená MZe podle významu pořádané akce.

9.A.b.3. – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Žadatelem je pořadatel nebo jím pověřené osoby (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2019

V rámci DP 9.A.b.2. bylo vyplaceno 761,6 tis. Kč, na DP 9.A.b.3. bylo čerpáno 100,0 tis. Kč.

● 10.E.d. – Podpora České technologické platformy rostlinných biotechnologií (Rostliny pro budoucnost)

Účelem je podpora činnosti technologické platformy zaměřené na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, a plnění odborně příslušných cílů Strategické výzkumné agendy. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a zemědělskou a podnikatelskou praxí z oblasti biotechnologií. Odborná činnost se bude odehrávat na základě Strategické výzkumné agendy.

● Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy“
Člení se na podprogramy:

- I. Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ určený na:
 - podporu obnovy a budování závlahového detailu,
 - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

2. Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ určený na:
- podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Program funguje od roku 2017 a je prozatím plánován do roku 2022. Více informací na: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh/>

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2019

Byla udělena podpora 11 ovocnářům ve výši 30,8 mil. Kč.

● M.1. – Zmírnění škod způsobených jarními mrazy na ovocných kulturách v dubnu a květnu 2019

Vládou bylo na program schváleno celkem 50 mil. Kč, později navýšeno na 64,1 mil. Kč. Vypáčení odškodnění bylo rozděleno na dvě etapy:

I. etapa – podprogram M.1.4. dle pravidel režimu „de minimis“, žádost si mohli podat žadatelé na všechny ovocné druhy.

V prosinci 2019 bylo na zmírnění škod způsobených jarními mrazy 2019 žadatelům vyplaceno 29,53 mil. Kč (při nutnosti krácení finančních nároků na 60 %).

II. etapa – podprogramy M.1.1. a M.1.2. – podpora poskytovaná na všechny ovocné druhy dle pravidel „Rámcového programu pro řešení rizik a krizí v zemědělství“ těm pěstitelům ovoce, kteří si nepodali žádost v rámci předchozího podprogramu. Realizace odškodnění proběhla v září 2020, vyplaceno bylo 34,57 mil. Kč (při nutnosti krácení finančních nároků na 62 %).

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. PGRLF umožňuje v současné době obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajících se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpory PGRLF lze nalézt na internetových stránkách www.pgrlf.cz

Pro rok 2020 byly vyhlášeny zejména tyto programy:

Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru

Cílem programu je snížení provozních nákladů, zvýšení likvidity a eliminace negativních dopadů způsobených mimořádnými opatřeními v souvislosti s pandemií COVID-19. Tato situace akutně ohrožuje životaschopnost podniků v oblasti zemědělské prvovýroby v důsledku přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u dotčených subjektů.

Maximální výše podpory může činit **150 000 Kč** a zároveň maximálně **50 %** z nesplacené výše jistiny úvěru uvedené v „Potvrzení o nesplacené výši jistiny Úvěru“ vystaveném bankou. Vždy však platí omezení uvedené v bodě A.2.3. Pokynů.

Žadatelem nebo příjemcem podpory může být subjekt, který zároveň splňuje kritéria uvedená v Pokynech:

- je podnikatelem ve smyslu § 420 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který se zabývá zemědělskou prvovýrobou ve smyslu bodu A.1.6. Pokynů,
- podal v roce 2019 žádost o poskytnutí finanční podpory pojištění plodin a/nebo hospodářských zvířat dle Zásad pro poskytování finanční podpory pojištění PGRLF, a je malým nebo středním podnikem (viz bod A.1.9. Pokynů).

Zemědělec: cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Zpracovatel: program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů k potravinářským či krmivářským účelům. Program je poskytován v režimu *de minimis*.

Podpora nákupu půdy: Cílem předkládaného programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*).

Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci rostlin.

Nepříznivými klimatickými jevy se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a další nepříznivé klimatické podmínky.

Přírodní pohromou se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu.

Škůdci rostlin se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů, škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Výše podpory: v rozmezí od 50 % do 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok.

V roce 2020 byla stanovena sazba podpory pojištění speciálních plodin na 65 %.

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandle, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR,
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

C) Národní program podpory potravin

Národní značka kvality KLASA je udělována od roku 2003 ministrem zemědělství pouze kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům, které splní přísné kvalitativní (prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky) a legislativní požadavky. Spravuje ji Odbor administrace podpory kvalitních potravin Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Spotřebitelům a odběratelům slouží k lepší orientaci na trhu při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami.

Projekt značky „KLASA“ je součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou značky „KLASA“ je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Tím si tato značka získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. K důležitým cílům projektu patří bezesporu také posílení konkurenceschopnosti výrobců kvalitních potravin. Značka „KLASA“ je výrobkům propůjčována na 3 roky a uděluje se výrobcí, který splní podmínky pro udělení značky „KLASA“ a současně prokáže výjimečné kvalitativní charakteristiky, které zvyšují přidanou hodnotu výrobku a jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům na trhu.

Značka Regionální potravina

Značka Regionální potravina je určena pro potravinářské nebo zemědělské výrobky od malých a středních potravinářských výrobců (tj. firem s maximálně 250 zaměstnanci). Odborné poroty vybírají vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. Jejím držitelem se mohou stát jen ty výrobky, které zvítězí v dané kategorii. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku „Regionální potravina“ daného kraje po dobu 4 let.

Značka Regionální potravina je součástí informační a komunikační kampaně Ministerstva zemědělství. Jejím hlavním cílem je představit spotřebitelům to nejlepší z potravinářské produkce v jednotlivých krajích ČR. Projekt vychází vstříc silícímu zájmu veřejnosti o kvalitní potraviny od tradičních regionálních výrobců.

Více informací lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz, www.szif.cz.

5. Společná zemědělská politika – přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

Vícesložkový systém přímých plateb (SAPS, ozelenění, VCS a platba pro mladé zemědělce)

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – Voluntary Coupled Support).

Největší položku z přímých plateb tvoří jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening) – 30 % obálky, dobrovolná podpora vázaná na produkci (15 % obálky) a platba pro mladé zemědělce (0,9 % obálky). Z národního rozpočtu je pak v ČR umožněno vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU.

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti ke Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) zpravidla od poloviny dubna do 15. května příslušného kalendářního roku.

a) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytována na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a také dodržováním některých povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance).

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy. Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů na přímé platby, obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19

Pramen: MZe

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácena spolu s greeningovou platbou.

b) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area - EFA). Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů a sazby greening

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,233	73,94	2 013,64

c) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb.

Pro období 2015–2020 směřují finanční prostředky v rámci VCS na **ovoce, zeleninu**, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny a také na již v minulosti podpořené komodity: chmel, masná telata, dojnice, ovce a kozy, a to v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,46 mld. Kč). Došlo nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných jako jediný umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci.

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností (VVP) a vysokou pracností (VP)

Podmínky poskytování podpory na produkci ovocných druhů s VVP a VP upravuje § 22 a § 23 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Minimální výměra pro podporu na produkci ovocných druhů s VVP a VP činí 1 ha ovocného sadu, který byl vysázen v roce 1995 a později, je veden v evidenci sadů u ÚKZÚZ a v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS), vyhovuje kritériu minimálního počtu životaschopných jedinců a dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V případě ovocného druhu jahodník se podpora na produkci poskytne na výměru standardní orné půdy. Pro účely poskytnutí dotace je žadatel dále povinen prokázat požadovaný objem vlastní produkce včetně výrobních kalkulací pro jednotlivé ovocné druhy.

Průměrně je pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví ovoce v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra –VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra –VP		
	Kč/ha	ha	žádostí	Kč/ha	ha	žádostí
2015	13 734,02	5 088	230	9 491,99	2 809	243
2016	13 849,96	5 171	242	8 495,28	3 363	264
2017	12 932,59	5 319	282	7 940,85	3 456	295
2018	12 071,29	5 643	307	8 022,59	3 387	315
2019	11 735,23	5 824	306	7 892,29	3 455	316
2020	12 534,51	5 826	311	8 571,26	3 399	318

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

d) Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Poskytnutí platby pro MZ upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba platby pro rok 2020 byla stanovena na **1 822,09 Kč/ha**, v roce 2019 na 1 697,06 Kč/ha.

e) Přechnodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňovala novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS. PVP je i nadále poskytováno výhradně z rozpočtu ČR, maximálně však ve výši 75 % pro rok 2015, 70 % pro rok 2016, 65 % pro rok 2017, 60 % pro rok 2018, 55 % pro rok 2019 a 50 % pro rok 2020.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Výše sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP v roce 2020

Sektor	Sazba
Zemědělská půda	1 18,04 Kč/ha
Chmel	3 187,00 Kč/ha
Brambory na škrob	1 020,40 Kč/t
Přežvýkavci	64,24 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	72,40 Kč/VDJ
Ovce/kozy	41,03 Kč/VDJ

Poznámka: – do data tisku nebyly známy

Výše vnitrostátního stropu na PVP pro rok 2020

Rok	2020
Výše vnitrostátního stropu (tis. EUR)	21 684,00
Výše vnitrostátního stropu (tis. Kč)	542 100,00

f) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory je možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Projektové operace PRV na období 2014–2020

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohou čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč výdajů (do roku 2017 do 150 mil. Kč), ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace je 40 %; tuto hranici je možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními („ANC oblasti“) o dalších 10 %. Maximální míra dotace je tedy 60 %.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Je tak možné čerpat z těchto záměrů:

- b) rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Zatím poslední, 10. kolo příjmu žádostí o dotaci bylo vyhlášeno mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. V rámci tohoto kola došlo k úpravě některých podmínek. Základní míra dotace pro všechny podniky se zvýšila na 50 %, přičemž hranici bylo možné navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém režimu. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace na jeden projekt, byla zvýšena z původních 100 tis. Kč na 250 tis. Kč.

Dále došlo k úpravě záměrů, kdy pro rostlinnou výrobu bylo možné čerpat

- v záměru b) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha, a
- v záměru l) projekty do 75 000 000 Kč.

Podpora – ovocnářský sektor (stav k 30. 9. 2020)

Žádosti o dotaci	5. kolo (2017)	7. kolo (2018)	10. kolo (2020)
Zaregistrované	145	117	183
Schválené/doporučené	61	85	148*
Částka dotace	125 053 170 Kč	226 506 438	169 747 272 Kč
Proplaceno	43	38	-
Částka dotace	39 815 895 Kč	80 697 641	-

Pramen: MZe,

Poznámka: *doporučené

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Dotace z této operace mohou čerpat zemědělské a zpracovatelské podniky na projekty od 100 tis. Kč do 30 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Jedná se o podporu investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh. Základní míra dotace je 40 %. 10. kolo příjmu žádostí spojené s pandemií COVID-19 a zaměřené na zvýšení soběstačnosti zpracovatelských podniků bylo specifické, neboť byly mezi způsobilé žadatele přidány i velké podniky, a míra dotace pro všechny podniky se zvýšila na 50 %.

Podpora ovoce/zeleniny, chmele a moštových hroznů (stav k 30. 9. 2020)

Žádosti o dotaci	5. kolo (2017)	7. kolo (2018)	8. kolo (2019)	10. kolo (2020)
Zaregistrované	205	199	242	336
Schválené/doporučené	141	105	73	64*
Částka dotace	231 714 060 Kč	205 037 275 Kč	119 993 159 Kč	309 678 686 Kč
Proplaceno	102	30	-	-
Částka dotace	152 753 494 Kč	38 369 580 Kč	-	-

Pramen: MZe, *doporučené

Poznámka: nelze rozdělit do jednotlivých kategorií

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

Operace 10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 75/2015 Sb.

- **integrováná produkce ovoce** – sazba 404 €/ha ovocného sadu, min. Výměra pro zařazení činí 0,5 ha

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 256 žádostí na 8 714 ha	97 210 684 Kč
2017	proplaceno 287 žádostí na 9 253 ha	100 074 474 Kč
2018	proplaceno 295 žádostí na 9 428 ha	102 060 711 Kč
2019	proplaceno 291 žádostí na 9 363 ha	96 301 276 Kč
2019	podáno 317 žádostí na 9 766 ha	101 492 329 Kč

- **integrováná produkce jahodníku** – sazba 433 €/ha standardní orné půdy zařazeného do titulu integrováná produkce zeleniny podle § 2, písm. c) bodu 2, na kterém žadatel plní podmínky podle § 15. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha

Rok	Výměra podpořených plantáží	Výše proplacených finančních prostředků
2017	proplaceno 9 žádostí na 90 ha	1 051 448 Kč
2018	proplaceno 7 žádostí na 101 ha	1 182 645 Kč
2019	proplaceno 8 žádostí na 90,3 ha	998 149 Kč
2019	podáno 12 žádostí na 72,9 ha	811 439 Kč

Operace I I – Ekologické zemědělství – dle NV č. 76/2015 Sb.**a) v rámci přechodu na ekologickou produkci**

- intenzivní sady** – sazba 825 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 2,
- ostatní sady** – sazba 424 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 3,
- krajinotvorné sady** – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §17.

b) v rámci ekologické produkce

- intenzivní sady** – sazba 779 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 2,
- ostatní sady** – sazba 424 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 3,
- krajinotvorné sady** – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §17.

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše proplacených finančních prostředků
sazba 779 €/ha + 825 €/ha (PO) – intenzivní sady		
2016	proplaceno 104 žádostí na 1 348 ha	28 617 690 Kč
2017	proplaceno 135 žádostí na 1 663 ha	33 817 920 Kč
2018	proplaceno 143 žádostí na 1 674 ha	35 130 115 Kč
2019	proplaceno 146 žádostí na 1 680 ha	32 614 648 Kč
2019	podáno 158 žádostí na 1 830 ha	36 915 676 Kč
sazba 424 €/ha – ostatní sady		
2016	proplaceno 206 žádostí na 995 ha	10 288 363 Kč
2017	proplaceno 249 žádostí na 1 523 ha	15 269 183 Kč
2018	proplaceno 268 žádostí na 1 712 ha	18 442 526 Kč
2019	proplaceno 275 žádostí na 1 621 ha	16 023 663 Kč
2019	podáno 298 žádostí na 1 717 ha	18 421 919 Kč
sazba 165 €/ha – krajinotvorné sady (jiná kultura)		
2016	proplaceno 181 žádostí na 635 ha	2 889 270 Kč
2017	proplaceno 235 žádostí na 763 ha	3 351 709 Kč
2018	proplaceno 282 žádostí na 840 ha	3 616 168 Kč
2019	proplaceno 295 žádostí na 950 ha	3 892 517 Kč
2019	podáno 303 žádostí na 1 006 ha	4 270 521 Kč
sazba 583 €/ha – jahodník		
2017	proplaceny 3 žádosti na 0,67 ha	1 126 Kč
2018	proplaceno 6 žádostí na 1,7 ha	3 385 Kč
2019	proplaceno 7 žádostí na 1,4 ha	2 916 Kč
2019	podáno 9 žádostí na 3,4 ha	56 093 Kč

6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny

6.1 Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

- odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Podpora pro zřizování seskupení producentů ovoce a zeleniny je tímto nařízením ukončena a měla by být dále poskytována všem odvětvím ve všech členských státech v rámci politiky rozvoje venkova. ČR toto opatření do Programu rozvoje venkova nezařadila.

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce organizace producentů (OP) s tím, že je-li součástí operačního programu opatření na řízení krizí, lze celková procenta navýšit na **4,6 %**. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení bylo v roce 2017 částečně zrušeno (čl. 19 – 35 a 50 – 148) a nahrazeno dvěma nařízeními:

- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891**, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o sankce uplatňované v uvedených odvětvích, a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011.
- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1145**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o organizace producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/892**, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/1146**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a nařízení (ES) č. 606/2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí.

Čl. 3 – 19 týkající se obchodních norem a kontrol shody zůstaly v platnosti nařízení Komise (EU) č. 543/2011.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a č. 73/2009, ve znění NK č. 639/2014, 994/2014, 1001/2014, 1378/2014, 2015/851, 2016/142.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve znění NK č. 994/2014, 1378/2014.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy NEPR (EU) č. 1308/2013 a NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892.

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor	Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ▪ Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)
	Licence pro ovoce a zeleninu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 2016/1237 ▪ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) 2017/891 a 2017/892 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 ▪ Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (ve znění 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb.) 	

6.2 Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)

Od školního roku 2017/2018 došlo na úrovni EU k reformě dvou projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol, které byly spojeny pod jeden společný právní rámec a vznikl Školní projekt (Ovoce, zelenina a mléko do škol). Finanční rámec u jednotlivých projektů (tj. Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) zůstává oddělený, každá část má svoji obálku.

Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených EU pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit zdravé stravovací návyky ve výživě dětí a bojovat proti dětské obezitě. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. V projektu Ovoce a zelenina do škol je

- od školního roku 2014/2015 cílová skupina žáků I. stupně základních škol rozšířena o děti z přípravných tříd,
- od školního roku 2016/2017 cílová skupina žáků I. stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd rozšířena o děti přípravných stupňů speciálních základních škol,
- od školního roku 2017/2018 cílová skupina žáků rozšířena o žáky 2. stupně základních škol.

Přehled o vývoji a financování projektu „Ovoce a zelenina do škol“

Školní rok	Vyplacená podpora k financování produktů a DVO celkem v Kč	Úspěšnost čerpání prostředků na projekt	Počet zapojených škol	Počet zapojených dětí	Roční limit na 1 žáka v Kč na produkty a na DVO	Podíl z cílové skupiny dětí
2009/2010 ¹⁾	72 689 962	95,7 %	2 883	323 431	224,75	71 %
2010/2011	88 886 000	99,1 %	3 141	370 016	240,00	80 %
2011/2012	90 732 292	98,5 %	3 243	387 176	234,00	81 %
2012/2013	139 028 645	99,1 %	3 364	416 670	333,00	85 %
2013/2014	143 368 600	99,2 %	3 530	456 233	315,00	90 %
2014/2015 ²⁾	186 051 095 ³⁾	97,7 %	3 741	509 030	333,00+40,00 Kč	95 %
2015/2016	190 644 859 ^{b)}	98,1 %	3 810	539 747	318,30+40,00 Kč	97 %
2016/2017	198 226 843 ^{c)}	98,7 %	3 863	564 689	317,00+37,50 Kč	98 %
2017/2018 ³⁾	311 345 027 ^{d)}	98,1 %	3 935	906 110	319,90+45,00 Kč	97,5 %
2018/2019	319 650 518 ^{e)}	98,4 %	3 964	920 992	306,90+45,00 Kč	97,5 %
2019/2020	280 334 257 ^{f)}	-	3 981	928 185	304,80+45,00 Kč	96,9 %

Poznámka: ¹⁾ 73% podíl EU, 27% podíl ČR; ²⁾ 88% podíl EU, 12% podíl ČR; ³⁾ od školního roku 2017/2018 je zrušeno povinné spolufinancování ze strany členského státu,

DVO = doprovodná vzdělávací opatření

z toho: ^{a)} 169 147 055 Kč na produkty a 16 690 657 Kč na DVO;

^{b)} 171 508 411 Kč na produkty a 18 702 469 Kč na DVO;

^{c)} 178 274 060 Kč na produkty a 19 308 309 Kč na DVO;

^{d)} 288 884 989 Kč na produkty a 35 818 847 Kč na DVO;

^{e)} 281 336 423 Kč na produkty a 37 937 694 Kč na DVO;

^{f)} vyplaceno k 15. 10. 2020 – 251 538 284 Kč na produkty a 28 487 205 Kč na DVO.

Zapojení škol a dětí

- ve školním roce 2010/2011 došlo oproti školnímu roku 2009/2010 ke zvýšení počtu škol v projektu o 260 (tj. 9 %) a ke zvýšení počtu dětí v projektu o 46 810 (tj. 14,4 %),
- ve školním roce 2011/2012 se zvýšil počet škol v projektu o 100 (tj. o 3,1 %) a počet dětí o 16 935 (tj. o 4,5 %),
- ve školním roce 2012/2013 se zvýšil počet škol v projektu o 121 (tj. o 3,7 %) a počet dětí o 29 494 (tj. o 7,6 %),
- ve školním roce 2013/2014 se zvýšil počet škol v projektu o 166 (tj. o 4,9 %) a počet dětí o 39 563 (tj. o 9,5 %),
- ve školním roce 2014/2015 se zvýšil počet škol v projektu o 211 (tj. o 5,9 %) a počet dětí o 52 797 (tj. o 11,5 %),
- ve školním roce 2015/2016 se zvýšil počet škol v projektu o 69 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 30 717 (tj. o 6 %),
- ve školním roce 2016/2017 se zvýšil počet škol v projektu o 53 (tj. o 1,3 %) a počet dětí o 24 942 (tj. o 4,6 %),
- ve školním roce 2017/2018 se zvýšil počet škol v projektu o 72 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 341 421 (tj. o 60,4 %) díky rozšíření cílové skupiny o druhý stupeň základních škol,
- ve školním roce 2018/2019 se zvýšil počet škol v projektu o 29 (tj. o 0,7 %) a počet dětí o 14 882 (tj. o 1,6 %),
- ve školním roce 2019/2020 se zvýšil počet škol v projektu o 17 (tj. o 0,4 %) a počet dětí o 7 193 (tj. o 0,78 %).

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy a pyré. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1239, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o sledování a hodnocení provádění školního projektu a souvisejících kontrol na místě.

Nařízení Komise (EU) 2017/40, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění NK (EU) č. 907/2014.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1238, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, pokud jde o hodnocení provádění školního projektu.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (ERHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení NR (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, které nahradilo v roce 2017 nařízení vlády č. 478/2009 Sb.

6.3 Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny v EU a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a

- **prováděcí nařízení Komise (EU) č. 594/2013**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 543/2011, pokud jde o obchodní normy v odvětví ovoce a zeleniny, a kterým se uvedené prováděcí nařízení opravuje.

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem, v platnosti zůstalo pouze 10 zvláštních obchodních norem. Zvláštní obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Zvláštní obchodní normy platné pro:

jablka; hrušky; kiwi; broskve a nektarinky; saláty, endivii kadeřavou letní a endivii zimní; citrusové plody; jahody, papriku zeleninovou; rajčata; stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje zvláštní obchodní norma EU. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % početních nebo hmotnostních produktů nesplňujících min. požadavky na jakost). V rámci této odchylky smí celkem nejvýše 2 % sestávat z produktů postižených hnilobou.

c) Další změny

Zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu mohou být nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny z EU,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z EU,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z EU i mimo EU.

7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 252/1997 sb., ve znění pozdějších předpisů, dále pak v NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>

a) Přehled o předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP) včetně nadnárodních OP a SOP, které byly uznány na základě žádosti o uznání. OP/SOP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892 NEPR (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti

a obchodní hodnoty produktů, propagaci, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na prováděná opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to:
CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice,
a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání:
EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.
- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).
- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.
Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tucharaz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2009** bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2010** bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP stoupl na 10.
- **V roce 2011** se počet SP zvýšil na 9 přihlášením ZP Otice, počet uznaných OP činil 10.
- **V roce 2012** byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet uznaných OP na celkových 14. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2013** činil počet uznaných OP 15 a počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2014** bylo v ČR uznáno 18 OP, počet předběžně uznaných SP se tím snížil na dva subjekty (ZP Otice, OD Suchá Loz) a dále byla uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.
- **V roce 2015** je v ČR uznáno 19 OP (nově odbytové družstvo Mochov), z toho jedna uznaná nadnárodní OP; předběžně uznaných SP jsou 2.
- **V roce 2016** je v ČR uznáno 19 OP (odbytové družstvo Mochov skončilo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP, předběžně uznaných SP činí 2.
- **V roce 2017** je v ČR uznáno 23 OP (nově ZP Otice, odbyt s.r.o., OD Suchá Loz, Piletice, odbytové družstvo, Čerstvě utrženo, družstvo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP.

- **V roce 2018** je uznáno 22 OP ;(činnost ukončilo odbytové družstvo ZELTR), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2019** je uznáno 22 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo JIHOFRUKT, nově bylo uznáno Dobré družstvo Zlín), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **K 31. 8. 2020** je v ČR uznáno 21 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo Vital), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce a zeleniny (tj. od 1. 1.–31. 12. daného roku) v Kč

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (do 15.9.)
Finanční podpora pro OP	71 706 511	79 014 947	83 283 355	51 243 199	97 173 447	42 270 061
Finanční podpora předběžně uznaným SP ¹⁾	5 124 779	3 189 321	2 358 659	---	---	---

Poznámka: součet podpor pro OP a SP pěstujících ovoce a zeleninu

¹⁾ Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

V roce 2019 organizace producentů (OP) ovoce a zeleniny v ČR (jejichž celkový počet producentů činil 177) disponovaly pěstební plochou dosahující celkem 10 507,1 ha (z toho výměra ovocných sadů činila 5 208,1 ha, výměra pro pěstování zeleniny 5 299,0 ha), ze kterých bylo vyprodukováno celkem 235 646,2 t ovoce a zeleniny v hodnotě 3 187 696 123 Kč. Organizovanost producentů ovoce tak dosahuje 40,3 % a producentů zeleniny 48,3 %.

Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

NK v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 s platností od 1. října 2017 zrušila povinnost dovozních licencí jak pro dovoz čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z ovoce a zeleniny. Zrušení licenčních povinností se týká běžného dovozu za plné dovozní clo. Licenční povinnost nadále zůstane pro dovoz čerstvého nebo chlazeného česneku a prozatímne konzervovaných hub v rámci dovozních celních kvót řízených licencemi.

8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity ovoce:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin (ruší vyhl. č. 225/2008 Sb. včetně č. 352/2009 Sb.),

417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin, (ruší vyhl. č. 113/2005 Sb. včetně jejich pozdějších předpisů),

231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů,

172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení, ve znění vyhl. č. 141/2017 Sb.,

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,

320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,

252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,

- 133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření, a o způsobu označení ozáření na obalu,
- 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb., 39/2018 Sb.,
- 157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

■ prováděcí předpisy:

- 217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020,
- 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření,
- 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními, ve znění NV č. 57/2019 Sb., 64/2020 Sb., 217/2020 Sb.,
- 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění vyhl. č. 128/2018 Sb.,
- 49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor,
- 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění NV č. 126/2018 Sb., 292/2019 Sb., 31/2020 Sb.,
- 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 57/2019 Sb., 332/2019 Sb., 217/2020 Sb.,
- 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb., 59/2019 Sb., 351/2019 Sb., 217/2020 Sb., 270/2020 Sb.,
- 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,
- 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb., 217/2020 Sb.,
- 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění NV č. 61/2016 Sb., 407/2016 Sb., 312/2017 Sb.,
- 478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění NV č. 157/2014 Sb., 166/2016 Sb., 74/2018 Sb.,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,

318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb.,

112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb., 217/2020 Sb.,

47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,

257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,

69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.

242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),

241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.,

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění pozdějších předpisů),

▪ prováděcí předpisy:

295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění, 17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

369/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony a ruší vyhl. č. 328/2004 Sb., 380/2011 Sb., a 328/2012 Sb.,

5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organizmům rostlin (ruší vyhl. č. 215/2008 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin,

- 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,
- 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. a 334/2004 Sb.,
- 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky, ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,
- 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 279/2013 Sb., 183/2017 Sb., 334/2020 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb., 54/2012 Sb., 279/2013 Sb., 243/2016 Sb., 295/2017 Sb., 334/2020 Sb.

■ prováděcí předpisy:

- 366/2020 Sb., kterou se mění vyhl. č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhl. č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb.
- 2018/2019 Sb., o výctu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. 256/2020 Sb. (ruší vyhl. 449/2006 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),
- 331/2017 Sb., o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. 3/2018 Sb.,
- 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb., 299/2018 Sb., 313/2020 Sb.,
- 61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb.,
- 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb.,

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,

■ prováděcí předpisy:

- 437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhl. č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhl. č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), ve znění vyhl. 305/2019 Sb.,
- 94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění vyhl. 199/2019 Sb.,
- 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, změna vyhl. č. 41/2005 Sb., 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb., 93/2013 Sb., 35/2014 Sb., 27/2015 Sb., 83/2016 Sb., 387/2016 Sb., 437/2016 Sb., 200/2019 Sb.

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb., 229/2017 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 Sb.,

273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, ve znění vyhl. č. 400/2017 Sb.,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy),

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění zákona č. 50/2016 Sb., 104/2017 Sb., 183/2017 Sb., 254/2020 Sb.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb., 288/2018 Sb., 318/2019 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění NV č. 288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb., 155/2016 Sb., 178/2017 Sb., 143/2019 Sb.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb., 237/2020 Sb.,

- prováděcí předpisy:

441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019 Sb.

9. 9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v roce 2019

V roce 2019 byla inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvého ovoce celkem u 361 kontrolovaných osob. V rámci 886 kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 550 šarží čerstvého ovoce, z nichž 237 šarží (tj. 15,3 %) nevyhovělo požadavkům na jakost nebo označování, což je proti předchozímu roku nárůst o 20 %.

Největší počet nevyhovujících vzorků dle země původu byl zaznamenán u vzorků původem ze států EU (35,9 %), dále ze třetích zemí (29,1 %) a z ČR (9,3 %). Nejvíce nedostatků bylo zjištěno u bobulového ovoce (25,7 % nevyhovujících vzorků) a u jádrového ovoce, kdy 24,1 % odebraných vzorků bylo hodnoceno jako nevyhovující: Vyšší procento nevyhovujících vzorků bylo zjištěno rovněž u skupiny peckového (11,8 %) a tropického ovoce (9,7 %).

Kontroly byly prováděny především v maloobchodě (68,8 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoobchodech (25,7 %). Tomu odpovídal i počet vzorků čerstvého ovoce nesplňující požadavky na jakost či označování, kdy prakticky všechny nevyhovující vzorky byly zjištěny v maloobchodě.

Stále nejčastějším důvodem nevyhovujícího stavu hodnoceného čerstvého ovoce bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost vyplývajících z NK (EU) č. 543/2011, kdy se na plodech vyskytovala hniloba nebo plíseň, dále hluboké otlaky zasahující do dužniny.

V případě označování se nedostatky stále opakují. Na obale nebo v místě nabídky nebyl uveden údaj o zemi původu, dále údaj s názvem odrůdy, tržního druhu a třídou jakosti. Častým zjištěním je rovněž klamavé označení země původu.

Počet kontrolovaných šarží ovoce v roce 2019 dle místa kontroly

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	17	0,0	216	25,9	120	0,8	24	0,0	377	15,1
Peckové	6	0,0	167	16,8	52	0,0	1	0,0	226	12,4
Bobulové	19	0,0	294	19,7	120	1,7	3	33,3	436	14,0
Citrusové	0	0,0	294	21,7	69	2,9	11	0,0	375	17,6
Tropické	0	0,0	92	23,9	37	0,0	5	20,0	134	17,2
Subtropické	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0
Celkem	42	0,0	1 066	21,6	398	1,3	44	4,5	1 550	15,3
Původ zboží										
ČR	41	0,0	165	13,3	41	0,0	7	0,0	254	8,7
Třetí země	0	0,0	232	27,6	106	2,8	8	25,0	346	19,9
EU mimo ČR	0	0,0	578	14,5	239	0,4	25	0,0	842	10,1
Neuveden	1	0,0	91	65,9	12	8,3	4	0,0	108	56,5

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek, a to především reziduí pesticidů, chemických prvků (dle **NK č. 1881/2006**, v platném znění, maximální limity reziduí stanovuje nařízení Evropského parlamentu a Rady **č. 396/2005, ve znění pozdějších předpisů**) byla ověřena u celkem 419 vzorků čerstvého ovoce. U šesti z analyzovaných vzorků bylo zaznamenáno překročení hygienického limitu, jeden vzorek papáji nevyhověl na GMO.

Výsledky rozborů šarží ovoce z laboratoří a z hodnocení na místě v roce 2019

Skupina komodit	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	16	6,3	21	0,0	132	0,0	229	18,3	170	22,9
Peckové	6	0,0	12	0,0	62	0,0	153	13,7	119	16,0
Bobulové	1	0,0	53	0,0	88	2,3	325	14,2	244	10,7
Citrusové	21	9,5	22	9,1	78	3,8	258	12,8	203	22,7
Tropické	1	0,0	8	50,0	59	3,4	64	26,6	38	21,1
Subtropické	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	1	100,0
Celkem	45	6,7	116	5,2	419	1,7	1 031	15,6	775	17,9

Pramen: SZPI

▪ Skořápkové ovoce

V případě skořápkových plodů (především mandlí, arašídů, pistácií, lískových, vlašských, kešu, makadamových a pekanových ořechů) bylo v roce 2019 v tržní síti provedeno celkem 133 kontrol. Požadavky na jakost, zdravotní bezpečnost a označování byly hodnoceny u 180 vzorků skořápkových plodů, z nichž 21 vzorků nevyhovělo. Dle procentuálního vyjádření nevyhovujících vzorků dle země původu bylo nejvyšší procento zaznamenáno u skořápkového ovoce původem ze třetích zemí (85,7 %), z ČR (9,5 % ze všech nevyhovujících vzorků) a také u skořápkového ovoce původem z EU (4,8 %).

Počet kontrolovaných šarží skořápkového ovoce v roce 2019 dle místa kontroly

Ukazatel	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	27	3,7	119	15,1	17	5,9	17	5,9	180	11,7
Původ zboží										
ČR	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0
Třetí země	25	4,0	66	22,7	13	7,7	17	5,9	121	14,9
EU mimo ČR	1	0,0	17	5,9	3	0,0	0	0,0	21	4,8
Neuveden	1	0,0	34	0,0	1	0,0	0	0,0	36	0,0

Pramen: SZPI

Nejčastějším nedostatkem u skořápkového ovoce byla přítomnost plísní na povrchu a uvnitř skořápky ořechů. Nedostatky se projevily v nedodržení smyslových požadavků (vůně, chuť). U jednoho vzorku byla zjištěna přítomnost škůdců. Chybné označování nebo nevyhovující podmínky skladování byly zjištěny zřídka.

Na přítomnost cizorodých látek bylo odebráno a analyzováno celkem 85 vzorků. U dvou vzorků byl zjištěn nadlimitní obsah aflatoxinu (lískové ořech, para ořechy).

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v roce 2019

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	4	50,0	30	10,0	85	2,4	82	19,5	3	33,3

Pramen: SZPI

NK (EU) č. 884/2014, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku rizika kontaminace aflatoxiny a NK (ES) č. 669/2009, kterým se provádí nařízení EP a ER (ES) č. 882/2004, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu, bylo s účinností od 14. 12. 2019 zrušeno a **nahrazeno NK (EU) 2019/1793**. Stanovuje přísnější režim dovozu (oproti NK (ES) č. 669/2009) u potravin, u kterých je možné riziko kontaminace aflatoxiny.

V průběhu roku 2019 bylo dle tohoto nařízení do ČR dovezeno celkem 177 zásilek. Jednalo se o 96 zásilek lískových ořechů z Turecka, 12 zásilek arašídů z Číny, 19 zásilek fíků z Turecka, 22 zásilek arašídů z Argentiny a 28 zásilek lískových ořechů z Ázerbájdžánu. Při úředních kontrolách bylo odebráno celkem 28 vzorků. Tři zásilky nebyly dovezeny v souladu s legislativou a nebyly propuštěny do volné oběhu.

■ Certifikace čerstvého ovoce v roce 2019

V roce 2019 prováděla SZPI certifikaci čerstvého ovoce a zeleniny v souladu s požadavky nařízení Komise (EU) č. 543/2011. **Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách.

Osoba, která vyvází nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarží propustit do volného oběhu. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě bylo v roce 2019 na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 152 zásilek, z toho 23 zásilek tvořilo ovoce a 129 zásilek zeleniny. Inspektoři SZPI vystavili celkem 95 certifikátů (17 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 78 certifikátů při dovozu čerstvé zeleniny).

Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 2 zásilek zeleniny, na které byly vystaveny 2 certifikáty o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v I. pololetí roku 2020

V prvním pololetí roku 2020 bylo v rámci 411 kontrol zaměřených na jakost, zdravotní bezpečnost a označování prověřeno celkem 731 vzorků čerstvého ovoce. Jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování bylo z nich vyhodnoceno 188 vzorků. Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z EU (56,0 %), dále vzorky pocházející ze třetích zemí (28,7 %) a z ČR (9,8 %).

Nevyhovění bylo zjištěno u citrusového ovoce (44,1 % nevyhovujících vzorků) a u bobulového ovoce (24,5 % odebraných vzorků), dále u skupiny jádřového (18,6 %) a tropického ovoce (6,9 %).

Kontroly čerstvého ovoce byly prováděny především v maloobchodě (81,5 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoskladech (15,7 %).

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena u celkem 141 vzorků čerstvého ovoce. U čtyř analyzovaných vzorků bylo zaznamenáno překročení hygienického limitu (citrony a mandarinky z Turecka – fenbutatin oxid, grapefruity z Turecka – buprofezin)).

Počet kontrolovaných šarží ovoce dle místa kontroly v I. pololetí roku 2020

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	3	0,0	172	20,3	16	0,0	11	0,0	202	17,3
Peckové	0	0,0	66	16,7	19	0,0	2	0,0	87	12,6
Bobulové	2	0,0	110	41,8	9	0,0	0	0,0	121	38,0
Citrusové	0	0,0	192	41,1	57	7,0	1	0,0	250	33,2
Tropické	0	0,0	56	23,2	14	0,0	1	0,0	71	18,3
Celkem	5	0,0	596	30,9	115	3,5	15	0,0	731	25,7
Původ zboží										
ČR	5	0,0	67	13,4	0	0,0	0	0,0	72	12,5
Třetí země	0	0,0	164	42,1	45	8,9	1	0,0	210	34,8
EU mimo ČR	0	0,0	329	21,6	69	0,0	11	0,0	409	17,4
Neuveden	0	0,0	36	97,2	1	0,0	3	0,0	40	87,5

Pramen: SZPI

▪ Skořápkové ovoce

V I. pololetí 2020 bylo provedeno 40 kontrol zaměřených na jakost, zdravotní nezávadnost a označování skořápkového ovoce. Bylo zkontrolováno celkem 50 šarží, z nichž 11 nevyhověly požadavkům právních předpisů. Největší podíl odebraných vzorků tvořilo skořápkové ovoce původem z třetích zemí tvořilo zkontrolovaných šarží (72 %) a ze zemí EU (4 %).

U zkontrolovaných šarží skořápkových plodů byly ve dvou případech zjištěny nedostatky týkající se senzorické jakosti, u čtyř vzorků byla zjištěna přítomnost škůdců, u tří vzorků bylo nevyhovující značení a u jednoho vzorku se vyskytovala plíseň.

Při ověření zdravotní bezpečnosti skořápkových plodů jsou prováděny především analýzy na stanovení obsahu aflatoxinů. V uvedeném období bylo analyzováno 19 vzorků na obsah cizorodých látek, přičemž jeden vzorek pistácií z Íránu překročil max. povolený limit pro obsah aflatoxinů.

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v I. pololetí 2020

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	1	0,0	7	0,0	19	5,3	24	29,2	4	100,0

Pramen: SZPI

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce v roce 2019

V roce 2019 bylo inspektory SZPI provedeno 168 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování zpracovaného ovoce. Bylo odebráno celkem 241 vzorků, z nichž jako nevyhovující bylo vyhodnoceno 28 vzorků, tj. 11,6 %. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji ze třetích zemí (11 vzorků) a zemí EU (2 vzorků), u 50 % nevyhovujících vzorků nebyla země původu uvedena. K nejproblematičtějším náleželo sušené ovoce (16 vzorků) a ovocné pomazánky (11 nevyhovujících vzorků).

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti (60,6 % zkontrolovaných vzorků).

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v roce 2019

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	43	11,6	22	22,7	3	33,1	0	0,0	68	16,2
kompoty	0	0,0	5	0,0	0	0,0	0	0,0	5	0,0
proslazené a kandované ovoce	2	0,0	4	0,0	2	0,0	0	0,0	8	0,0
sušené ovoce	21	0,0	109	11,0	19	15,8	4	25,0	153	10,5
upravené chlazené ovoce	0	0,0	2	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,0
zmrazené ovoce	1	0,0	4	25,0	0	0,0	0	0,0	5	20,0
Celkem	67	7,5	146	12,3	24	16,7	4	25,0	241	11,6
Původ zboží										
ČR	29	3,4	3	0,0	0	0,0	0	0,0	32	3,1
EU mimo ČR	0	0,0	22	4,5	2	50,0	0	0,0	24	8,3
Třetí země	16	0,0	84	8,3	20	15,0	4	25,0	124	8,9
Neuveden	22	18,2	37	27,0	2	0,0	0	0,0	61	23,0

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Nejčastějším nedostatkem bylo nedostačující označování spotřebitelských obalů (nejčastěji nebyly informace uvedeny v češtině nebo byl špatně uveden údaj o datu minimální trvanlivosti, chybějící údaj o množství použité složky) a také porušení senzorických vlastností výrobků z ovoce či přítomnost škůdců. U jednoho vzorku fíků byl laboratorně zjištěn nadlimitní obsah aflatoxinů a u tří vzorků sušeného ovoce nadlimitní obsah ochratoxinu. Jeden vzorek rozinek obsahoval minerální olej, u jednoho vzorku džemu nebyla dodržena refraktometrická sušina a jeden vzorek džemu měl nevyhovující ovocný podíl.

d) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce za I. pololetí roku 2020

V průběhu I. pololetí 2020 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 88 vzorků, nevyhovělo celkem 10 vzorků. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo ze zemí EU (7 vzorků).

U 9 vzorků ovocných pomazánek a džemů byl zjištěn nesoulad mezi označením obalu a regálovou etiketou. Další dva výrobky nebyly označeny údaji v českém jazyce, u jednoho vzorku sušených jablek bylo změněno datum minimální trvanlivosti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v I. pololetí roku 2020

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	5	0,0	18	33,3	0	0,0	0	0,0	23	26,1
kompoty	0	0,0	2	50,0	0	0,0	0	0,0	2	50,0
proslazené a kandované ovoce	0	0,0	3	0,0	2	0,0	0	0,0	5	0,0
sušené ovoce	8	0,0	35	8,6	9	0,0	1	0,0	53	5,7
upravené chlazené ovoce	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
zmrazené ovoce	0	0,0	4	0,0	1	0,0	0	0,0	5	0,0
Celkem	13	0,0	62	16,1	12	0,0	1	0,0	88	11,4
Původ zboží										
ČR	6	0,0	1	100,0	1	0,0	0	0,0	8	12,5
EU mimo ČR	1	0,0	17	41,2	0	0,0	0	0,0	18	38,9
Třetí země	3	0,0	29	3,4	11	0,0	1	0,0	44	2,3
Neuveden	3	0,0	15	6,7	0	0,0	0	0,0	18	5,6

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

SVĚTOVÝ TRH

Světový trh s jablky

Odhad světové produkce jablek pro sezónu 2019/2020 je vyšší o 5 % v celkovém objemu 75,8 mil. t. Produkce jablek v Asii je nejvyšší ze všech kontinentů. Hlavní producentskou zemí je Čína, ale jsou zde i další velmi významné státy, jako je Írán, Indie a Japonsko, které produkují sice významné množství jablek, což se však projevuje na celosvětovém obchodu s čerstvými jablky jen minimálně, neboť prakticky celá produkce je spotřebována v místě produkce. V Severní Americe jsou po Číně druhým největším světovým producentem jablek USA, v Jižní Americe jsou to Chile a Brazílie.

Produkce jablek ve vybraných třetích zemích (tis. t)

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (odhad)
Čína	40 923	42 613	43 882	44 500	32 000	43 000	41 000
Turecko	2 109	2 466	2 852	2 004	3 090	3 524	3 684
Kanada	410	283	329	298	366	357	403
USA	5 185	4 538	5 114	4 737	4 880	4 999	4 661
Mexiko	350	717	714	714	660	761	750
Japonsko	816	812	765	735	756	-	-
Indie	2 497	2 134	2 521	2 265	2 327	-	-
Írán	2 412	2 500	2 097	2 399	2 519	-	-
Makedonie	85	70	101	100	150	120	180
Rusko	1 647	1 707	1 736	1 100	1 300	1 000	920
Bosna a Hercegovina	61	69	28	30	33	27	-
Bělorusko	160	155	155	125	150	120	-
Srbsko	317	356	400	400	460	500	531
Ukrajina	1 082	1 196	1 117	1 007	1 458	1 151	1 215

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2020

V roce 2019 dosáhla produkce jablek v zemích jižní hemisféry 5,0 mil. t jablek, tj. o téměř 3 % méně oproti předchozímu roku. Vysoká byla sklizeň jablek v hlavní producentské zemi této oblasti – v Chile. První odhady produkce v roce 2020 jsou většinou příznivé, vzhledem k malému poklesu produkce v Chile a Austrálii bude celková sklizeň jablek v této oblasti meziročně jen nepatrně nižší.

Produkce jablek v zemích jižní hemisféry (tis. t)

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (odhad)	2020/2019 %
Argentina	744	760	774	545	557	550	550	0
Austrálie	275	309	301	306	292	288	255	-11
Brazílie	1 165	1 145	826	1 329	1 094	1 101	1 150	+4
Chile	1 667	1 708	1 635	1 675	1 761	1 665	1 540	-8
Nový Zéland	478	554	539	506	576	554	586	+6
Jižní Afrika	794	924	902	940	884	878	922	+5
Celkem	5 126	5 400	4 977	5 300	5 165	5 035	5 003	-1

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2020

Mezinárodní obchod s jableky

V současné době se proudy globálního obchodu s jableky značně mění. Lze říci, že export jablek z Evropy se snížil na cca 1–1,1 mil. t. Perspektivní destinací se stává Indie, kam se vyvezlo na 70 tis. t jablek, stabilní zůstává trh severní Afriky. Významnými odbytovými destinacemi pro konzumní jablka EU jsou země východní Evropy (např. Bělorusko), velká konkurence však roste v dynamicky se rozvíjejícím ovocnářském sektoru Ukrajiny, Moldávie a Srbska, které se snaží být méně závislé na vývozech do Ruska. V letošním roce však celou situaci v obchodu s jableky komplikuje situace s virem COVID-19, kdy trhy některých zemí se zcela zhroutily, jako např. Latinská Amerika, Dálný východ. Komplikuje se i logistika ve velkých přístavech, jako je hraniční omezení, nedostatek kontejnerů, nedostatek pracovníků atd. Asijské trhy poptávají ročně na 700 tis. t jablek, tuto potřebu však kryjí zejména Čína a Nový Zéland. Možnosti exportu aktuálně negativně ovlivňují také vysoké stavy zásob jablek v Chile.

Produkce ovoce v zemích EU

Sezóna 2019/2020 byla z pohledu zemí EU velmi příznivá, od března docházelo k navýšení cen jablek až o 24 %, v souvislosti s virem COVID-19 se ovšem zvýšily i ceny vstupů. Rizikem v současné sezóně může být pokles kupní síly obyvatelstva. S ohledem na fakt, že v Evropě nebyly již v srpnu prakticky žádné zásoby konzumních jablek, cena jablek na počátku této sezóny navázala na stávající ceny, ovšem tato relativně vyšší cena se již nezvyšovala.

Současná výměra jabloňových sadů v EU činí 530 tis. ha (meziročně vzrostla o 8,0 tis. ha), přičemž největší nárůst ploch byl zaznamenán v Polsku. Naproti tomu v některých státech, zejména v Belgii, jabloňových sadů ubylo. Celková produkce jablek v EU se v roce 2020 odhaduje na 10,7 mil. t, což znamená 1% pokles v porovnání s předchozím rokem a 4% pokles oproti tříletému průměru. Odhaduje se, že 69 % produkce jablek bude dosahovat konzumní jakosti, zatímco 31 % bude určeno pro zpracování. Velikost plodů je ve většině zemí průměrná až velká, s výjimkou Rakouska a Maďarska.

Produkce jablek byla v roce 2020 negativně ovlivněna výkyvy počasí především v zemích střední Evropy – jarní mrazy, krupobití. Nižší sklizeň jablek v meziročním srovnání vykazují také Francie, Španělsko a Portugalsko, což je zde však způsobeno částečnou alternací po loňské rekordní sklizni. Naopak nárůst sklizně se očekává v Polsku, v pobaltských státech, Rumunsku, Slovinsku a v zemích Skandinávie.

Tržní produkce jablek v EU podle zemí (tis. t)

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (odhad)	2020/19 %
Itálie	2 456	2 280	2 272	1 704	2 264	2 096	2 080	-1
Francie	1 444	1 674	1 515	1 424	1 477	1 651	1 431	-13
Německo	1 116	973	1 033	597	1 093	991	951	-4
Španělsko	505	482	495	480	476	555	467	-16
Nizozemsko	353	336	317	228	267	272	234	-14
Belgie	326	285	234	88	231	242	167	-31
Řecko	245	242	259	231	301	276	289	+5
Portugalsko	272	329	263	314	267	354	301	-15
Velká Británie	225	243	183	206	219	205	207	+1
Rakousko	188	177	40	67	184	146	121	-17
Dánsko	26	24	24	19	24	15	24	+60
Švédsko	16	21	20	18	32	20	32	+60
Celkem EU-15	7 172	7 066	6 655	5 376	6 835	6 823	6 304	-8
Polsko	3 750	3 979	4 035	2 870	4 810	2 910	3 400	+17
Maďarsko	920	522	498	530	782	452	350	-23
ČR ¹⁾	131	156	126	102	145	103	112	+9
Bulharsko*	55	58	49	45	50	44	-	-
Rumunsko*	382	336	327	230	425	327	343	+5
Litva	27	46	38	48	62	26	58	+123
Slovinsko	68	71	12	6	72	36	46	+28
Slovensko ¹⁾	48	46	21	32	44	35	30	-14
Lotyšsko	10	8	10	8	14	10	14	+40
Chorvatsko**	62	101	35	66	86	60	55	-8
Celkem	5 453	5 323	5 151	3 937	6 490	4 003	4 408	+10
Celkem EU-28	12 625	12 389	11 806	9 313	13 325	10 826	10 712	-1

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2020, ŠÚ SR, ÚKZÚZ Brno

Poznámka: ¹⁾ produkce jablek z intenzivních sadů,

* Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007,

** Chorvatsko je členem EU od července 2013

Bioprodukce jablek v EU zaznamenala v roce 2020 mírný nárůst na 511,0 tis. t (v roce 2019 činila 476,0 tis. t) a na celkové sklizni jablek se podílí 4,8 %. Tradičními producenty jsou zejména Itálie, Německo, Francie a Rakousko. V rámci zpracování významně roste podíl pyré, loupaných jablek a dětské výživy – tyto produkty představují 40 % produkce bio jablek na zpracování.

Zpracovatelský průmysl

V roce 2018 bylo v Evropě vyrobeno rekordní množství jablečného koncentrátu (700–750 tis. t, přičemž 450–500 tis. t z polských jablek). Trh s koncentrátem zásadně ovlivňuje Čína, resp. její trh s USA. V současné době probíhá obchodní válka mezi těmito státy z důvodu zavedení 30% cla na dovoz zboží do USA. Evropský koncentrát není za normální situace vůči čínskému konkurenceschopný, ale jestliže

bude tato situace pokračovat i v příštím roce, má evropský trh jistou šanci. V roce 2020 dosahují zásoby jablečného koncentráту cca 50–60 %.

Cenu jablek na zpracování bude v roce 2020 udávat především polský trh, neboť v Maďarsku bylo mrazy zničeno v některých regionech až 50 % produkce. Očekává se celkový meziroční nárůst nabídky moštových jablek o 5–10 %.

Celková **produkce hrušek** se v roce 2020 očekává v porovnání s předchozím rokem vyšší o 6 % v objemu 2,2 mil. t. V porovnání s tříletým průměrem se však jedná o sklizeň průměrnou. Významný propad úrody signalizují zejména v Maďarsku, Chorvatsku, Španělsku a Portugalsku.

V EU je celkem 114,0 tis. ha hrušňových sadů a jejich výměra trvale klesá. Např. v Itálii bylo v oblasti Emilia-Romagna za 10 let zlikvidováno bez náhrady 8,0 tis. ha sadů. Naproti tomu v Nizozemsku a Belgii plochy hrušňových sadů expandují. Negativně se na trhu s hruškami projevuje propad exportu na téměř polovinu. V roce 2020 v souvislosti s virem COVID-19 se neuskutečnily zásilky hrušek do Afriky či USA, zhroutily se i trhy v Brazílii. Významně roste produkce hrušek v některých státech mimo Evropu, např. Jižní Afrika významně navýšila výměru hrušňových sadů na 12,5 tis. ha, přičemž 45 % ploch je mladších 10 let.

Značným problémem je 42% zastoupení odrůdy Konference v celkové produkci hrušek EU a uzavření ruského trhu. Dalším významným problémem pěstitelů hrušek v zemích EU je také nedostatek přípravků na ochranu rostlin.

Tržní produkce hrušek v EU podle zemí (tis. t)

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (odhad)	2020/19 %
Itálie	736	764	681	738	730	363	642	+77
Španělsko	400	344	311	331	298	313	300	-4
Francie	131	155	138	133	134	121	124	+2
Portugalsko	203	134	113	186	142	202	159	-21
Belgie	374	369	322	310	369	332	362	+9
Nizozemsko	349	349	374	330	402	373	373	0
Německo	45	43	36	23	45	42	43	+2
Rakousko	51	51	24	46	111	108	-	-
Řecko	37	60	47	59	60	58	66	+14
Velká Británie	24	25	27	23	23	20	18	-10
Dánsko	6	6	6	5	6	4	6	+50
Švédsko	1	1	1	1	2	1	2	+100
Celkem EU-15	2 357	2 301	2 080	2 185	2 322	1 937	2 095	+8
Polsko	50	80	55	40	70	70	65	-7
Maďarsko	40	33	38	35	38	32	16	-50
Slovinsko	4	4	1	0	5	1	1	0
Bulharsko*	2	3	2	3	3	5	-	-
Rumunsko*	17	13	16	12	21	16	13	-19
ČR ¹⁾	4	10	7	4	7	6	6	0
Slovensko ¹⁾	0	1	0	1	1	1	1	0
Chorvatsko**	2	2	1	6	4	3	2	-33
Lotyšsko	1	0	0	0	0	1	1	0
Celkem	120	146	120	101	149	135	105	-20
Celkem EU-28	2 445	2 393	2 210	2 288	2 471	2 072	2 200	+6

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2020, ŠÚ SR, ÚKZÚZ Brno

Poznámka: - údaje nejsou k dispozici, ¹⁾ produkce hrušek z intenzivních sadů,

* Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007, ** Chorvatsko je členem EU od července 2013

Produkce ovoce v Polsku

Celková sklizeň ovoce se v současné době odhaduje na méně než 4,2 mil. t, což by bylo o 6% více než v roce 2019. Produkce jablek je v roce 2020 odhadována na 3,4 mil. t, i když se připouští, že by úroda mohla být i vyšší. Významná část produkce byla však poškozena jarními mrazy, dešti v květnu a červnu a vyšším výskytem strupovitosti.

Přestože zima 2019/2020 byla obecně mírná a většinou nezpůsobila velké ztráty u ovocných plodin, jarní mrazy vyskytující se během kvetení a nasazování ovoce, stejně jako dlouhodobé sucho, výrazně omezily výnos na mnoha ovocných plantážích a sadech. Produkční potenciál polských sadů, zejména jabloňových, má stále rostoucí trend. Pěstují se zde nové, výnosnější odrůdy jablek a stále více sadů je zavlažováno.

Produkce ovoce na Slovensku

Rok 2019 zařazují slovenští ovocnáři většinou mezi lepší roky. Celková výměra registrovaných ovocných sadů v roce 2019 mírně vzrostla na 6 727 ha, z toho výměra intenzivních sadů dosahovala 4 777 ha, ze kterých bylo sklizeno 41,8 tis. t ovoce. Vzhledem k nepříznivému průběhu počasí se snížila sklizeň hrušek, ořechů a jablek, naopak produkce meruněk a drobného ovoce se zvýšila. Celková produkce ovoce na Slovensku dosáhla v roce 2019 objemu 54,2 tis. t, což je meziroční 5% zvýšení.

Dovoz čerstvého ovoce na Slovensko se v roce 2019 meziročně zvýšil o 7 % a dosáhl celkových 291,5 tis. t. V dovozech dominovaly tradičně banány, citrusové ovoce, jablka a hrušky. K nejvýznamnějším dodavatelům čerstvého ovoce náleželo Německo, Španělsko, Itálie, Řecko, Maďarsko, Polsko a ČR. Vývoz ovoce (včetně reexportu) se meziročně zvýšil o 3 % na objem 66,4 tis. t. Jednalo se především o banány, jablka a hrušky. Nejvíce bylo vyváženo ovoce do ČR a Maďarska. Záporné saldo zahraničního obchodu s čerstvým ovocem ve finančním vyjádření se meziročně zvýšilo o 5 % na 235,0 mil. €.

PRODUKCE OVOCE V ČR

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2020 pokles, k 31. 5. dosahuje podle ČSÚ 17 118 ha, tj. o 232 ha více oproti předchozímu roku. Největší plochy sadů se nacházejí v kraji Středočeském (3 190 ha, meziroční nárůst o 84 ha), Jihomoravském (3 108 ha, tj. meziroční pokles o 102 ha), následuje kraj Královéhradecký (1 962 ha) a Ústecký (1 785 ha).

Průběh zimy 2018/19 byl celkem mírný, bez výraznějších střídání teplot. S nástupem března 2019 začalo opět velmi suché a velmi teplé počasí. Vegetační stav porostů (drobné ovoce, školky, jahodník) významně zlepšily květnové dešťové srážky. Avšak v polovině dubna a počátkem května 2019 zasáhly území republiky mrazové vlny. K největšímu poškození ovocných sadů došlo především v západních Čechách (80–100% ztráty na úrodě), dále též v severních a severovýchodních Čechách, lokálně silně poškozené byly i sady na Moravě. V dalších měsících roku 2019 pokračovalo extrémně suché a horké počasí, což mělo za následek nástup významného až extrémního sucha na více než 80 % území ČR. Díky významným srážkovým úhrnům koncem srpna a v září se však situace s kalibrací tržního ovoce podzimních jaderovin výrazně zlepšila.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2019 celková produkce ovoce v ČR objemu 301,2 tis. t, což je v meziročním porovnání propad o 21,6 %. Z produkčních sadů se sklídilo pouhých 129,9 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní o 27 % méně, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o téměř 18% pokles. Celková úroda jablek v ČR činila 192,1 tis. t, což představuje sklizeň spíše podprůměrnou. Propad produkce oproti předchozímu roku nastal rovněž u hrušní, višni, třešní, švestek, rybízů a broskví.

Celková sklizeň ovoce v roce 2019			302 273 t ¹⁾		
z toho:					
produkční sady ²⁾	132 436 t	44 %	extenzivní sady	169 837 t	56 %
– konzumní ovoce	76 123 t	57 %	– pro zpracování	12 870 t	8 %
– pro zpracování	49 872 t	38 %	– samozásobení	99 318 t	58 %
– neuplatněno	6 441 t	5 %	– neuplatněno	57 649 t	34 %

Poznámka: ¹⁾ údaj včetně produkce malin; ²⁾ údaj včetně produkce jahod

Celkový počet stromů, keřů v ČR (ks)

Ovocný druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jabloně	17 184 310	17 597 834	16 448 389	15 971 348	16 155 689	15 976 827	16 350 844
Hrušně	1 828 624	1 832 224	1 824 329	1 788 020	1 754 167	1 764 056	1 772 023
Broskvoně	1 103 886	1 078 993	1 008 849	956 202	912 792	858 697	815 029
Meruňky	1 326 278	1 333 979	1 299 078	1 304 799	1 313 402	1 275 764	1 298 528
Švestky pravé	2 158 231	2 213 077	2 217 722	2 148 744	2 148 946	2 155 613	2 266 182
Třešně	1 417 394	1 420 157	1 429 460	1 394 524	1 394 412	1 391 262	1 404 935
Višně	1 055 300	1 121 086	1 073 943	1 077 398	1 062 230	1 063 090	1 052 926
Ostatní švestky, slívy, renklódy	1 254 963	1 229 976	1 189 769	1 144 170	1 006 611	1 006 614	1 016 460
Angrešt	1 276 744	1 275 345	1 252 041	1 150 158	1 144 110	1 124 823	1 020 331
Rybíz	8 834 069	8 614 825	8 423 691	7 836 388	7 746 634	7 671 189	7 738 402
Ořešáky vlašské	654 116	651 842	637 109	635 711	623 358	622 854	573 875
Počet celkem (bez jahod)	38 093 915	38 369 338	36 804 380	35 407 462	35 262 351	34 910 789	35 309 535
Jahody (ha)	1 643	1 779	1 688	1 878	1 816	1 823	1 823

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň ovoce v ČR (t)

Ovocný druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jablka	194 488	207 990	259 165	209 590	174 023	253 431	192 142
Hrušky	17 250	12 351	23 765	17 001	10 604	19 262	17 738
Broskve	9 502	7 310	11 796	3 620	3 902	8 073	5 509
Meruňky	12 506	6 722	6 427	3 883	4 082	9 196	10 618
Švestky pravé	20 134	23 392	33 094	28 590	19 625	37 476	25 403
Třešně	7 492	10 696	9 918	9 926	8 912	10 050	9 848
Višně	8 017	7 124	8 340	9 436	6 813	9 508	8 034
Ostatní švestky, slívy, renklódy	11 551	12 921	12 343	8 652	7 229	11 477	9 944
Angrešt	2 274	3 992	3 084	2 999	3 127	2 178	1 555
Rybíz	15 225	15 937	16 423	11 689	10 614	11 748	9 480
Ořechy vlašské	4 982	6 270	7 072	4 270	3 963	4 945	4 518
Ovoce celkem (bez jahod a malin)	303 421	314 705	391 427	309 656	252 894	377 343	294 791
Jahody	7 969	10 331	9 691	9 271	8 257	6 822	6 384

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Výnos ovoce v ČR v kg/strom, keř

Ovocný druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jabloně	11,32	11,82	15,76	13,12	10,77	15,86	11,75
Hrušně	9,43	6,74	13,03	9,51	6,05	10,92	10,01
Broskvoně	8,61	6,77	11,69	3,79	4,27	9,40	6,76
Meruňky	9,43	5,04	4,95	2,98	3,11	7,21	8,18
Švestky pravé	9,33	10,57	14,92	13,31	9,13	17,39	11,21
Třešně	5,29	7,53	6,94	7,12	6,39	7,22	7,01
Višně	7,60	6,35	7,77	8,76	6,41	8,94	7,63
Ostatní švestky, slívy, renklódy	9,20	10,51	10,37	7,56	7,18	11,40	9,78
Angrešt	1,78	3,13	2,46	2,61	2,73	1,94	1,52
Rybíz	1,72	1,85	1,95	1,49	1,37	1,53	1,23
Ořešáky vlašské	7,62	9,62	11,10	6,72	6,36	7,94	7,87
Jahody (t/ha)	4,85	5,81	5,74	4,94	4,55	3,74	3,50

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Situace na trhu ČR s jablky v marketingovém roce 2019/2020

Jablka jsou významnou komoditou, jejíž rentabilita je přímo úměrná k rentabilitě celého ovocnářství. Dlouhodobě je vykazována u konzumních jablek záporná obchodní bilance, která se v posledních letech prohlubuje. Komodita jablka je u nás přímo ovlivněna produkcí jablek v Polsku, jako jednoho z nejvýznamnějších producentů jablek v rámci EU.

Produkce jablek v ČR je v rámci celého ovocnářství nejdůležitější. Jablka ze sklizně roku 2019 tvořila 78 % veškeré produkce ovoce, jejich podíl na tržbách ovocnářských podniků dosáhl 65 %.

Sklizňový rok 2019 nebyl pěstitelsky příliš příznivý. Na řadě míst se vyskytovaly pozdní jarní mrazy, které opět poškodily úrodu ovoce. Zasažena byla severozápadní část Čech, ale lokálně i řada dalších míst včetně Moravy. Rok 2019 byl také srážkově podprůměrný a prohloubil tak srážkový deficit z minulých let. Celková sklizeň jablek v ČR v roce 2019 klesla meziročně o 24 % na 192,1 tis. t, z toho z produkčních sadů pocházelo 102,8 tis. t jablek.

Na začátku prosince 2019 tak bylo pro sezónu 2019/20 v ČR naskladněno meziročně o 39 % méně jablek, tj. 40,7 tis. t. Celková skladovací kapacita tak byla využita z 39 %.

Sezóna 2019/2020 byla charakteristická nižší sklizní a tedy i nižší zásobou jablek. Sklizeň jablek v EU v roce 2019 byla ve výši 10,8 mil. t a byla z dlouhodobého hlediska průměrná. Ve srovnání s předešlou sklizní, která byla historicky vysoká, došlo k poklesu o cca 2,5 mil. t. To bylo dáno zejména propadem produkce v Polsku, kde se úroda jablek meziročně snížila o cca 2 mil. t. Na evropském trhu tak byla od začátku sezóny vyrovnaná nabídka s poptávkou, která se však zvyšovala a od začátku roku 2020 se v souvislosti s tímto faktem začaly zvyšovat také spotřebitelské ceny jablek.

K tomuto vývoji cen přispěla na jaře 2020 také „koronavirová pandemie“, kdy spotřebitelé nakupovali jablka ve větší míře bez ohledu na jejich ceny. Toho při omezeném fungování trhu využily velké maloobchodní firmy a ceny konzumních jablek nadále zvyšovaly. Na konci skladovací sezóny, tzn. před sklizní nové úrody, tak dosahovaly spotřebitelské ceny jablek rekordních úrovní. Evropské sklady byly téměř vyprodány a trh byl od jarních měsíců roku 2020 částečně zásobován jablky z jižní polokoule ze sklizně roku 2020.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2019/2020 prodalo celkem 107,4 tis. t jablek (z toho 39,7 tis. t tuzemských konzumních jablek). Méně jablek bylo zejména na zpracování, což dokladuje pokles vývozu moštových jablek, který byl meziročně poloviční a dosáhl jen 25,5 tis. t. Nižší byl i nákup jablek tuzemskými zpracovateli. Podíl tuzemských jablek na maloobchodním trhu se výrazně snížil z 58 % na 37 % a byl jeden z nejnižších v posledních letech. Důvodem byla jednak nižší sklizeň, ale také podstatně vyšší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů. Lze odhadnout, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 31 tis. t jablek, což je nejvíce za poslední roky.

Celkové tržby v roce 2019 za jablka z produkčních sadů činily 0,9 mld. Kč, což je v porovnání s rokem 2018, kdy byly ceny jablek na velmi nízké úrovni, nárůst o 15 %.

Dovozy konzumních jablek do ČR se v marketingovém roce 2019/2020 výrazně zvýšily, a to meziročně o 69 %, což v absolutním vyjádření činí zvýšení dovozu konzumních jablek o 35 tis. t.

Stav ovocných dřevin v ČR v průběhu marketingového roku 2019/2020

Průběh zimy 2019/2020 byl velmi mírný, prakticky bez výskytu mrazů. Nejnižší zimní teploty klesaly až do konce února pouze k úrovni -5°C . Naopak období od druhé poloviny března až k počátku června bylo velmi chladné, s výskytem četných mrazových dnů. Nejsilnější mrazy byly zaznamenány při přechodu studených front v období 29. 3.–2. 4., přičemž na mnoha místech ČR byl nejchladnějším dnem roku 1. duben, kdy minimální teploty klesaly až k -10°C .

Další mrazové období zasáhlo naše území mezi 14. 4.–22. 4. s tím, že plošně mrazy udeřily zejména 15. 4. květen byl celkově velmi chladný, taktéž s výskytem několika mrazových dnů. Na území jihozápadních Čech se mrazíky objevily již ve dnech 6. 5.–8. 5., na většině území republiky pak ještě ve dnech 12. 5. a 13. 5., místy pak ještě 16. 5. Teplotní průměr května 2020 byl výrazně chladnější nežli průměr let 1951–1980. K výraznému zvýšení teplot došlo až ve druhé dekádě června, ale i tak se průběh léta blížil teplotně spíše období 70.–80. let 20. století. Opakované výskyty mrazů vedly k výrazným škodám na úrodě zejména u nejraněji kvetoucích peckovin. Rozsáhlé kvalitativní škody na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen) se objevily na jádrovinách. Přímé škody mrazy byly na některých místech ještě umocněny nízkou letovou aktivitou včel spojenou s chladným a větrným počasím.

Z hlediska úhrnu srážek byl podzim roku 2019 spíše průměrný, s výraznějšími dešti v listopadu. K výraznějšímu nasycení půdního profilu vodou pak došlo až v průběhu února 2020, který byl neobvykle teplý a bohatý na dešťové srážky. Naopak od poloviny března až do posledních dnů dubna se srážky téměř nevyskytovaly. V tomto období i díky silnějším větrům došlo k prosušení vrchních vrstev půdy, což vedlo ke komplikacím zejména u školkování podnoží v ovocných školkách.

V průběhu května se objevovaly jen občasné srážky. Červen byl na většině území ČR srážkově výrazně nadprůměrný, přičemž v některých oblastech se úhrny srážek v tomto období pohybovaly až okolo hranice 200 mm. Řada pěstitelských oblastí byla v období června až srpna silně zasažena krupobitím (pěstitelská oblast střední Moravy byla zasažena opakovaně). Srážky v červenci a srpnu se vyskytovaly spíše lokálně, často v souvislosti s bouřkami. S nástupem září jsou tak mezi jednotlivými pěstitelskými regiony značné rozdíly. V oblasti Slánska, Lounska či Litoměřicka nepřesáhl celkový úhrn srážek od počátku roku do začátku září 350 mm. Sušší je tradičně i oblast Jižní Moravy, ale například oblast východních Čech, střední Polabí či oblast střední a severní Moravy jsou srážkově nadprůměrné. Ve vztahu k nasycení hlubších vrstev půdy a zásobě spodních vod však prakticky na celém území ČR přetrvává výrazný deficit.

Vzhledem k výše popsanému vývoji počasí v roce 2020 se očekává sklizeň ovoce spíše podprůměrná, ve srovnání s pětiletým průměrem nižší o 12 %.

K 1. 9. 2020 byla úroda **jablek** odhadována jako mírně podprůměrnou v objemu 111 605 t. Více než polovina objemu produkce je výrazně poškozena kvalitativně abiotickými faktory. Kromě přímých ztrát způsobených mrazy zejména na nejraněji kvetoucích odrůdách (Rubín, Topaz, Idared a Jonagold) vykazuje značná část produkce kvalitativní vady v podobě mrazových pásků, deformací plodů a stopek (u některých odrůd jsou až 2/3 produkce postiženy deformací plodů). Kvalitativní vady byly v letošním roce zaznamenány i na pozdě kvetoucí odrůdě Gala, která jinak nebývá mrazy poškozována. Vliv na nižší úrodu měl také stres vyvolaný velmi suchými roky 2018 a 2019 a s tím spojená alternance některých odrůd (Golden Delicious, Jonagold) a rovněž větší červnový propad plůdků, který se v letošním roce naplno projevil s ohledem na celkové opoždění vegetace až v červenci. Rozsáhlé plochy jablonoňových sadů byly zasaženy krupobitím, zejména na nekrytých porostech v oblasti střední Moravy, ale i jižní Moravy (zejména v první části vegetace) nebo v oblasti východních Čech. Lokálně jsou zasaženy i další oblasti.

V průběhu sezóny byl značný tlak houbových chorob, kdy v řadě lokalit se nepodařilo zcela eliminovat výskyt strupovitosti. Velmi silný byl rovněž výskyt padlí jablonoňového, naopak výskyt obalečů byl v intenzivních/produkčních sadech spíše menší. V některých oblastech byl na počátku vegetace zaznamenán také silný výskyt mšic. Vybarvování plodů bylo v letošním roce spíše jen průměrné až mírně slabší. Dobrá je v letošním roce velikost plodů. K dlouhodobému naskladnění bude ale způsobila jen menší část sklizených jablek, přičemž relativní nedostatek prvotřídních jablek se v letošním roce projevuje prakticky ve všech zemích EU.

Produkce **hrušek** byla k 1. 9. odhadována na 5 847 t, což představuje vůči pětiletému průměru 14% pokles. Stejně jako v roce 2019 byla ve většině pěstitelských oblastech násada hrušek negativně ovlivněna jarními mrazy, přičemž rozsah poškození je v rámci pěstitelských oblastí značně nevyrovnaný. Za dalším propadem sklizně stojí především silný červenový propad plodů u odrůdy Konference. Naproti tomu nebyly v letošním roce s ohledem na vyšší srážky a nižší teploty zaznamenány výrazné problémy s přemnožováním mer ani s výskytem spály růžovitých.

Úroda **švestek** je v roce 2020 ve většině pěstitelských oblastí velmi dobrá a kvalitní (oproti pětiletému průměru 5% nárůst), i když na několika lokalitách došlo vlivem jarních mrazů až k úplné ztrátě úrody. Obdobně jako u jabloní byly i slivoně na jaře hojně napadány mšicemi, ale později ve vegetaci tento tlak ustal. Výskyt obaleče švestkového byl s ohledem na nízké jarní teploty malý i na neošetřovaných lokalitách. Výskyt pilatky byl standardní. V oblastech s hojným výskytem srážek bylo třeba opakovaně ošetřovat proti moniliové hnilobě plodů.

Sklizeň **třešní** byla v letošním roce velmi špatná. Rozsáhlé plochy kvetoucích sadů byly poškozené jarními mrazy. V nepoškozených sadech byly úspěšně sklizeny odrůdy druhého třešňového týdne (Burlat, Sweet Early, Kasandra), ale odrůdy zrající později v průběhu června byly na většině lokalit zničeny velkými úhrny srážek, kdy došlo k popraskání plodů. Naopak lepší úroda byla zaznamenána až u odrůd 5. a 6. třešňového týdne (uspokojivá byla sklizeň především u odrůdy Regina). Významné hospodářské škody v letošním roce způsobil virus *Cherry Little Cherry*, který byl zjištěn v hlavní pěstitelské oblasti východních Čech. Oproti ostatním ovocným druhům, kde byl termín sklizně opožděn, zrály odrůdy třešní prakticky v normálních termínech nebo jen velmi mírně opožděně. Celková sklizeň třešní byla odhadována nižší až o 52 % oproti pětiletému průměru, ale s ohledem na zničení středně pozdně zrajících odrůd byla skutečná úroda ještě nižší.

Produkce **višňí** nebyla v ČR jarními mrazy výrazně poškozena, odhady sklizně se pohybují v porovnání s pětiletým průměrem nižší cca o 9 %. Na tomto poklesu se větší měrou než mrazy projevil pokles výměry višňových sadů. Vzhledem k velkým škodám na produkci kompotových višňí v Maďarsku byl v letošním roce zaznamenán větší zájem o kompotové višně z ČR, na rozdíl od poklesu zájmu o surovinu na šťávy. Vzhledem k průběhu jara musela být provedena řádná ochrana proti moniliovému úzehu. Později zrající višně byly ve velké míře napadány též hmyzími škůdci, což v řadě případů vedlo ke zhoršení jakosti sklizené suroviny.

Úroda **meruněk** byla téměř na celém území ČR zásadně ovlivněna jarními mrazy ve spojení s časným kvetením tohoto ovocného druhu. Na jižní Moravě, kde je soustředěna téměř veškerá produkce tohoto ovocného druhu, byla část produkce uchráněna před poškozením zejména využitím protimrazových opatření, ale i tak odhady uvádějí v pětiletém srovnání pouze třetinovou úrodu. Vzhledem k tomu, že v Čechách jsou meruňky pěstovány jen na nejlepších polohách, a vzhledem k tomu, že tyto oblasti jsou ve srovnání s jižní Moravou přece jen chladnější a jsou zde pěstovány pouze nejodolnější odrůdy, představuje v letošním roce odhad podílu produkce meruněk z Čech na celkové sklizni meruněk ČR pouhých 23 %.

Situace v produkci **broskví** v roce 2020 byla ve srovnání s meruňkami s ohledem na jejich vyšší odolnost vůči mrazům o něco lepší, avšak i přesto představuje produkce ve srovnání s pětiletým průměrem přibližně třetinový propad. Na poklesu produkčního potenciálu broskvoní v ČR se významně podílí zejména stáří sadů a trvalý pokles výměry tohoto ovocného druhu (meziročně ubylo 51 ha plodných broskvoňových sadů, což představuje 18 % rozlohy).

Po velmi špatných sklizních jak **červeného** tak **černého rybízu** v předchozím období, byla s ohledem na relativní dostatek srážek v průběhu roku 2020 sklizeň rybízu odhadována v objemech blízcích se pětiletému průměru. Červený rybíz není prakticky vysazován již více než 10 let. Věková struktura porostů je velmi špatná a řada pěstitelů uvažuje – i přes letošní zájem o tento ovocný druh pro zpracování – o úplném ukončení pěstování. Obdobná situace je i u černého rybízu, kde výsadby nejsou obnovovány. Hlavním důvodem je dlouhodobě nízká výkupní cena této komodity. S ohledem na kratší životnost černého rybízu ve srovnání s červeným lze označit i výsadby černého rybízu v ČR za přestárlé.

Perspektivně se v současné době jeví pouze pěstování malých objemů určených pro přímý konzum.

Angrešt, maliník, ostružiník se v profesionálním ovocnářství pěstují jen okrajově, byť v posledních letech výsadeb drobného ovoce přibývá a na trhu je o něj zvyšující se zájem. Perspektivně se jeví pěstování těchto ovocných druhů pod fóliovými kryty. Pokračuje růst ploch plantáží kanadských **borůvek**. S ohledem na specifické nároky tohoto ovocného druhu na složení substrátu je většina nově realizovaných výsadeb pěstována jako kontejnerová kultura.

Pěstitelé **jahodníku** museli při opakovaných poklesech teplot v jarním období roku 2020 chránit nakvétající porosty nakrýváním textiliemi. Opatření bylo efektivní a škody mrazem tak minimální. Letošní sklizeň byla však na většině pěstitelských lokalitách zásadně ovlivněna červnovými vysokými úhrny srážek, které vedly k masivnímu šíření houbových chorob (především plísně šedé). Sklizňová sezóna byla tak na mnoha místech zkrácena na pouhé dva týdny.

Obchodní řetězce v současné době přestávají akceptovat dodávky jahod vypěstovaných na poli a preferují v prodejní síti jahody sklizené pod krytem, které nejsou znečištěné zeminou a mají vyrovnanou konzistenci a chuť. Několik pěstitelů v ČR i s ohledem na možnost minimalizace chemického ošetření porostů, snaží sklizeň a celkovou možnost regulace pěstitelského prostředí začíná více rozvíjet pěstování jahod pod fóliovými kryty. Masivnímu rozvoji brání především investiční náročnost a také nedostatek zkušeností se zvládnutím této pěstitelské technologie.

Vývoj situace s letním ovocem ze sklizně 2020

Odbyt konzumního ovoce ze sklizně 2020 byl vlivem nižší, mírně podprůměrné sklizně lepší než před rokem. Horší situace s odbytem a cenami je u ovoce určeného na zpracování. Velmi nízké ceny a až nezájem zpracovatelů byl u červeného rybízu, naopak po letech se zvýšil zájem i ceny rybízu černého. Nižší ceny i zájem byl také o višně na zpracování, a to zejména o višně na koncentráty. Cena jablek pro průmyslové zpracování je zatím na průměrné úrovni, i když tu je zájem zpracovatelů o tuto surovinu. Výrazněji se zvýšil zájem obyvatel o samosběry, a to nejen u jahod.

PRODUKČNÍ OVOCNÉ SADY V ČR

Mrazové vlny, které zasáhly území republiky v dubnu a květnu 2019, negativně ovlivnily objem sklizně téměř všech ovocných druhů. K největšímu poškození ovocných sadů došlo především v západních Čechách, dále též v severních a severovýchodních Čechách, lokálně i na Moravě. V dalších měsících nastoupilo extrémně suché a horké počasí, což ještě více prohloubilo suchu na více než 80 % území ČR. Díky významným srážkovým úhrnům koncem srpna a v září se však situace s kalibrací tržního ovoce podzemních jaderovin výrazně zlepšila.

V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo v roce 2019 sklizeno pouhých 129,9 tis. t, což byl meziroční propad o 27 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jednalo o téměř 18% pokles. Podíl tržního ovoce byl u většiny ovocných druhů nízký z důvodu nedostatečné velikosti plodů.

Vývoj ploch produkčních ovocných sadů v ČR (ha)

Ovocný druh	2016		2017		2018		2019		2020	
	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné
Jabloně	7 178	6 885	6 879	6 624	6 874	6 524	6 828	6 509	6 474	6 136
Hrušně	710	630	731	628	749	645	756	661	754	661
Broskvoně	349	342	327	315	318	305	287	277	232	226
Meruňky	824	766	827	732	842	745	842	751	829	735
Třešně	889	765	847	720	850	768	837	773	836	769
Višně	1 382	1 245	1 375	1 224	1 384	1 238	1 390	1 286	1 275	1 172
Slivoně, švestky	1 996	1 745	1 928	1 654	1 948	1 711	1 967	1 736	1 990	1 760
Angrešt	2	1	2	2	2	2	3	2	3	3
Rybíz červ. a bílý	588	578	573	563	562	547	559	534	432	414
Rybíz černý	332	288	345	306	344	313	372	320	329	302
Maliník, ostružiník	38	36	41	32	37	36	35	32	36	36
Ořešák vl.	89	15	75	11	45	14	43	15	50	14
Ostatní druhy	74	74	27	27	30	25	74	34	104	28
Celkem	14 451	13 370	13 979	12 837	13 985	12 874	13 993	12 930	13 344	12 258

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: stav vždy k 31. 5., ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný

Na základě odhadů k 1. 9. 2020 by měla celková produkce ovoce v produkčních sadech dosahovat 134,6 tis. t, což by bylo v porovnání s předchozí slabou sklizní zvýšení o necelá 4 %, ve srovnání s pětiletým průměrem by se však jednalo o 12% pokles. Produkce ovoce v roce 2020 byla negativně ovlivněna několika vlnami jarních mrazů, v některých oblastech též krupobitím. V případě třešňí pak významné škody způsobily i vysoké úhrny srážek v červnu. U jaderovin je v důsledku rozsáhlých kvalitativních škod vysoký podíl nestandardního ovoce.

Sklizeň jablek je odhadována spíše podprůměrná v objemu 111,6 tis. t, což je sice v porovnání s předchozím rokem o 8,5 % více, avšak oproti pětiletému průměru se jedná o 12% pokles. Více než polovina objemu produkce vykazuje kvalitativní vady v podobě mrazových pásků, deformací plodů a stopek apod.

Vývoj sklizně a výnosů v produkčních ovocných sadech v ČR

Ovocný druh	Celková sklizeň v t					Průměrný výnos t/ha				
	2016	2017	2018	2019	2020 ²⁾	2016	2017	2018	2019	2020 ²⁾
Jabloně	126 434	101 844	144 888	102 847	111 605	18,36	15,37	22,21	15,80	18,19
Hrušně	6 643	4 043	7 120	6 277	5 847	10,54	6,44	11,04	9,50	8,85
Broskvoně	268	428	959	448	462 ¹⁾	0,78	1,36	3,14	1,62	2,04 ¹⁾
Meruňky	662	811	1 926	2 109	525 ¹⁾	0,86	1,11	2,59	2,81	0,71 ¹⁾
Třešně	2 706	1 925	2 659	2 169	1 126 ¹⁾	3,54	2,67	3,46	2,81	1,46 ¹⁾
Višně	5 190	4 141	6 774	5 802	5 079 ¹⁾	4,17	3,38	5,47	4,51	4,33 ¹⁾
Slivoně, švestky	6 378	4 319	11 518	9 131	8 389 ¹⁾	3,65	2,61	6,73	5,26	2,88 ¹⁾
Angrešt	1,3	1,6	1,6	1,1	2,7 ¹⁾	1,30	0,80	0,80	0,56	1,00 ¹⁾
Rybíz červ., bílý	1 513	1 461	1 388	810	1 205 ¹⁾	2,62	2,59	2,54	1,52	2,91 ¹⁾
Rybíz černý	254	285	463	153	285 ¹⁾	0,88	0,93	1,48	0,48	0,94 ¹⁾
Maliník, ostružiník	51	50	126	164	94 ¹⁾	1,42	1,56	3,50	5,13	2,60 ¹⁾
Celkem	150 100	119 309	177 822	129 911	134 621	-	-	-	-	-
Jahody	3 507	2 827	2 355	2 525	2 240 ³⁾	4,81	4,11	3,32	3,72	4,85 ³⁾

Pramen: MZe, OU ČR, ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2020, ²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2020, ³⁾ ČSÚ odhad k 15. 7. 2020

Plachy plodných a mladých ovocných produkčních sadů podle ovocnářských oblastí ČR – červen 2020 (ha)

Ovocný druh	Čechy								Morava				Celkem	
	Střední		Severní		Jižní a západní		Východní		Jižní		Severní		plodné	mladé
	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé		
Jabloně	1 542	44	1 171	106	584	39	1 022	63	1 129	29	689	57	6 136	338
Hrušně	187	15	162	12	29	7	126	15	80	21	77	23	661	94
Třešně	225	13	125	11	90	12	201	16	78	5	49	10	769	66
Višně	374	1	189	35	145	6	165	19	240	17	59	25	1 172	103
Meruňky	50	0	55	3	1	1	27	3	587	85	17	1	735	93
Broskvoně	51	0	11	0	0	0	7	1	154	4	3	1	226	6
Slivoně, švestky	142	5	133	14	159	15	225	46	651	115	450	35	1 760	229
Angrešt	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0
Rybíz červ., bílý	36	0	97	0	35	5	114	3	58	0	74	9	414	18
Rybíz černý	30	0	96	0	15	0	76	0	3	0	70	26	302	27
Ořešák vlašský	0	27	14	1	0	7	0	1	0	0	0	0	14	36
Maliník, ostruž.	25	0	3	0	0	0	4	0	1	0	3	0	36	0
Ost. druhy	1	12	24	0	0	8	0	0	2	56	0	0	28	76
Celkem	2 662	118	2 081	182	1 071	99	1 969	168	2 982	331	1 493	188	12 258	1 086

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Sklizeň ovoce z produkčních ovocných sadů podle ovocnářských oblastí ČR v roce 2019 a prognóza na rok 2020 (t)

Ovocný druh	Čechy								Morava				Celkem	
	Střední		Severní		Jižní a západní		Východní		Jižní		Severní			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Jabloně ²⁾	32 840	30 529	12 453	17 482	6 496	7 664	24 236	21 694	15 501	20 775	11 321	13 461	102 847	111 605
Hrušně ²⁾	2 334	1 441	676	782	127	251	2 108	2 136	364	358	669	881	6 277	5 847
Třešně ¹⁾	840	326	175	200	268	113	639	360	188	58	59	69	2 169	1 126
Višně ¹⁾	1 996	1 838	906	779	764	586	1 253	832	730	784	153	260	5 802	5 079
Meruňky ¹⁾	176	21	130	51	1	0	59	49	1 697	387	46	17	2 109	525
Broskvoně ¹⁾	90	184	28	20	0	0	45	23	278	222	7	13	448	462
Slivoně, švestky ¹⁾	988	541	419	440	1 013	871	2 867	2 522	2 431	2 615	1 414	1 401	9 131	8 389
Angrešt ¹⁾	0,5	0,5	0,3	1,8	0	0	0,3	0,2	0	0,3	0	0	1,1	2,8
Rybíz červ. bílý ¹⁾	33	60	140	177	26	55	304	527	125	136	182	251	810	1 205
Rybíz černý ¹⁾	2	12	33	56	8	35	46	103	0	1	64	80	153	286
Maliny, ostružiny ¹⁾	159	80	2	7	0	0	1	1	0	0	1	6	164	94
Celkem	39 458	35 032	14 962	19 996	8 703	9 575	31 558	28 247	21 314	25 336	13 916	16 439	129 911	134 621

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2020, ²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2020

Inventarizace ovocných sadů

Od roku 2015 dochází k výrazným redukci ploch produkčních sadů. Kromě nastavení nových dotačních podmínek a zpřísnění definice kultury „sad“ v registru půdy LPIS (kde se změnil např. počty jedinců, které je potřeba k zařazení do půdního bloku s označením sad), byly likvidovány staré výsadby u řady pěstitelů. Důvodem klučení sadů je špatná ekonomická situace českého ovocnářství v posledních letech, kdy rentabilita pěstování ovoce stále více klesá. Na tuto situaci měly hlavně vliv hluboce podprůměrné sklizně z let 2010 až 2012. Situaci ovocnářů významně zhoršily, kromě zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014, také pozdní jarní mrazy (v roce 2016, 2017 a 2019) a sucho (v roce 2015 a 2018).

Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány hrušně, švestky, višně i třešně, u kterých se výměra výsadby mladých a na počátku plodnosti pohybuje v současnosti kolem 24 % a výměra starých výsadby v rozmezí 17–35 %. Naproti tomu u jabloňů spadá do kategorií mladých výsadby a výsadby na začátku plodnosti 14 % ploch a 51 % ploch jabloňových sadů je přestárých. Výrazně na ústupu je pěstování broskví, angreštu, červeného a bílého rybízu.

V roce 2019 bylo v ČR dle evidence ÚKZÚZ Brno v Registru sadů celkem 13 344 ha produkčních ovocných sadů, z toho plodné výsadby představují 12 258 ha, což je opětovný meziroční pokles o 672 ha.

Přesný soupis ploch produkčních ovocných sadů podle ovocných druhů, odrůd, podnoží, stáří a krajů provádí od roku 1993 ÚKZÚZ Brno. Vyhodnocení uvádí následující tabulka.

Vyhodnocení plochy produkčních sadů hlavních ovocných druhů v ČR podle plodnosti (červen 2020)

Ovocný druh		Výsadby				Celkem
		Neplodné (mladé)	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Pokles plodnosti (staré výsadby)	
Jabloně	ha	337,5	587,2	2 259,9	3 289,2	6 473,8
	%	5,2	9,1	34,9	50,8	100,0
Hrušně	ha	97,6	82,2	312,6	265,1	757,5
	%	12,9	10,8	41,3	35,0	100,0
Broskvoně	ha	6,0	9,3	47,2	169,5	232,0
	%	2,6	4,0	20,3	73,1	100,0
Meruňky	ha	93,1	132,8	357,4	245,3	828,5
	%	11,2	16,1	43,1	29,6	100,0
Třešně	ha	66,4	136,3	431,8	201,2	835,6
	%	7,9	16,3	51,8	24,1	100,0
Višně	ha	103,1	163,0	644,4	364,6	1 275,1
	%	8,1	12,8	50,5	28,6	100,0
Slivoně, švestky	ha	229,4	257,6	1 164,1	338,6	1 989,8
	%	11,5	13,0	58,5	17,0	100,0
Angrešt	ha	0,2	1,0	0,6	1,1	2,9
	%	6,8	34,8	19,2	39,2	100,0
Rybíz bílý	ha	0,03	0,0	0,0	1,8	1,8
	%	1,6	0,0	0,0	98,4	100,0
Rybíz červený	ha	18,2	8,1	14,4	390,0	430,6
	%	4,2	1,9	3,3	90,6	100,0
Rybíz černý	ha	26,6	33,5	83,0	185,9	329,1
	%	8,1	10,2	25,2	56,5	100,0
Celkem	ha	978,1	1 410,9	5 315,3	5 452,3	13 156,7
	%	7,4	10,7	40,4	41,5	100,0

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy produkčních (intenzivních) ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2020 (ha)

Ovocný druh	Čechy				Morava		Celkem
	Střední	Jižní a západní	Severní	Východní	Jižní	Severní	
Jabloně	264	95	201	70	103	88	820
Hrušně	4	4	68	22	30	13	141
Třešně	6	21	12	10	6	43	100
Višně	3	11	22	9	31	46	122
Meruňky	1	0	2	8	172	5	188
Broskvoně	1	0	1	0	7	1	12
Slivoně, švestky	28	14	25	80	245	218	611
Rybíz červený a bílý	5	0	29	0	0	17	51
Rybíz černý	26	5	60	7	2	48	148
Angrešt	0	0	1	0	0	0	1
Maliník, ostružiník	0	0	0	0	0	1	1
Ořešák vlašský	0	0	10	0	0	0	11
Ostatní druhy	0	0	6	0	0	0	7
Celkem	340	150	439	208	595	481	2 213

Pramen: ÚKZÚZ Brno - SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný
Případné rozdily součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy ostatních ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2020 (ha)

Ovocný druh	Čechy				Morava		Celkem
	Střední	Jižní a západní	Severní	Východní	Jižní	Severní	
Jabloně	85	145	186	29	193	18	656
Hrušně	3	10	50	6	30	2	101
Třešně	25	26	11	8	17	2	89
Višně	19	1	0	0	39	0	60
Meruňky	2	1	2	1	89	1	95
Broskvoně	0	1	0	0	1	0	2
Slivoně, švestky	6	37	31	28	145	6	253
Rybíz červený a bílý	0	1	0	0	0	1	2
Rybíz černý	0	2	0	6	2	11	21
Angrešt	0	0	0	0	0	0	0
Maliník, ostružiník	0	0	0	0	1	6	7
Ořešák vlašský	7	5	34	5	26	1	78
Ostatní druhy	25	13	124	6	60	7	235
Celkem	172	241	439	90	603	56	1 601

Pramen: ÚKZÚZ Brno - SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný;
Případné rozdily součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

K červnu 2020 dosahovala celková výměra ovocných sadů ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů ÚKZÚZ Brno 3 813,71 ha, tj. meziroční pokles o 2,8 %.

Podle údajů odboru trvalých kultur ÚKZÚZ Brno je k červnu 2020 v Registru sadů evidováno 1 035 subjektů obhospodařujících produkční ovocné sady, včetně sadů pěstovaných v režimu ekologického zemědělství (v roce 2019 to bylo 1 061 subjektů, v roce 2018 1 053 subjektů). Jinak je v Registru sadů vedeno celkem 1 382 subjektů, včetně neproduktivních sadů.

Obnova ovocných sadů v ČR

V období od roku 1994 do 31. 5. 2020 bylo v ČR nově vysázeno celkem 15 079,3 ha produkčních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 11 781,2 ha. V roce 2019 bylo s finanční podporou státu nově vysázeno 379,3 ha.

Plochy výsadeb ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1994–31. 5. 2020 (ha)

Ovocný druh	Čechy				Morava		Celkem
	Střední	Jižní a západní	Severní	Východní	Jižní	Severní	
Jabloně	1 301,7	472,2	954,2	1 430,3	1 155,6	1 205,9	6 519,9
Hrušně	209,3	39,9	125,3	184,3	126,7	130,6	816,1
Třešně	249,8	84,1	112,7	185,2	108,5	118,8	859,1
Višně	384,8	177,4	194,2	284,9	245,4	180,2	1 466,9
Meruňky	75,2	1,8	57,7	35,0	735,6	35,6	940,9
Broskvoně	45,3	0,9	20,7	30,8	389,2	13,6	500,4
Slivoně, švestky	168,6	214,4	162,9	320,5	878,9	583,9	2 329,3
Rybíz červený a bílý	85,5	56,7	93,1	170,7	61,1	107,1	574,2
Rybíz černý	51,2	28,8	100,7	122,9	5,0	196,5	505,1
Angrešt	0,8	0,1	2,2	1,8	0,8	1,9	7,6
Maliník, ostružiník	94,0	2,2	3,1	4,4	11,3	59,5	174,5
Ostatní druhy	65,3	36,5	51,5	11,6	165,8	54,6	385,3
Celkem	2 731,3	1 115,2	1 878,3	2 782,4	3 883,9	2 688,3	15 079,3

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muhovník, hloh peřenoklaný;

Případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Výše dotací/sazeb na 1 ha:

1995	53 tis. Kč
1996	42 tis. Kč
1997	50 tis. Kč
1998	80 tis. Kč
1999	60 tis. Kč
2000	77 tis. Kč
2001	55 tis. Kč

	jádroviny	peckoviny	bobuloviny
2002	150 tis. Kč	50 tis. Kč	25 tis. Kč
2003	155 tis. Kč	52 tis. Kč	26 tis. Kč
2004	150 tis. Kč	50 tis. Kč,	25 tis. Kč
	144,5 tis. Kč	57,8 tis. Kč	28,9 tis. Kč
2005	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2006	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2007	179,2 tis. Kč	89,6 tis. Kč	44,8 tis. Kč
2008	159,6 tis. Kč	79,8 tis. Kč	39,9 tis. Kč
2009	183,3 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2010	163,0 tis. Kč	80,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2011	145,2 tis. Kč	72,6 tis. Kč	36,3 tis. Kč
2012	196,2 tis. Kč	95,3 tis. Kč	27,6 tis. Kč
2013	194,8 tis. Kč	97,0 tis. Kč	49,1 tis. Kč
2014	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2015	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2016	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2017	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč
2018	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč
2019	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč

Přehled o čerpání finančních prostředků na restrukturalizaci ovocných sadů

Rok	Výše sazby	Počet ha	Vyplacená částka tis. Kč	Konečná výše sazby tis. Kč/ha
2017 CELKEM		399,7	86 852,4	-
Z toho:	a) do 240 000 Kč/ha	333,0	79 910,4	240,0
	b) do 120 000 Kč/ha	49,0	5 880,0	120,0
	c) do 60 000 Kč/ha	17,7	1 062,0	60,0
2018 CELKEM		300,1	61 736,4	-
Z toho:	a) do 240 000 Kč/ha	221,2	53 092,8	240,0
	b) do 120 000 Kč/ha	65,2	7 821,6	120,0
	c) do 60 000 Kč/ha	13,7	822,0	60,0
2019 CELKEM		379,3	82 898,4	-
Z toho:	a) do 240 000 Kč/ha	325,0	77 959,2	240,0
	b) do 120 000 Kč/ha	28,0	3 361,2	120,0
	c) do 60 000 Kč/ha	26,3	1 578,0	60,0

Pramen: MZe

Plochy výsadeb produkčních sadů 2019/2020 (jaro)

Ovocný druh	Výměra v ha	Ovocný druh	Výměra v ha
Jabloně	326,9	Slivoně, švestky	101,9
Hrušně	26,5	Rybíz červený	6,7
Třešně	50,0	Rybíz černý	20,3
Višně	57,7	Angrešt	0,2
Meruňky	44,8	Maliník, ostružiník	6,5
Broskvoň	1,6	Ostatní druhy	53,8
Celkem		696,9 ha	

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Zastoupení odrůd jableň v produkčních sadech v ČR

Skupina odrůd	Odrůda jableň	Celková výměra v ha				
		2015	2016	2017	2018	2019
Letní odrůdy celkem		138,8	122,1	117,1	106,7	100,8
Podzimní odrůdy	James Grieve a mutace	105,5	96,4	90,3	77,8	68,3
	Ostatní	66,3	55,9	54,7	53,0	52,9
Podzimní odrůdy celkem		171,8	152,3	145,0	130,8	121,2
Zimní odrůdy	Šampion	407,2	399,4	383,0	361,2	326,2
	Spartan, McIntosh	341,2	323,6	298,3	280,3	245,3
	Rubín, Bohemia	559,4	547,4	544,0	525,5	488,0
	Gala a mutace	424,8	463,5	520,1	586,0	614,0
	Golden Delicious a var.	1 522,7	1 466,3	1 406,2	1 387,9	1 314,7
	Skup. Red Delicious	77,3	71,9	88,3	96,4	83,0
	Jonagold a mutace	660,6	676,7	711,6	738,5	762,7
	Melrose	71,2	67,8	65,7	62,6	52,6
	Gloster	189,5	171,0	164,6	155,2	120,2
	Rubinola	212,6	206,9	204,4	198,5	181,1
	Topaz	264,8	257,6	217,2	250,7	244,5
	Idared	1 231,0	1 137,6	1 101,6	1 025,7	949,3
	Melodie	62,6	60,0	55,0	52,8	47,8
	Ost. zimní odrůdy	843,0	755,2	849,2	868,9	806,2
Zimní odrůdy celkem		6 867,9	6 604,9	6 612,2	6 590,1	6 235,4
CELKEM		7 178,5	6 879,3	6 874,3	6 827,7	6 457,4

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy vykloučených ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1995 – červen 2020 (ha)

Ovocný druh	Čechy				Morava		Celkem
	Střední	Jižní a západní	Severní	Východní	Jižní	Severní	
Jableň	1 418,4	681,1	821,7	1 486,1	1 322,3	735,0	6 464,6
Hrušně	44,2	30,3	70,0	71,9	56,1	16,0	288,5
Třešně	270,8	88,6	39,5	86,0	80,1	60,6	625,6
Višně	289,7	134,2	176,4	284,3	329,9	115,8	1 330,3
Meruňky	44,5	0	44,0	7,1	1 413,8	6,9	1 516,3
Broskvoně	148,2	0	23,0	48,0	1 503,5	13,6	1 736,3
Slivoně, švestky	115,6	57,1	57,3	64,2	112,3	86,4	492,9
Rybíz červený a bílý	166,6	159,7	160,1	179,7	26,4	133,6	826,1
Rybíz černý	24,4	42,7	28,1	128,5	31,4	166,5	421,6
Angrešt	0,1	21,4	9,0	4,0	11,5	45,3	91,3
Maliník, ostružiník	75,5	1,8	4,4	17,9	3,5	54,5	157,6
Ostatní druhy	2,5	7,7	0	4,0	64,5	4,3	83,0
Celkem	2 600,5	1 224,6	1 433,5	2 381,7	4 955,3	1 438,5	14 034,1

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný;
Případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy vykloučených ovocných sadů 2019/2020 (jaro)

Ovocný druh	Čechy				Morava		Celkem
	Střední	Jižní a západní	Severní	Východní	Jižní	Severní	
Jabloně	69,0	36,0	115,9	205,0	114,8	68,4	609,1
Hrušně	1,7	2,1	1,6	5,5	16,3	1,6	28,7
Třešně	9,7	6,2	1,6	13,0	8,8	4,6	44,0
Višně	24,0	14,5	33,3	44,4	9,0	3,8	129,0
Meruňky	0,0	0,0	0,3	0,2	58,6	0,1	59,3
Broskvoně	22,6	0,0	7,0	2,8	39,6	0,1	72,2
Slivoně, švestky	10,3	8,0	14,1	15,3	9,8	4,6	60,0
Rybíz červený a bílý	46,7	0,0	2,0	46,3	0,3	33,5	128,7
Rybíz černý	12,4	0,0	1,5	9,3	0,0	14,7	37,9
Angrešt	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Maliník, ostružiník	0,5	0,0	0,9	1,4	0,0	0,4	3,2
Ostatní druhy	1,3	5,2	0,0	0,0	0,1	0,0	6,6
Celkem	198,1	72,1	178,3	343,3	257,3	131,7	1 180,8

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Finanční vyjádření sklizně ovoce

Tržby za celkovou produkci ovoce v roce 2019 vzrostly v porovnání s předchozím rokem o 12 % a dosáhly celkem 2,3 mld. Kč. Produkce ovoce z produkčních sadů byla zrealizována za 1,4 mld. Kč (tj. o 11 % více v porovnání s rokem 2018), přičemž největší podíl na tržbách měla jablka (65 %) a jahody (7,5 %). V porovnání s předchozí sezónou největší nárůst vykázaly tržby u višní, malin, hrušek, meruněk a jablek. Naopak pokles tržeb byl zaznamenán u broskví, černého rybízu, jahod a slivoní. Tržby za produkci ovoce z extenzivních sadů se v roce 2019 zvýšily o 14 % na 829,7 mil. Kč. K poklesu tržeb došlo pouze u broskví a višní z důvodu nižších sklizní.

Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR v produkčních a extenzivních ovocných sadech v letech 2016–2019 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

INTEGROVANÁ PRODUKCE OVOCE V ČR

Integrovaná produkce (IP) je ekonomická produkce ovoce vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Jednou z klíčových součástí IP je oblast integrované ochrany rostlin.

Integrovaná ochrana rostlin (IOR) je definována Směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2009/128/ES stanovující rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (dále jen Směrnice). Tato Směrnice je implementována do legislativy ČR (rostlinolékařský zákon č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin).

Dle uvedených legislativních dokumentů je IOR definována jako “Pečlivé zvažování veškerých dostupných metod ochrany rostlin a následná integrace vhodných opatření, která potlačují rozvoj populací škodlivých organismů a udržují používání přípravků na ochranu rostlin a jiných forem zásahu na úrovních, které lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit a které snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí”.

IOR je systém, který v sobě slučuje a využívá všechny známé způsoby regulace škodlivého výskytu houbových chorob a živočišných škůdců a vedle přímých metod chemické a mechanické ochrany zahrnuje i metody nepřímé. Na rozdíl od obecných zásad IOR, která se od 1. 1. 2014 stala ze zákona povinnou pro všechny profesionální pěstitele zemědělských plodin, integrovaná produkce ovoce hlouběji rozpracovává jednotlivá témata a okruhy nad rámec těchto obecných zásad a stanovuje další úkoly.

V ČR je IP na nevládní úrovni reprezentována Ovocnářskou unií ČR resp. jejím Svazem pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO). SISPO pro pěstitele v režimu integrované produkce vydává závazné Směrnice a metodiky pěstování. Tyto jsou harmonizovány dle pravidel Mezinárodní organizace IOBC (<http://www.iobc-global.org>), která stanovila filozofii, obecné zásady i technické pokyny pro integrovanou produkci jako hospodaření systému, který produkuje vysoce kvalitní potraviny a další výrobky z přírodních zdrojů při uplatnění regulačních mechanismů, které nahradí znečišťující vstupy a zajistí udržitelné zemědělství. Důraz je kladen na komplexní systémový přístup, který zahrnuje celé hospodářství jako základní jednotky, na ústřední roli agro-ekosystémů, na vyváženém koloběhu živin. Základní součástí je zachování a zlepšení úrodnosti půdy a diverzifikovaného prostředí. Používané biologické, technické a chemické metody jsou pečlivě vyvážené s ohledem na ochranu životního prostředí, ziskovost a sociální požadavky.

Svaz SISPO byl v ČR založen v roce 1990 jako dobrovolné sdružení pěstitelů a zástupců výzkumu a je součástí Ovocnářské unie ČR. Ke dni 1. 4. 2020 měl svaz 355 členů, kteří pěstují ovoce na 9 600 ha. Ochranná známka SISPO 2020 byla udělena 243 subjektům, známka nebyla udělena nebo byla odebrána 63 členům, část pěstitelů je v přechodném období zbylá část členů je bez výsad.

Výměry ovocných sadů členů SISPO k 1. 4. 2020

Ovocný druh	Plocha ovocných sadů s nárokem na udělení známky SISPO v ha	Plocha ovocných sadů čekatelů na známku SISPO v ha	Celková plocha přihlášených ovocných sadů v ha
Jabloně	4 594	243	4 837
Hrušně	554	35	589
Třešně	572	86	658
Višně	905	129	1 034
Slivoně	1 025	305	1 330
Meruňky	436	125	561
Broskvoně	124	11	135
Rybíz červený	278	10	288
Rybíz černý	153	17	170
Rybíz bílý	0	0	0
Ostatní	0	0	0
Celkem	8 641	961	9 602

Odrůdy jednotlivých ovocných druhů povolených k výsadbě v roce 2020 v rámci SISPO

Jabloneř	Hrušně	Třešně	Višně	Slivoně
ADMIRAL	ALFA	ADÉLKA	ÉRDI BŐTERMŐ	BELLAMIRA
AMETYST	AMFORA	ARANKA	FANAL	ČAČANSKA LEPOČKA
(HEIMANN'S RUBINWEICHSEL; HR4)	CARPATIN	BURLAT	GEREMA	DOMÁČÍ VELKOPLODÁ
ANGOLD	BOHEMICA	CARMEN	MORELA POZDŇÍ	ELENA
BRAEBURN + MUTACE	BOSCOVA	HALKA	MORELLENFEUER	GABROVSKA
DENÁR	DAVID	HORKA	MORSAM	HAGANTA
FUJI + MUTACE	DICOLOR	IRENA	SAMOR	HANITA
GALA + MUTACE	ELEKTRA	JACINTA	ÚJFEHÉRTŐI FÜRTŐS	HAROMA
GOLDEN DELICIOUS + MUTACE	ERIKA	JUSTYNA	NEFRIS	JOJO
GOLDLANE	HORTENSIA	KASANDRA	TEGERA	KATINKA
GOLDSTAR	KONFERENCE	KORDIA	TĚCHOBUZICKÁ	PRESENTA
IDARED + MUTACE	LUCASOVA	REGINA		PRESIDENT
JONAGOLD + MUTACE	NOJABRSKAJA	SUMMIT		STANLEY
JULIA	(NOVEMBRA, XENIA, OKSANA)	SYLVANA		TOPEND PLUS
LIPNO		VAN		TOPFIRST
LUNA	RADANA	VANDA		TOPFIVE
ČÁSLAVKA	UTA	VILMA		TOPHIT
MELODIE	WILLIAMSOVA	ROCKET		TOPTASTE (KULINARIA)
ČERVENÁ	TAMARA	SWEET LORENZ		VALJEVKA
MIODAR	WILLIAMSOVA	SWEETHEART (SUMTARE)		VALOR
OPAL	TĚCHLOVAN	SWEET ARYANA		TOPKING
ORION	CLAPPOVA	SWEET GABRIEL		LIPNICKÁ
RAJKA		FERTARD		ČAČANSKÁ RODNA
RED DELICIOUS + MUTACE		FOLFER		JOFELA
ROZELA		KARINA		JOGANTA (NR7184)
RONDO		HELGA		JUNA
RUBIMEG		EARLY KORVIK		KAMIR
RUBÍN + MUTACE		ELZA		MIROMA (NR8731)
RUBINOLA		FELICITA		RHEINGOLD
RUBINSTEP				TIPALA
SHALIMAR				TOPPER
SIRIUS				
ŠAMPION + MUTACE				
TOPAZ + MUTACE				
VYSOČINA				
PINOVA				
ALLEGRO				
BONITA				
LUCY				
RUBELIT				

Poznámka: MUTACE:

- **skupina Braeburn:** Braeburn Helene, B. Lochbuie Red, B. Rosabel, B. Mariri Red, B. NAKB, B. Hidala (Hillwell), Royal Braeburn
- **skupina Fuji:** Fuji Azufu, F. Hirofu, F. Kiku Fubrax, F. Raku Raku, F. September Wonder (Fiero, Jubilee), F. Zhen Aztec, Fuji SAN civ
- **skupina Gala:** Annaglo, Devil Gala, Galaval, Galaxy Selecta, Jugala (Bigalaprím), Mitchgla (Mondial Gala), Regal Prince (Gala Must), Royal Beut (Proselect), Ruby Gala (Gala Rossa), Tenroy (Royal Gala), Gala Schniga (Schnitzer), Gala Schniga (Schnico), Gala Schniga (SchniCo red), Buckeye Gala Simmons, Brookfield Baigent, Gala Venus Fengal, Gala Decarli Fendeca, Zuzi Gala, Gala Redlum, Gala Dark Ann, Gala 'fenplus', Gala Star (Galafab), Gla Vill, Gala DarkBaron, Gala mema
- **skupina Golden Delicious a Goldspur:** Golden Delicious Reinders, Golden Delicious Smoothie, Golden Delicious klon B, Golden Parsi (da rosa), Golden 1895 mema, Dione, Delvit, Early Gold (Snygold, Erligold)
- **skupina Jonagold:** Daligo, Jonabel, King Jonagold, New Jonagold, Novajo, Schneica (Jonica), Wilmuta, Jonagored, Jomured, Jonagold Boerekamp (Early Queen), Jomar (Marnica), Jonagored Supra, Jonaveld (First Red), Rubinstar, Red Jonaprince (Red Prince), De Coster (Decosta), Finesse Eearly Queen, Red Jonaprince Select (Wiltens star), Daliryan
- **skupina Red Delicious:** Early Red One (Erovan), Jeromine, Red Cap (Valtod), Red Chief (Campsur), Scarlet Spur (Evasni), Superchief (Sandige), Redvelox, Roat
- **skupina Rubín:** Bohemia, Dark Rubín, Gold Bohemia, Red Bohemia, Rubín kompakt
- **skupina Šampion:** Šampion Arno, Šampion Reno, Šampion Reno 2, Šampion Red
- **skupina Topaz:** Red Topaz
- **skupina Idared:** Red Idared, Idaredest, Najdared,
- **skupina Pinova:** Evelina, Corail, Sonata, Pinata, ChanteloupDaligris

Broskvoň	Nektarinky	Meruňky	Rybíz červený	Rybíz černý	Angrešt	Maliník
ALIX	HARKO	AVIRINE (BERGAROUGE)	DETVAN	BEN CONNAN	DAREK	ADA
CRESTHAVEN	MARIA AURELIA	BERGERON	HOLANDSKÝ ČERVENÝ	BEN GAIRN	INVICTA	CANBY
DIAMOND PRINCESS	MARIA LAURA	BERGEVAL (AVICLO)		BEN HOPE	KARÁT	GLEN AMPLE
MERSPRI	STARK RED GOLD	BHART (ORANGERED)	LOSAN	CERES	MATYS	MEDEA
REDHAVEN	TENA	COTPY (PINCOT, PINKCOT)	RONDON	ÖJEBYN	MISTRAL	HERITAGE
SYMPHONIE	ZAITABO (Big Top)	COTSY (VERSYL- SYLVERCOT)	ROVADA	TITANIA	PAX	POLKA
ZAIFER (Royal Glory)	FLAVORTOP	CONGAT	RUBIGO	TRITON	PRIMA	TULAMEEN
ZAINOAR (Rubirich)		FARBALY	VITAN	LOTA	REMARKA	HIMBO-TOP
ZAIFURO (FIDELIA)		GOLDRICH	TRENT		RIXANTA	GLEN FYNE
CATHERINA (FREDERICA)		HARCOT	KOZOLUPSKÝ RANÝ		ZEBİN	
		HARGRAND			VELIŠ	
		KIOTO			KARMEN	
		LESKORA			DAGMAR	
		SPRING BLUSH			DUKÁT	
		TSUNAMI				
		MAĎARSKÁ + MUTACE				
		ANEGAT				
		DIGAT				
		SEFORA				
		SHAMADE				
		KOOLGAT				
		HAROGEM				
		HARLAYNE				
		ADRIANA				
		BETINKA				
		KOMPAKTA				

Pramen: OU ČR

Poznámka: Mutace: skupina Maďarská: Velkopavlovická, Klosterneuburger Marille

Podmínky a pravidla pěstování ovoce v integrovaném systému jsou řízeny **nařízením vlády č. 75/2015 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů.

ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2019 se produkce školkařských výpěstků výrazně zvýšila z 11,6 mil. ks na 16,6 mil. ks (tj. +43 %). Ke zvýšenému zájmu malospotřebitelů o výsadbu došlo u téměř všech druhů školkařských výpěstků. Největší zájem byl o sazenice jahodníku, borůvky, jabloně, lísky, maliníku, ostružiníku, naopak k poklesu poptávky došlo u sazenic višně a broskvoní. Naproti tomu produkce podnoží vykazuje v roce 2019 výrazný meziroční pokles, a to o 31 %.

Přehled o školkařské výrobě v ČR (ks)

Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jabloň	1 366 031	1 301 913	1 229 181	1 538 180	1 558 636	1 153 646	1 711 293
Hrušeň	220 110	197 773	219 352	271 411	315 749	184 165	231 531
Třešeň	183 573	197 622	178 724	191 874	159 025	115 241	161 479
Višeň	50 575	86 308	72 443	137 171	124 709	84 755	72 729
Slivoň	266 914	306 461	372 160	368 269	339 437	228 898	338 502
Meruňka	185 097	200 258	242 311	231 962	161 210	124 883	195 807
Broskvoň	122 618	151 261	136 364	124 511	81 856	64 697	62 094
Mandloň	794	3 098	2 940	3 570	4 363	2 979	3 937
Myrobalán – plodový	-	-	-	-	-	810	885
Kdouloň	328	5 871	1 827	1 269	4 863	1 118	3 453
Ořešák vlašský	80 433	100 106	83 524	79 130	109 867	81 984	131 089
Kaštanovník jedlý	2 350	2 990	2 090	500	100	0	0
Angrešt	216 102	245 852	218 282	278 315	287 148	178 518	274 472
Rybíz bílý	59 610	61 896	63 575	76 847	75 112	70 537	83 223
Rybíz černý	204 342	296 132	177 389	230 433	184 647	122 892	137 668
Rybíz červený	253 062	238 851	238 497	278 337	247 874	188 241	257 423
Maliník	291 503	255 852	314 368	433 588	361 097	305 136	502 564
Ostružiník	43 470	72 155	33 925	56 916	46 802	16 542	79 703
Borůvka	327 351	326 906	542 108	268 686	1 429 150	1 360 022	2 457 512
Jahodník	6 647 167	6 648 242	5 763 062	7 473 362	8 542 499	7 293 072	9 197 186
Líska obecná	4 985	9 674	14 360	12 710	14 880	20 416	694 080
Ribes x (mezidruhovní kříženci)	-	17 798	22 148	21 783	23 288	17 736	19 691
Rubus x (mezidruhovní kříženci)	-	-	-	-	-	14 248	15 374
Slivoň vrbová (japonská)	-	-	-	-	-	674	370
Temnoplodec černoplodý (Aronie černá)	-	-	-	-	-	330	233
Prunus x (mezidruhovní kříženci)	-	2 714	4 313	1 320	598	4 686	5 420
Meruzalka zlatá – plodová	-	75	1 601	38	17	0	171
Celkem	10 526 415	10 729 808	9 934 544	12 080 182	14 072 927	11 636 226	16 637 889

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Přehled o výrobě podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

Druh	Období						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broskvomandloň	9 627	0	0	0	0	0	0
Broskvoň	236 821	60 200	35 850	66 450	27 100	47 790	19 550
Hrušeň	27 100	80 230	94 250	87 820	64 235	145 880	81 935
Jabloň	1 170 030	1 249 177	1 683 287	1 454 031	1 593 420	1 889 678	1 634 220
Kaštanovník	-	0	0	0	0	0	0
Kdouloň	77 860	64 029	55 250	31 230	23 213	41 745	32 718
Mahalebka	16 500	78 000	72 700	23 000	13 000	30 000	43 000
Mandloň	5 500	3 030	0	0	400	0	7 450
Meruňka	148 300	91 800	9 900	163 000	113 610	161 400	90 000
Meruzalka zlatá – podnožová	899 792	1 066 536	1 235 764	1 211 164	1 311 373	1 290 881	1 530 570
Myrobalán	-	-	-	-	-	990 958	635 500
Ořešák vlašský	139 000	73 900	80 000	98 000	130 000	97 150	81 300
Prunus x (mezidruhová kříženci)	-	1 050 500	1 788 180	1 633 500	1 300 624	4 672 674	2 275 180
Slivoň	1 857 960	1 294 781	786 690	800 740	1 249 170	961 468	621 355
Slivoň japonská (vrbová)	-	-	-	-	-	32 500	0
Třešeň	37 440	104 065	291 400	276 600	204 814	132 131	209 660
Víšeň	-	-	6 000	0	0	66 946	15 000
Celkem	4 625 930	5 216 248	6 139 271	5 845 535	6 030 959	10 561 201	7 277 438

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OVOCE V ČR

V průběhu února roku 2020 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2019. Uvedené statistické šetření je od roku 2006 zařazeno do Programu statistických zjišťování schválených ČSÚ pro MZe a předkládání statistických výkazů je povinné. Vzhledem k tomu, že některé druhy ovoce se nakupují pro výrobu pouze částečně upravené (zejména ze zahraničí), jsou údaje o nákupu rozděleny do tabulek zvlášť pro čerstvé ovoce a zvlášť pro mražené, sušené nebo jinak upravené ovoce.

Celkový nákup ovoce pro zpracování v roce 2019 se meziročně výrazně snížil o 37 % na 45 313 t. Nákup pouze čerstvého ovoce pro zpracování původem z tuzemska se oproti roku 2018 snížil na polovinu (22 823 t). Pokles byl způsoben zejména nižším nákupem průmyslových jablek (15 689 t), které představují z nákupu čerstvého ovoce pro zpracování z tuzemska největší podíl (69 %). Nákup čerstvého ovoce ze zahraničí pro výrobu ovocných výrobků se také při srovnání s rokem 2018 snížil cca o 14 % na 6 796 t. Při srovnání s rokem 2018 se ze zahraničí nakoupilo o 13 % méně ovoce zmrazeného a sušeného, ovocných protlaků a koncentrátů (14 281 t). Borůvky, brusinky, maliny, ostružiny, jahody a šípek se nakupovaly většinou ze zahraničí již upravené.

Nákup ovoce v ČR (t)

Ovoce	Nákup ovoce původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾					
	z tuzemska			ze zahraničí			2017		2018		2019	
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	od	do	od	do	od	do
Jablka konzumní	3 890	*	*	*	*	*	5,62	11,86	6,44	8,70	7,32	7,40
Jablka průmyslová	17 083	34 853	15 689	3 375	4 548	3 551	3,93	9,55	1,43	5,31	3,44	6,40
Hrušky	682	1 745	969	*	*	*	3,21	6,86	2,34	4,45	2,76	6,37
Třešně	102	191	88	*	*	-	17,42	22,30	15,54	16,89	19,91	22,35
Višně	519	697	465	-	115	-	11,89	21,44	6,00	10,99	8,90	10,14
Meruňky	59	*	*	1 865	506	563	10,95	12,03	10,61	13,73	9,85	12,84
Broskve (vč. nektarinek)	*	*	*	*	*	*	11,98	13,81	11,50	13,53	10,98	11,41
Rybíz červený	202	204	118	-	-	-	11,25	17,35	11,47	11,47	11,04	11,41
Rybíz černý	*	*	*	*	*	*	12,11	13,72	10,68	10,69	9,62	13,222
Švestky pravé	*	3 774	*	186	1 832	*	9,48	10,91	5,49	8,74	5,76	8,43
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	*	*	*	*	196	441	10,32	13,76	5,10	10,13	6,12	9,31
Vinné hrozny	*	109	*	*	-	-	*	*	14,60	19,02	*	*
Jahody	-	*	*	*	*	*	*	*	26,46	41,36	24,07	47,19
Angrešt	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Borůvky	*	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*
Brusinky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maliny	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ostružiny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šípek	*	-	*	-	-	-	*	*	-	-	*	*
Ostatní	26	86	*	*	139	34	29,63	54,19	9,09	91,78	8,44	15,34
Celkem	23 357	46 559	22 823	5 957	7 863	6 796	X	X	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

*nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup ovoce pro další zpracování (zmražené, sušené a jinak upravené)

Ovoce	Nákup ovoce v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2018		2019	
	2018	2019	2018	2019	od	do	od	do
Jablka konzumní	*	*	*	*	15,47	51,14	12,23	61,99
Jablka průmyslová	*	*	2 186	1 197	10,35	150,80	8,75	121,75
Hrušky	4	*	*	*	21,03	119,40	*	*
Třešně	-	*	*	*	*	*	*	*
Višně	*	*	479	587	22,21	80,90	21,01	93,18
Meruňky	*	*	1 252	1 064	17,48	87,00	18,65	68,49
Broskve (vč. nektarinek)	-	-	733	696	19,44	32,66	19,26	30,76
Rybíz červený	*	*	36	49	25,62	55,07	22,93	38,81
Rybíz černý	*	4	87	52	18,82	28,12	39,80	86,58
Švestky pravé	*	*	3 290	1 737	15,32	52,39	19,92	75,40
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	*	*	*	533	23,41	24,91	36,86	61,42
Vinné hrozny	-	-	139	154	43,54	49,78	44,73	50,71
ahody	*	*	1 358	1 542	34,24	126,68	31,77	148,84
Angrešt	-	-	*	*	*	*	*	*
Borůvky	*	-	773	1 244	62,32	182,02	61,61	219,10
Brusinky	-	*	262	231	68,16	87,75	93,26	106,16
Maliny	*	*	378	510	41,84	145,67	33,98	100,95
Ostružiny	*	*	30	50	30,91	35,65	27,14	29,90
Šípek	-	-	*	*	*	*	26,43	26,43
Ostatní	*	*	2 767	2 659	23,08	249,67	19,76	192,70
Celkem	1 590	1 413	16 477	14 281	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Celková výroba výrobků z ovoce včetně diaproductů v roce 2019 klesla cca o 7 % na 77 581 t. Největší podíl z celkové výroby ovocných výrobků měla výroba ovocných šťáv, a to 28 955 t. Výroba jablečné šťávy, která tvoří největší podíl z celkové výroby šťáv, se v porovnání s rokem 2018 zvýšila o 27 % na 12 709 t. Naproti tomu se zvýšila výroba višňové šťávy (o 60 %). Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy zůstala přibližně stejná jako v předchozím roce a tvořila 28% podíl z celkové výroby ovocných výrobků. Výroba džemů a marmelád, která v roce 2019 tvořila 15% podíl z celkové výroby, se oproti předchozímu roku snížila o 39 %.

Výroba výrobků z ovoce (t)

Ovocný výrobek		Výroba v tunách				
		2015	2016	2017	2018	2019
Džemy, marmelády, švestková povidla, rosoly apod.		17 298	18 388	25 678	18 870	11 577
Ovocné šťávy celkem (vč. nektarů, ovoc. nápojů, sirupů, koncentrátů atp.)		29 497	*	25 115	*	28 955
v tom	jablečná	14 857	11 082	10 638	9 988	12 709
	pomerančová	*	*	*	*	*
	rybízová	436	*	*	*	*
	višňová	342	246	363	594	240
	ostatní	*	5 846	*	*	*
Proslazené (kandované) ovoce		*	*	*	*	*
Dětská a kojenecká výživa ovocná		23 243	23 833	24 833	21 959	21 954
Kompoty		3 227	4 108	3 993	4 155	2 288
Sušené ovoce		275	332	161	*	20
Ovocné pyré		368	391	592	1 086	631
Ovocné chlazené saláty		-	-	-	-	-
Zmrazené ovoce		644	*	894	*	799
Ostatní (kromě výrobků obsahujících alkohol)		*	*	*	*	*
Celkem		83 905	84 336	83 478	83 610	77 581

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

SKLADOVACÍ KAPACITY V OVOCNÁŘSTVÍ ČR

V souvislosti s ukončením činnosti několika ovocnářských subjektů a snižováním výměry ovocných sadů došlo ke zrušení některých nevyhovujících zastaralých skladových kapacit. Naproti tomu bylo v roce 2020 vybudováno téměř 1 000 t nových plynotěsných komor.

Vzhledem k celkové nestabilitě sektoru, způsobené zejména extrémními výkyvy počasí, a zároveň nízké rentabilitě produkce ovoce řada podniků spíše snižuje objem výroby. Potřebné investice v oblasti moderních technologií skladování jsou tak realizovány jen v omezené míře.

V roce 2020 se celková skladová kapacita snížila o 7 % na 103 299 t. Zahrnuje sklady větrané, které lze využít pouze pro přechodné uložení sklizeného ovoce po dobu podzimní a raně zimní expedice. Téměř 65 400 t skladových prostor (61%) je vybaveno ULO technologií, která umožňuje celoroční skladování vhodných odrůd jablek a hrušek bez zásadní ztráty kvality. Objem starých typů skladů s řízenou atmosférou (CA sklady) dnes představuje již pouze 150 t. Sklady vybavené pouze chlazením představují stále ještě 29 % skladové kapacity ČR. Využívají se spíše pro krátkodobé skladování letního a podzimního ovoce nebo na menších farmách zásobujících místní trh v podzimním a zimním období. Pro letní ovoce se standardně využívají technologie skladování s využitím ozonu, kde je možno chladit na vyšší teploty a dochází tak k úspoře elektrické energie.

Nejmoderněji vybudované skladové kapacity jsou zařízené na využívání inovativní technologie dynamicky řízené atmosféry, která představuje další potenciální posun v kvalitě skladovaného ovoce, ale zároveň představuje při nesprávném řízení i riziko vnitřního zadušení skladovaného ovoce. Nadále pokračuje modernizace v oblasti třídících linek, obalů, manipulace, apod., které mají přímou vazbu na kvalitu skladovaného a expedovaného ovoce. Nové technologie v této oblasti umožňují podnikům optimalizaci využití pracovních sil, co nejšetrnější manipulaci s ovocem a zvládnutí nárazových výkonů, které požadují obchodní řetězce.

Zvýšené náklady na třídění a balení ovoce představují požadavky na mimořádná hygienická opatření v souvislosti s preventivními a karanténními pravidly proti šíření viru COVID-19.

Struktura skladových kapacit v ovocnářství v ČR v roce 2020 (t)

Region	TYP SKLADU				
	Větraný	Chlazený	Řízená atmosféra	ULO	CELKEM
Jižní Morava	1 785	3 306	-	6 480	11 571
Severní Morava	1 380	2 902	-	5 218	9 500
Východní Čechy	2 000	6 000	-	31 000	39 000
Střední Čechy	-	8 440	-	13 632	22 072
Jižní a záp. Čechy	2 111	5 250	150	1 200	8 711
Severní Čechy	600	3 985	-	7 860	12 445
Celkem ČR	7 876	29 883	150	65 390	103 299
Změna 2020/2019 v %	-11	-9	0	-6	-7

Pramen: OU ČR

Pro sezónu 2019/2020 bylo v ČR k 1. listopadu 2019 naskladněno 50,1 tis. t jablek, tj. meziročně o 27 % méně, a to především z důvodu jejich nízké sklizně. Celková skladovací kapacita tak mohla být využita z pouhých 49 %.

V obchodní síti se v marketingovém roce 2019/2020 prodalo celkem 107,4 tis. t jablek (z toho 39 700 t tuzemských konzumních jablek, což bylo meziroční snížení o 34 %). Důvodem byla jednak nižší sklizeň, ale také podstatně vyšší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů. Lze tak

odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 31 tis. t jablek, a to je nejvíce za poslední roky. Podíl tuzemských jablek na trhu se výrazně snížil z 58 % na 37 % a byl tak jeden z nejnižších v posledních letech.

Přehled o stavu zásob konzumních jablek (t)

Odrůda	1.12.17	1.12.18	1.12.19	1.1.20	1.2.20	1.3.20	1.4.20	1.5.20	1.6.20
Spartan, McIntosh	35	26	88	48	40	30	0	0	0
Šampion	1 321	2 507	933	697	452	302	135	0	0
Rubín	156	1 248	800	161	19	5	0	0	0
Gala	4 527	5 649	4 317	3 506	2 333	1 862	710	359	379
Ostatní raně zimní	454	812	1 196	87	54	30	28	26	0
Golden Delicious	15 295	17 603	12 615	11 866	9 742	7 757	6 626	4 532	2 725
Idared	8 343	13 049	6 363	4 334	3 483	2 411	1 299	596	268
Jonagold a mutace	5 042	11 980	4 966	4 624	3 104	1 843	909	281	25
Topaz	370	1 685	531	373	273	227	188	110	0
Melrose	118	134	42	39	28	27	21	0	0
Gloster	664	1 577	241	169	148	139	106	0	0
skup.Red Delicious	1 191	2 447	1 817	1 125	868	878	686	460	177
Braeburn	2 625	4 820	5 031	3 256	2 054	1 768	1 359	986	666
Ostatní zimní	1 014	2 662	1 763	1 484	936	854	740	554	390
Jablka celkem	41 155	66 199	40 703	31 769	23 534	18 133	12 807	7 904	4 630
Rozdíl oproti stejnému období předchozího roku (%)	-3,4	+61	-39	-43	-48	-49	-52	-54	-52

Pramen: MZe ve spolupráci s OU ČR

Poznámka: skup. Red Delicious: Starking, Starkrimson, Red Delicious, Red Spur, Well Spur

CENOVÝ VÝVOJ OVOCE V ČR

Ceny zemědělských výrobců

V roce 2019 byly průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce ovlivněny omezenou výší nabídky ovoce na trhu. Z důvodu škod způsobených jarními mrazy na ovocných sadech ve většině významných evropských pěstitelských zemí a v důsledku opatření zavedených z důvodu epidemie viru COVID-19 ve všech zemích (např. nedostatek zahraničních i sezónních pracovních sil) se začal na trzích projevovat nedostatek ovoce v tržní kvalitě a ceny zemědělských výrobců ovoce i spotřebitelské ceny se razantně zvyšovaly.

Tento trend přetrvává i v roce 2020, zvyšují se však také ceny vstupů. Zvyšujícími se objemy produktů z nové sklizně na trhu se však ceny opět začínají mírně snižovat.

Průměrné ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Jablka konzumní	9 436	9 797	11 995	10 948	11 695	14 578
Jablka mošťová	3 432	2 642	6 089	2 625	3 370	3 826
Hrušky	11 382	14 379	15 400	11 190	14 035	16 928
Broskve	13 765	19 005	21 564	16 433	20 139	23 307
Meruňky	22 225	27 650	24 724	21 940	23 767	34 448
Švestky	12 028	11 468	15 337	9 381	10 777	11 922
Třešně	38 638	41 621	40 207	34 313	42 556	56 293
Višně	11 354	12 096	18 153	8 647	15 834	11 207
Rybíz červený a bílý	7 918	10 958	16 044	14 702	26 524	39 365
Rybíz černý	14 709	11 949	12 015	9 991	33 792	-
Jahody tříděné	63 667	67 833	77 325	89 538	90 000	103 705

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * průměr za období od 1. 1.–30. 9. 2020

Průměrné ceny zemědělských výrobců u jablek konzumních podle jednotlivých měsíců v ČR v Kč/t

Měsíc	Jablka konzumní								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Leden	9 646	9 844	10 526	9 175	9 467	9 905	14 261	9 723	12 271
Únor	9 491	9 673	10 800	8 919	9 686	9 305	13 430	10 215	13 864
Březen	9 458	9 503	10 319	8 427	8 985	9 162	14 086	9 561	14 032
Duben	9 590	9 547	10 217	8 921	9 040	9 888	14 227	8 751	14 713
Květen	9 788	8 816	9 701	8 987	9 147	10 294	13 327	8 489	13 587
Červen	10 407	8 919	10 971	8 961	8 695	9 205	13 897	8 245	11 423
Červenec	11 468	12 110	11 333	9 284	9 161	11 340	12 563	8 467	-
Srpen	10 904	11 264	9 351	10 433	9 163	11 491	10 822	10 366	15 856
Září	9 521	10 746	9 407	10 622	11 022	13 406	10 394	11 574	15 559
Říjen	9 151	9 819	8 765	10 014	10 421	14 056	10 105	12 670	
Listopad	9 927	9 267	8 067	9 355	9 753	14 493	9 885	12 737	
Prosinec	10 018	9 752	8 377	9 400	10 153	14 061	9 513	13 744	
Průměr	9 624	9 761	9 498	9 436	9 797	11 995	10 948	11 695	14 578

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny ovoce mírného pásma

Výše úrody ovoce v ČR nemá přímý dopad na spotřebitelské ceny ovoce v ČR, ty zásadně ovlivňuje situace na trhu v Evropě. Rok 2020 je z hlediska vývoje cen ovoce opravdu výjimečný. Nižší sklizně ovoce v hlavních evropských pěstitelských zemích v roce 2019 a epidemiologická situace v souvislosti s „koronavirem“ od jara 2020 měly negativní dopady také na zásobování trhů v ostatních státech. Za cenotvorbou stojí v ČR také obchodní řetězce, jejichž marže se zvýšily více než obvykle. Jedním z důvodů také byl zvýšená poptávka po čerstvém ovoci a zelenině ze strany spotřebitelů ve snaze získat víc vitamínů k posílení imunity

Spotřebitelské ceny vybraných druhů ovoce mírného pásma I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Jablka			Broskve			Stolní hrozny			Jahody		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Leden	36,69	26,84	31,45	42,39	45,95	40,35	111,08	92,07	104,61	160,42	188,54	201,85
Únor	36,21	26,23	32,75	42,39	45,95	40,35	103,36	83,75	117,52	142,90	136,36	142,86
Březen	37,56	26,46	33,75	42,39	45,95	40,35	97,46	85,62	108,20	116,21	106,45	96,02
Duben	39,01	26,44	36,17	42,39	45,95	40,35	88,78	76,89	86,89	85,17	73,03	84,67
Květen	40,44	28,16	38,87	101,07	88,90	80,49	89,12	79,33	86,31	87,84	79,41	107,92
Červen	42,94	27,69	41,34	67,97	55,86	77,39	98,64	89,49	96,30	104,34	117,48	140,51
Červenec	43,30	28,09	43,12	47,98	44,52	56,49	76,81	84,94	83,19	139,99	131,58	164,81
Srpen	40,45	29,70	47,72	39,79	39,75	55,59	52,49	74,88	67,78	114,05	147,57	165,29
Září	34,77	30,29	43,28	43,47	37,13	67,00	50,32	61,31	57,86	138,79	123,15	157,51
Říjen	30,38	31,82		45,95	40,35		50,87	58,94		161,40	161,21	
Listopad	26,51	30,51		45,95	40,35		63,98	68,93		169,69	222,05	
Prosinec	26,96	32,29		45,95	40,35		98,76	101,72		216,35	232,70	
Průměr za rok	36,27	28,71	38,72	*	*	*	81,81	79,82	89,85	136,43	143,29	140,16

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * z důvodu malého počtu respondentů nelze hodnotit

Spotřebitelské ceny jižního ovoce

Obdobně jako u ovoce mírného pásma se v průběhu roku 2020 vyvíjely spotřebitelské ceny jižního ovoce. Výjimku představují pouze ceny banánů, u kterých došlo k meziročnímu snížení ceny.

Spotřebitelské ceny vybraných druhů jižního ovoce I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Pomeranče					Citróny				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Leden	29,01	30,02	32,71	32,10	31,99	46,18	42,89	46,61	37,10	46,23
Únor	30,39	31,19	36,09	29,46	30,14	50,46	43,58	45,29	38,06	46,93
Březen	26,41	31,51	33,81	31,50	32,52	48,03	42,03	45,56	40,04	51,10
Duben	29,05	32,90	32,73	31,01	39,51	54,25	44,72	45,28	41,02	69,90
Květen	31,99	36,92	35,78	32,86	43,89	66,63	52,78	55,60	46,25	77,30
Červen	35,18	38,16	36,60	34,21	48,21	80,07	57,06	66,64	48,33	75,68
Červenec	36,49	40,76	39,29	36,19	48,28	85,41	58,07	67,70	48,17	71,53
Srpen	38,54	43,64	43,55	37,57	50,99	92,03	56,86	69,01	51,43	69,88
Září	37,58	44,11	43,99	37,89	51,27	84,41	55,65	72,96	50,01	71,85
Říjen	40,66	43,71	42,88	39,10		54,33	47,49	46,21	50,94	
Listopad	34,79	35,14	34,83	36,43		43,91	47,30	39,09	46,51	
Prosinec	25,17	31,69	28,76	32,85		43,97	45,48	38,93	46,16	
Průměr	32,94	36,65	36,75	34,26	41,87	62,47	49,49	53,24	45,33	64,49
	Banány					Kiwi				
Měsíc	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Leden	31,83	31,70	32,13	29,28	32,32	59,10	56,76	80,39	63,59	67,90
Únor	32,65	30,30	35,80	32,11	33,24	56,07	57,54	78,79	56,96	67,45
Březen	35,60	32,46	36,95	33,31	32,08	57,85	61,85	83,37	56,80	76,05
Duben	35,28	33,13	33,49	32,63	32,58	55,20	65,70	85,27	65,31	81,47
Květen	31,27	35,24	26,77	30,70	30,55	54,42	73,91	87,71	70,63	96,58
Červen	32,15	35,45	28,41	32,99	32,01	54,80	81,00	95,81	79,87	107,04
Červenec	31,52	29,71	26,09	31,45	29,07	56,14	85,72	98,67	86,03	103,90
Srpen	31,39	27,20	27,00	29,62	27,76	59,16	91,30	92,98	89,37	106,43
Září	30,94	27,35	26,79	29,25	23,30	69,26	112,45	95,69	96,31	99,77
Říjen	30,11	29,65	27,14	31,85		68,67	117,28	89,95	98,40	
Listopad	29,99	30,22	25,01	32,94		70,69	101,69	78,27	87,99	
Prosinec	28,06	30,66	27,37	29,87		59,81	77,99	72,06	73,92	
Průměr	31,73	31,09	29,41	31,33	30,32	60,10	81,93	86,58	77,10	89,62

Pramen: ČSÚ

SPOTŘEBA OVOCE V ČR

V roce 2018 vzrostla spotřeba ovoce na 86,1 kg/obyv./rok vlivem vyšší spotřeby ovoce mírného pásma (o 2,8 kg), a to zejména jablek, hrušek a švestek. U jižního ovoce došlo k meziročnímu nárůstu spotřeby o 1,3 kg především díky vyšší spotřebě citrónů, grapefruitů, pomerančů, mandarinek a banánů.

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého (kg/osoba/rok)

– tj. přepočít všech výrobků z ovoce na hodnotu ovoce čerstvého

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 odhad
Ovoce celkem	89,1	90,4	84,0	79,4	74,6	76,8	78,1	82,4	84,0	82,0	86,1	85,0
z toho:												
ovoce m.p.	54,1	55,4	46,8	46,6	43,4	45,6	47,0	48,9	49,0	46,9	49,7	48,2
jižní ovoce	35,0	35,0	37,3	32,8	31,2	31,2	31,2	33,5	35,0	35,1	36,4	36,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Do spotřeby ovoce se započítává ovoce určené na prodej spotřebitelům a na výrobní spotřebu. Výrobní spotřeba zahrnuje výrobu ovocných produktů tekutých, zahuštěných a tuhých, nezahrnuje se spotřeba ovoce používaného na průmyslovou výrobu alkoholických nápojů (vín, lihovin a destilátů).

Změna v metodice šetření nastala od roku 1992, proto nelze přesně srovnávat údaje o spotřebě jednotlivých druhů ovoce před uvedeným rokem a následnou časovou řadou, především vzhledem k tomu, že některé položky od roku 1992 již nelze sledovat (např. některé ovocné výrobky).

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého podle jednotlivých druhů v kg/os./rok

Druh	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Jablka	26,5	26,7	22,5	20,0	19,1	20,2	21,2	22,3	23,7	22,3	23,9
Hrušky	2,7	3,4	2,6	3,0	2,7	2,6	3,0	3,5	3,4	2,7	3,3
Švestky	4,6	4,4	4,0	4,6	4,3	5,2	5,3	6,0	5,7	5,0	6,0
Třešně	1,4	1,5	1,0	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	0,9
Višně	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
Meruňky	2,1	2,3	1,4	1,6	1,7	2,1	1,3	1,0	1,1	1,6	1,9
Broskve	4,3	4,7	4,5	4,4	3,9	3,8	3,7	4,2	3,6	4,1	3,6
Rybíz	1,4	1,4	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4	1,0	0,9	1,0
Angrešt	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2
Jahody zahradní	2,8	2,8	2,8	3,0	2,4	2,7	2,7	2,5	2,5	2,4	2,5
Vinné hrozny	4,8	4,0	3,5	4,1	3,5	3,3	3,2	3,2	3,6	3,6	3,6
Lesní plody	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	1,7	2,1	2,2	1,9	2,0	1,8
Ostatní ovoce m.p.	1,0	0,8	1,0	1,0	1,0	0,9	1,1	0,7	0,6	0,6	0,5
Citróny a grapefruity	3,8	4,2	4,3	4,4	4,1	4,2	4,1	4,5	4,2	4,2	4,3
Pomeranče, mandarinky	12,3	12,6	13,8	12,2	11,3	11,6	11,9	13,1	13,2	12,3	12,4
Banány	12,2	12,2	12,4	10,5	10,1	9,7	9,4	9,9	10,7	11,5	12,2
Ananas	2,2	1,5	1,7	1,9	1,7	1,5	1,6	1,4	1,5	1,8	1,9
Kiwi	0,8	1,2	1,5	0,8	0,8	0,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,6
Ostatní jižní ovoce	6,7	5,9	6,7	5,8	5,7	5,7	5,7	6,0	6,9	7,1	7,5
Ořechy ve skořápce ¹⁾	3,9	3,8	3,5	3,5	3,2	3,0	3,4	3,2	3,6	3,6	3,9

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ údaj nevstupuje do součtu spotřeby ovoce; zahrnuje ořechy vlašské, arašídové, kokosové, para aj.

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí ovlivněná turistickým ruchem a počtem cizinců v naší populaci, ale největší vliv na spotřebu potravin mají ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat i rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a mírou koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD S OVOCEM V ČR

Dovoz

Nepříznivý průběh počasí v roce 2019 poznamenal negativně úrodu ovoce v některých pěstitelských evropských zemích, což se odrazilo i na celkovém množství obchodovaného ovoce v rámci EU.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2019 meziročně mírně poklesl na 611,7 tis. t, hodnota dovezeného zboží se zvýšila o 1,2 % na 16,5 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem výrazně klesly dovozy citrusového ovoce, banánů a ananasu, naproti tomu se meziročně zvýšily dovozy ovoce mírného pásma (jablek, meruněk, broskví, nektarinek a jahod).

Dodávky ovoce ze zemí EU se ve srovnání s předchozím rokem mírně zvýšily na 354,2 tis. t a na celkovém objemu dovezeného čerstvého a sušeného ovoce do ČR se tak podílely 58 %. Nejvíce se do ČR dovážely banány, dále pak mandarinky, pomeranče, jablka a stolní hrozny. Mezi největší dodavatele patřilo Španělsko (99,5 tis. t, tj. meziroční nárůst téměř o 16 %) a Německo (68,7 tis. t, meziroční nárůst o 6 %), Itálie (47,8 tis. t, tj. meziročně +12 %) a Polsko (30,9 tis. t, meziroční pokles o 22 %), dále pak Belgie (27,9 tis. t) a Nizozemsko (20,7 tis. t).

Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2019 meziročně poklesl o 4 % na 257,5 tis. t. Dovážely se zejména banány, citrusové ovoce, ananas a stolní hrozny. Největšími dodavateli tohoto ovoce byly Kolumbie, Kostarika, Ekvádor, Kamerun, Panama, Pobřeží slonoviny, Jižní Afrika a Čína.

Dovoz vybraných druhů ovoce do ČR (t)

Komodita	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Jablka	81 447	78 444	89 516	84 935	91 833	59 404	64 548	58 986
Hrušky	8 380	17 031	16 441	17 649	16 922	16 991	16 064	7 786
Třešně	458	230	499	274	774	574	255	275
Višně	282	142	196	65	61	53	2	48
Meruňky	5 472	6 064	6 019	6 123	12 633	7 744	10 850	5 958
Broskve	9 876	12 396	12 268	13 288	16 929	12 681	14 109	8 703
Nektarinky	17 272	17 507	18 973	18 927	23 164	14 901	16 737	9 724
Švestky, slívy	10 808	9 300	9 359	11 896	8 019	8 029	7 643	3 229
Rybíz, angrešt	8	16	92	113	54	114	54	94
Jahody	10 627	11 122	11 665	12 396	13 471	13 349	16 466	12 426
Maliny, ostružiny	278	409	494	641	1 080	1 044	1 343	896
Brusinky, borůvky	199	849	626	874	1 612	1 954	2 855	2 337
Citrony	34 570	34 649	40 364	37 276	37 791	40 558	37 071	24 276
Grapefruity	15 064	15 408	14 239	14 817	11 331	15 782	14 844	9 086
Mandarinky	51 925	53 605	57 344	60 631	51 514	53 244	51 821	21 911
Pomeranče	63 778	58 231	65 605	59 058	49 373	50 737	51 166	39 860
Ananas	9 377	11 036	10 129	11 425	14 205	15 683	11 776	7 820
Banány	136 796	142 536	163 907	197 040	198 530	196 629	186 397	120 855
Kivi	7 164	5 738	8 138	12 650	6 113	7 745	9 876	4 799

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 8. 2020

Vývoz

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2019 meziročně klesl o 16 % na 132,0 tis. t o celkové hodnotě 3,2 mld. Kč, především díky výraznému poklesu vývozu jablek, višně a třešní. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (67,8 tis. t), dále do Německa (22,9 tis. t), Rakouska (10,5 tis. t), Polska (8,9 tis. t) a Maďarska (5,7 tis. t).

Vývoz ovoce do třetích zemí byl zanedbatelný (113 t) a směřoval hlavně do Turecka, Íránu, Ekvádoru, Moldavské republiky, Gruzie a Číny. Jednalo se zejména o reexport sušených hroznů, mandlí, vlašských a lískových ořechů, fíků, citrónů a grepů.

Vývoz vybraných druhů ovoce z ČR (t)

Komodita	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Jablka	69 643	59 983	110 494	67 998	38 552	55 336	38 723	6 418
Hrušky	1 639	1 574	2 725	3 551	1 921	1 503	1 821	804
Třešně	400	696	997	731	583	1 076	546	77
Višně	2 053	1 322	2 029	2 530	1 728	3 415	2 703	2 843
Meruňky	316	348	328	298	708	502	458	237
Broskve	1 170	1 496	1 068	1 304	1 692	967	611	601
Nektarinky	1 732	1 464	1 540	1 408	1 408	933	766	437
Švestky, slívy	1 053	548	871	782	980	396	477	134
Rybíz, angrešt	1 231	972	1 762	1 129	768	997	293	310
Jahody	393	995	966	534	468	188	508	239
Borůvky, brusinky	21	6	52	80	94	27	82	52

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2020

Vývoj zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v ČR

Rok	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	Export	Import	Export	Import
2004	159 507	575 498	1 574 451	10 010 249
2005	174 346	605 202	3 022 374	11 040 239
2006	176 582	538 967	2 356 987	9 848 538
2007	129 378	539 496	2 254 242	10 494 409
2008	140 749	540 469	2 169 556	10 830 292
2009	146 413	541 971	2 261 392	10 169 640
2010	167 214	621 162	2 259 598	10 179 471
2011	131 535	554 510	2 428 991	10 869 067
2012	201 465	540 045	2 975 048	11 371 737
2013	160 414	537 977	3 664 925	12 652 698
2014	160 291	552 087	3 597 884	13 199 054
2015	229 027	606 721	4 458 757	15 499 412
2016	187 136	649 988	4 171 878	16 480 799
2017	146 110	651 076	3 732 826	17 015 235
2018	156 698	615 882	3 231 350	16 363 783
2019	132 042	611 713	3 229 136	16 517 423
2020*	62 198	397 915	2 079 121	12 504 563

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2020

Bilance zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v roce 2019

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce mírného pásma (bez hroznů) čerstvé	47 047	150 987	-103 940	469 791 827	3 643 132	-3 173 305
Hrozny stolní čerstvé	2 647	38 953	-36 305	119 309	1 577 525	-1 458 216
Ovoce tropické a subtropické čerstvé i sušené	75 175	382 949	-307 774	1 718 672	7 902 669	-6 183 997
Ovoce ostatní čerstvé	449	2 389	-1 940	69 973	100 475	-30 502
Ovoce skořápkové	4 973	20 407	-15 434	682 887	2 365 759	-1 682 872
Ovoce sušené (včetně hroznů) a slupek	1 751	16 028	-14 277	168 468	927 863	-759 395
Ovoce celkem	132 042	611 713	-479 670	3 229 136	16 517 423	-13 288 287

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zpracovaného ovoce do ČR zaznamenal v roce 2019 meziroční pokles o 3,3 % na objem 164,4 tis. t především z důvodu výrazného snížení dovozu konzervovaného ovoce a ořechů cukrem nebo alkoholem. Naproti tomu vzrostl dovoz neslazeného zmrazeného ovoce a džemů a zavařenin. Nejvýznamnějšími dodavateli těchto komodit bylo Polsko, Německo, Rakousko, Maďarsko, Řecko a Slovensko.

V roce 2019 **vývoz zpracovaného ovoce** se rovněž snížil o téměř 5 % na celkových 52,0 tis. t. Největší položky vývozu představovaly džemy, zavařeniny, konzervované ovoce a ořechy cukrem nebo alkoholem a neslazené zmrazené ovoce. Vývozy směřovaly zejména na Slovensko a do Německa, dále také do Polska, Rakouska a Itálie.

Bilance zahraničního obchodu s ovocem zmrazeným, vařeným, prozatímně konzervovaným a konzervovaným též s cukrem nebo alkoholem v roce 2019

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce neslazené, zmrazené i vařené	9 053	21 095	-12 042	337 223	819 491	-482 268
Ovoce slazené, zmrazené i vařené	143	1 831	-1 688	4 668	159 266	-154 598
Ovoce prozatímně konzervované	40	183	-143	1 901	7 553	-5 652
Ovoce, ořechy, ov. kůry ap. konzervované cukrem	102	1 536	-1 434	13 848	52 492	-38 644
Džemy, zavařeniny, protlaky, též s cukrem	17 288	14 118	+3 170	895 215	607 893	+287 322
Ovoce, ořechy konzerv. cukrem nebo alkoholem	14 067	53 165	-39 098	883 416	2 727 476	-1 844 060
Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem	11 304	72 499	-61 195	324 973	1 831 596	-1 506 623
Celkem	51 997	164 427	-112 430	2 461 244	6 205 767	-3 744 523

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Bilance zahraničního obchodu ČR s ovocem

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je stále vysoce pasivní a od roku 1996 se udržovala s malými ročními výkyvy na přibližně stejné úrovni. V posledních letech se však záporné saldo opět každoročně zvyšuje.

Bilance zahraničního obchodu ČR se zpracovanými výrobky z ovoce vykazuje rovněž záporné hodnoty. V porovnání s rokem 2017 se záporné saldo v roce 2018 výrazně zvýšilo v z hlediska hmotnostního téměř o 27 % a z hlediska finančního o 12,8 %. Naproti tomu nedostatek surovin ke zpracování se v roce 2019 projevil i v poklesu objemu obchodovaných komodit.

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Tuny	-391 796	-377 694	-462 852	-504 966	-459 184	-479 670	-335 717
Tisíc Kč	-9 601 170	-11 040 655	-12 308 921	-13 282 409	-13 132 433	-13 288 287	-10 425 442

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–30. 8. 2020

Saldo zahraničního obchodu ČR zpracovaným ovocem

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuny	-69 579	-78 735	-81 464	-94 784	-91 157	-115 571	-112 430
Tisíc Kč	-2 470 007	-2 640 445	-2 951 097	-3 129 831	-3 196 838	-3 607 546	-3 744 523

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější přehled o exportu i importu ovoce čerstvého i zpracovaného je uveden v tabulkové příloze č. 1. Přehled o nejvýznamnějších zemích zahraničního obchodu ČR ovocem je uveden v příloze č. 2.

Zahraniční obchod ČR s jablky

V marketingovém roce 2019/2020 bylo do ČR dovezeno 85,1 tis. t konzumních jablek, což představuje meziroční nárůst o 69 %. Nejvýznamnějším dodavatelem konzumních jablek bylo v této sezóně Polsko, jehož dovoz jablek do ČR vzrostl meziročně o 27 % na 31,4 tis. t, a Itálie (19,2 tis. t, tj. což je trojnásobný nárůst), dále pak Slovensko (8,5 tis. t, tj. více o 2 %). Dovoz moštových jablek byl minimální, a to ze Slovenska (669 t) a Rakouska (100 t).

Vzhledem k nízké produkci jablek v ČR v roce 2019 z důvodu nepříznivých klimatických podmínek vývoz moštových jablek oproti předchozí sezóně výrazně klesl na 25,5 tis. t (tj. -49 %). Jablka směřovala především do Německa (15,3 tis. t) a Rakouska (9,9 tis. t). U vývozu konzumních jablek došlo ke zvýšení o 60 % na 9,8 tis. t a směřoval převážně na Slovensko (7,3 tis. t).

Přehled o zahraničním obchodu ČR s konzumními a moštovými jablky (t)

Kalendářní rok				Marketingový rok (tj. od 1. 7.–30. 6. následujícího roku)			
		Konzumní jablka	Moštová jablka			Konzumní jablka	Moštová jablka
2015	DOVOZ	88 171	1 345	2015/2016	DOVOZ	72 195	854
	VÝVOZ	14 052	96 442		VÝVOZ	9 663	96 009
2016	DOVOZ	70 669	14 266	2016/2017	DOVOZ	76 533	21 568
	VÝVOZ	13 856	54 142		VÝVOZ	10 393	49 800
2017	DOVOZ	78 166	13 667	2017/2018	DOVOZ	73 976	2 655
	VÝVOZ	9 701	28 850		VÝVOZ	9 859	27 934
2018	DOVOZ	59 059	345	2018/2019	DOVOZ	50 225	242
	VÝVOZ	10 531	45 163		VÝVOZ	6 142	50 345
2019	DOVOZ	63 696	795	2019/2020*	DOVOZ	85 128	827
	VÝVOZ	9 570	29 152		VÝVOZ	9 808	25 499

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * předběžné údaje

V rámci třetích zemí byla konzumní jablka do ČR dovážena zejména z Chile, Nového Zélandu, Argentiny, Makedonie, menší objemy z Jihoafrické republiky, Peru a Kolumbie.

PŘEHLED O UŽITÍ OVOCE MÍRNÉHO PÁSMA V ČR

Bilance produkce a užití jablek v ČR v tis. t

Ukazatel	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Domácí produkce	208,0	259,2	209,6	174,0	253,4	192,1
z toho: produkční sady	130,9	155,6	126,4	101,8	144,9	102,8
Dovoz	90,7	73,0	98,1	76,6	50,5	86,0
Celková nabídka	298,7	332,2	307,7	250,6	303,9	278,1
Prodej do obchodní sítě včetně samozásobení	169,1	182,6	186,5	164,8	167,4	187,8
Nerealizovaná produkce	17,0	11,6	21,0	18,0	44,0	35,0
Nákup ke zpracování	42,0	32,3	40,0	30,0	36,0	20,0
Vývoz	70,6	105,7	60,2	37,8	56,5	35,3
Celková poptávka	298,7	332,2	307,7	250,6	303,9	278,1

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Bilance produkce a užití meruněk v ČR v t

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Domácí produkce	6 427	3 883	4 082	9 196	10 618	3 500
z toho: produkční sady	2 210	662	811	1 926	2 109	525
Dovoz	6 019	6 123	12 633	7 744	10 850	5 000
Celková nabídka	12 446	10 006	16 715	16 940	21 468	8 500
Přímá spotřeba včetně ztrát	11 683	9 448	15 157	15 288	19 750	7 860
Nákup ke zpracování	435	260	850	1 150	1 260	400
Vývoz	328	298	708	502	458	240
Celková poptávka	12 446	10 006	16 715	16 940	21 468	8 500

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

Bilance produkce a užití broskví (včetně nektarinek) v ČR v t

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Domácí produkce	11 796	3 620	3 902	8 073	5 509	3 800
z toho: produkční sady	1 282	268	428	959	448	462
Dovoz	31 241	32 215	40 093	27 582	30 846	35 000
Celková nabídka	43 037	35 835	43 995	35 655	36 355	38 800
Přímá spotřeba včetně ztrát	40 239	33 003	40 695	33 435	34 748	37 100
Nákup ke zpracování	190	120	200	320	230	200
Vývoz	2 608	2 712	3 100	1 900	1 377	1 500
Celková poptávka	43 037	35 835	43 995	35 655	36 355	38 800

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem

Ovoce mírného pásma, čerstvé – rok 2019

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Jablka stolní (konzumní)	9 570	63 696	136 372	805 117
Jablka moštová (průmyslová)	29 152	795	117 191	3 784
Hrušky stolní (konzumní)	1 433	15 968	24 660	259 409
Hrušky moštové (průmyslové)	388	95	1 486	3 207
Kdoule	-	13	-	234
OVOCE JÁDROVÉ	40 544	80 625	279 726	1 072 762
Třešně	546	255	17 282	25 587
Víšně	2 703	2	54 014	183
Meruňky	458	10 851	14 234	312 806
Broskve	611	14 109	15 105	302 574
Nektarinky	766	16 737	19 643	397 001
Švestky, slívy	477	7 643	8 247	98 811
Trnky	-	46	-	1 378
OVOCE PECKOVÉ	5 563	49 642	128 526	1 138 340
Jahody	508	16 466	33 407	767 122
Maliny	48	1 243	10 229	238 621
Moruše, ostružiny, ap.	8	103	2 911	24 475
Rybíz černý	51	22	609	215
Rybíz červený	242	11	1 914	2 438
Rybíz bílý, angrešt	-	22	-	279
Brusinky	1	56	85	7 279
Borůvky	79	1 902	12 257	272 653
Ostatní druhy Vaccinium	2	896	164	118 890
OVOCE BOBULOVÉ	940	20 721	61 575	1 432 030
Celkem (bez hroznů)	47 047	150 987	469 827	3 643 132
Hrozny stolní	2 648	38 953	119 309	1 577 525
Celkem (včetně hroznů)	49 695	189 940	589 136	5 220 657

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce tropické a subtropické, čerstvé i sušené – rok 2019

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Banány a plántejny, čerstvé	53 736	186 325	1 119 639	3 323 381
Banány a plántejny, sušené	26	72	2 027	11 074
Datle, čerstvé i sušené	399	2 130	17 990	84 410
Fíky, čerstvé i sušené	89	919	17 990	70 969
Ananas čerstvý i sušený	869	11 776	23 068	239 011
Avokádo, čerstvé i sušené	781	5 151	66 300	416 973
Kvajava, mango, mangostany, čerstvé i sušené	510	4 221	38 108	215 332
Pomeranče, čerstvé i sušené	3 329	51 166	63 007	811 740
Klementinky, monreales, satsumas, mandarinky, wilkingy, tangerinky a ost. citrusové hybridy, čerstvé i sušené	4 814	51 821	109 655	1 032 372
Citrony a limety, čerstvé i sušené	4 412	37 071	112 896	925 380
Grapefruity, čerstvé i sušené	4 795	14 844	97 327	273 334
Ostatní citrusové ovoce	62	1 997	2 217	51 523
Duriány	1	23	142	1 601
Papaje čerstvé	17	348	1 909	32 018
Kiwi čerstvé	1 030	9 876	37 552	204 308
Tomely	42	4 194	1 289	110 876
Tamarindy, liči, jackfruity, duriány sapoty, karambola, apod., čerstvé	262	1 017	14 731	98 367
CELKEM, čerstvé i sušené	75 175	382 949	1 718 672	7 902 669
Ostatní ovoce m.p., tropické a subtropické	449	2 389	69 973	100 475

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce skořápkové – rok 2019

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
	export	import	export	import	
OVOCE SKOŘÁPKOVÉ CELKEM	4 973	20 407	682 887	2 365 759	
Z toho	Ořechy kokosové	864	4 067	41 508	150 861
	Mandle, loupané i neloupané	776	3 818	141 681	649 940
	Oříšky lískové, loupané i neloupané	1 757	2 522	246 117	361 714
	Ořechy vlašské, loupané i neloupané	444	1 458	58 210	197 908
	Arašídý, loupané i neloupané	372	4 630	14 560	166 176
	Kaštany jedlé, čerstvé i sušené	168	319	11 678	23 294
	Pistácie, čerstvé i sušené	272	916	63 009	214 678

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce sušené – rok 2019

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE SUŠENÉ CELKEM		1 751	16 028	168 468	927 863
Z toho:	Jablka sušená	91	6 200	9 124	86 989
	Meruňky sušené	113	738	9 020	49 825
	Švestky sušené	347	1 747	29 418	93 542
	Směsi ořechů	174	940	29 551	155 462
	Směsi sušeného ovoce ostatního	18	182	1 965	31 927
	Slupky citrusových plodů, melounů, čerstvé, zmrazené, prozatímně konzervované, sušené	36	73	2 500	6 206
	Hrozny sušené	707	5 126	41 339	269 143

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce zmrazené a vařené i prozatímně konzervované, nevhodné k požívání – rok 2019

(skupina cel. sazebníku 0811)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE NESLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		2 407	6 615	81 696	211 288
Maliny		1 235	3 480	51 206	145 778
Rybíz černý		95	341	2 553	5 472
Rybíz červený		275	220	2 887	4 619
Rybíz bílý, angrešt		4	67	200	3 623
Višně		1 082	1 143	13 961	37 650
Třešně		11	216	904	7 501
Ostružiny, moruše apod.		375	567	12 753	16 224
Borůvky		2 168	3 944	125 530	234 627
Ovoce ostatní, ořechy		1 401	4 502	45 533	153 709
Celkem		9 053	21 095	337 223	819 491
OVOCE SLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		80	105	739	3 865
Maliny, ostružiny, rybíz		15	320	799	13 882
Ovoce ostatní		48	1 406	3 105	141
Celkem		143	1 831	4 668	159 266
OVOCE PROZATÍMNĚ KONZERVOVANÉ (skupina cel. sazebníku 0812)					
Třešně a višně		0,2	3	23	484
Meruňky		1	1	19	239
Ovoce ostatní		39	179	1 859	6 830
Celkem		40	183	1 901	7 553

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy, ovocné kůry a slupky konzervované cukrem (máčením, glazováním nebo kandováním) – rok 2019
(skupina cel. sazebníku 2006)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Třešně	14	33	1 537	3 798
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru nad 13 %	27	1 148	3 203	15 574
Ostatní	58	285	8 929	24 574
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru do 13 %	1	19	126	3 438
Ostatní	2	50	53	5 108
Celkem	102	1 536	13 848	52 492

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Džemy, zavařeniny, ovocné a ořechové protlaky ap., též s cukrem – rok 2019
(skupina cel. sazebníku 2007)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
	export	import	export	import	
CELKEM	17 288	14 118	895 215	607 893	
Z toho:	přípravky homogenizované-džemy apod. ovocné, ořechové, cukr nad 13% (dětské přesnídávky)	2 896	781	116 476	53 660
	přípravky homogenizované-džemy apod. ostatní, cukr do 13%, ne:tropické ovoce	6 478	1 736	466 578	64 424
	zavařeniny apod. z citrusového ovoce	25	184	1 292	11 817
	zavařeniny, marmelády apod., cukr nad 30 %				
	– z jahod	881	997	34 440	55 030
	– z malin	285	216	13 010	12 264
	– z třešní	86	116	3 404	7 893
	– protlaky (pyré) a pasta ze švestek	1	1 213	73	30 685
– ostatní džemy, cukr nad 30 %	4 399	3 260	168 104	166 130	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy konzervované, též s cukrem nebo alkoholem – rok 2019

(skupina cel. sazebníku 2008)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
		export	import	export	import	
CELKEM		14 067	53 165	883 416	2 727 476	
Z toho:	ořechy konzerv. i slazené	4 009	14 043	381 373	1 286 792	
	citrusové plody	218	3 434	17 813	125 049	
	ananas	1 935	4 606	54 849	100 441	
	meruňky	289	2 156	12 243	63 002	
	broskve	486	6 930	12 659	148 290	
	třešně, višně	262	918	11 862	49 842	
	hrušky	110	2 491	3 099	63 921	
	jahody	1 351	5 077	49 873	163 373	
	Z toho: kompoty	– meruňkové	62	203	4 256	5 940
		– broskvové	193	902	5 030	20 110
– třešňové		25	411	674	15 527	
– jahodové		176	2 283	6 093	72 900	
– švestkové		133	173	4 746	4 317	
	– ostatní (angreštové..)	209	629	15 726	40 887	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem – rok 2019

(skupina cel. sazebníku 2009)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
		export	import	export	import	
CELKEM		11 304	72 499	324 973	1 831 596	
Z toho:	pomerančová šťáva	2 989	34 499	74 066	810 901	
	z toho: pomerančový džus	539	6 933	23 751	192 439	
	grapefruitová šťáva	73	749	3 191	33 291	
	šťáva z ost. citrusového ovoce	180	3 376	12 598	112 131	
	z toho: citrónová šťáva	34	265	1 823	10 715	
	ananasová šťáva	245	2 779	4 087	40 350	
	hroznová šťáva	392	1 790	17 676	51 471	
	třešňová a višňová šťáva	605	96	8 715	7 111	
	jablečná šťáva	3 187	16 075	71 989	288 402	
	z toho: bez cukru	1 541	12 537	25 660	162 871	
		koncentrát	1 390	2 826	38 295	103 746
	šťáva z černého rybízu	502	1 707	21 800	79 193	
	brusinková šťáva	23	298	3 225	25 353	
	z toho: bez cukru	17	243	2 295	17 919	
	směsi šťáv:					
	– jablečná a hrušková	1 188	1 019	54 995	47 868	
	– z citrusových plodů a ananasu	10	1 884	412	26 666	
	– z tropického ovoce	2	641	280	35 915	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem

Země s největším objemem dovozu čerstvého ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2017	Země	Dovoz v tunách 2018	Země	Dovoz v tunách 2019	Země
Jablka konzumní	29 593*	Polsko	24 711*	Polsko	31 374*	Polsko
	20 192*	Itálie	8 316*	Slovensko	19 216*	Itálie
	10 212*	Německo	5 678*	Itálie	8 513*	Slovensko
Jablka moštová	10 747*	Polsko	148*	Polsko	669*	Slovensko
Hrušky stolní	7 880	Nizozemsko	7 881	Nizozemsko	8 548	Nizozemsko
	3 562	Belgie	3 657	Belgie	4 015	Belgie
Třešně	312	Německo	260	Německo	157	Německo
	125	Turecko	216	Polsko	29	Španělsko
Višně	46	Chorvatsko	32	Polsko	1	Francie
Meruňky	3 353	Itálie	2 214	Španělsko	2 999	Itálie
	2 429	Řecko	1 665	Řecko	2 933	Španělsko
	1 829	Francie	1 648	Itálie	1 649	Řecko
Broskve, nektarinky	19 223	Itálie	9 562	Itálie	12 196	Itálie
	9 569	Španělsko	8 357	Španělsko	9 672	Španělsko
	7 134	Německo	4 825	Německo	6 661	Německo
Švestky	1 508	Moldávie	2 162	Polsko	1 703	Srbsko
	1 103	Itálie	1 125	Maďarsko	1 089	Moldavská republika
Jahody	8 810	Španělsko	9 060	Španělsko	10 299	Španělsko
	2 587	Německo	2 226	Německo	3 911	Německo
	766	Belgie	577	Nizozemsko	746	Nizozemsko
Maliny	448	Německo	342	Německo	506	Německo
Rybíz černý	2	Polsko	18	Polsko	21	Polsko
Rybíz červený	8	Polsko	5	Nizozemsko	6	Nizozemsko
Hrozny stolní	16 322	Itálie	14 826	Itálie	14 307	Itálie
	7 536	Německo	7 698	Německo	7 394	Německo
	4 526	Indie	3 836	Nizozemsko	4 869	Indie

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * – u jablek se jedná o marketingový rok 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020

Země s největším objemem dovozu čerstvého tropického ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2017	Země	Dovoz v tunách 2018	Země	Dovoz v tunách 2019	Země
Banány	43 793	Kostarika	37 936	Kolumbie	40 228	Kolumbie
	26 780	Kolumbie	35 426	Kostarika	28 585	Kostarika
	22 464	Ekvádor	24 376	Ekvádor	23 472	Ekvádor
Ananas	6 209	Kostarika	6 847	Kostarika	5 958	Kostarika
	3 172	Čína	2 817	Čína	1 792	Německo
Pomeranče	22 098	Španělsko	18 184	Španělsko	24 465	Španělsko
	10 121	Řecko	12 141	Řecko	9 111	Německo
	5 959	Německo	8 609	Německo	6 686	Řecko
Mandarinky	36 911	Španělsko	27 688	Španělsko	21 377	Španělsko
	5 362	Německo	7 164	Turecko	7 532	Turecko
	3 968	Turecko	6 544	Německo	6 940	Německo
Citrony	18 979	Španělsko	13 870	Španělsko	15 672	Španělsko
	7 123	Turecko	12 979	Turecko	6 687	Turecko
	3 962	Německo	4 821	Německo	5 031	Německo
Grapefruity	3 598	Čína	6 389	Čína	6 628	Čína
	3 106	Turecko	5 326	Turecko	3 470	Turecko
Kiwi	2 596	Itálie	2 961	Řecko	4 395	Řecko
	2 154	Řecko	2 787	Itálie	3 532	Itálie
	781	Německo	971	Německo	901	Německo

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Hlavní směry vývozu čerstvého ovoce mírného pásma z ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2017	Země	Vývoz v tunách 2018	Země	Dovoz v tunách 2019	Země
Jablka konzumní	9 216*	Slovensko	5 863*	Slovensko	7 315*	Slovensko
	390*	Nizozemsko	126*	Belgie	2 408*	Itálie
Jablka moštová	21 138*	Německo	26 360*	Rakousko	15 297*	Německo
	3 999*	Rakousko	21 234*	Německo	9 945*	Rakousko
Hrušky stolní	1 363	Slovensko	1 314	Slovensko	1 074	Slovensko
	359	Bulharsko	23	Německo	284	Bulharsko
Třešně	294	Belgie	321	Německo	222	Německo
	186	Nizozemsko	258	Belgie	155	Itálie
Višně	1 066	Německo	2 357	Německo	1 794	Německo
	455	Belgie	497	Nizozemsko	391	Belgie
Meruňky	594	Slovensko	437	Slovensko	368	Slovensko
	58	Nizozemsko	34	Nizozemsko	59	Maďarsko
Broskve, nektarinky	2 892	Slovensko	1 726	Slovensko	1 125	Slovensko
	97	Rumunsko	85	Nizozemsko	163	Maďarsko
Švestky	430	Slovensko	356	Slovensko	346	Slovensko
	370	Maďarsko	17	Maďarsko	64	Maďarsko
Jahody	210	Německo	142	Slovensko	343	Slovensko
	198	Slovensko	21	Velká Británie	181	Maďarsko
	45	Polsko	18	Rakousko	40	Rakousko
Rybíz černý	93	Německo	98	Slovensko	51	Slovensko
	50	Itálie	72	Itálie	-	-
Rybíz červený	417	Rakousko	491	Rakousko	194	Rakousko
	73	Itálie	106	Polsko	32	Německo

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * – u jablek se jedná o marketingový rok 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR (mil. Kč)

OVOČNÝ DRUH	Produkční sady				Neintenzivní sady				Produkce celkem						
	2016	2017	2018	2019	2019/18 v %	2016	2017	2018	2019	2019/18 v %	2016	2017	2018	2019	2019/18 v %
Jablka	803,2	1 123,5	802,3	923,5	+15	171,1	346,5	190,0	243,0	+28	974,3	1 470,0	992,3	1 166,5	+18
Hrušky	76,5	50,7	48,6	60,3	+24	18,9	16,3	16,3	20,3	+25	95,4	67,0	64,9	80,6	+24
Třešně	100,7	73,0	77,8	73,8	-5	45,0	40,0	40,0	44,8	+12	145,7	113,0	117,8	118,6	+1
Víšně	59,2	75,2	58,6	91,8	+57	12,6	12,8	8,5	8,0	-6	71,8	88,0	67,1	99,8	+49
Meruňky	17,5	19,4	40,4	48,1	+19	38,0	30,8	71,6	108,0	+51	55,5	50,2	112,0	156,1	+39
Broskve	5,0	9,2	15,7	9,0	-43	22,5	22,5	40,0	32,0	-20	27,5	31,7	55,7	41,0	-26
Slivoně	61,4	52,5	88,9	79,0	-11	101,0	108,0	166,0	140,5	+15	162,4	160,5	254,9	219,5	-14
Angrešt	0	0	0	0	0	14,0	14,0	10,0	12,0	+20	14,0	14,0	10,0	12,0	+20
Rybíz červený	17,3	23,4	14,3	13,6	-5	30,4	24,4	24,4	31,8	+30	47,7	47,7	38,7	45,4	+17
Rybíz černý	3,0	3,4	2,8	1,7	-39	6,3	5,9	5,2	6,5	+25	9,3	9,3	8,0	8,2	+3
Maliny	3,1	4,0	8,8	13,1	+49	15,0	12,0	15,0	24,0	+60	18,1	16,0	23,8	37,1	+56
Jahody	136,6	139,2	120,0	107,0	-11	75,2	68,8	59,2	77,5	+31	211,8	208,0	179,2	184,5	+3
Ořešák vlašský	0	0	0	0	0	53,2	63,4	79,1	81,3	+3	53,2	63,4	79,1	81,3	+3
CELKEM	1 283,5	1 573,5	1 278,2	1 420,9	+11	603,2	765,4	725,3	829,7	+14	1 886,7	2 338,9	2 003,5	2 250,6	+12

Pramen: OU ČR na základě vlastního vyjádření sklízěné ovoce

Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR

Poznámka: Ocenění ovoce ke zpracování a k samozásobení bylo stanoveno na základě cen výkupu ovoce a odhadem s přihlédnutím k cenám zemědělských výrobců, spotřebitelským cenám a také k horší kvalitě ovoce z těchto výsadeb, alejí a zahrad.

Do samozásobení patří ovoce spotřebované jak v čerstvém stavu, tak zpracované pěstitelům i drobný prodej ovoce (u silnic apod.) jako přebytek ze zahrad.

Struktura celkové sklizně ovoce v produkčních plodných sadech v ČR v roce 2019 (t)

Jablka	Produkce		102 847
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	62 000
			35 000
			5 847
Višně	Produkce		5 802
	z toho	pro zpracování neuplatněno	5 802
			0
Meruňky	Produkce		2 109
	z toho	konzumní pro zpracování	1 900
			209
Slivoně	Produkce		9 131
	z toho	konzumní pro zpracování	4 000
			5 131
Rybíz červený	Produkce		810
	z toho	pro zpracování neuplatněno	10
			800
			0
Maliny	Produkce		164
	z toho	konzumní pro zpracování	164
			0
Hrušky	Produkce		6 277
	z toho	konzumní pro zpracování	4 000
			2 277
Třešně	Produkce		2 169
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	1 600
			300
			269
Broskve	Produkce		448
	z toho	konzumní pro zpracování	448
			0
Angrešt	Produkce		1
	z toho	konzumní	1
Rybíz černý	Produkce		153
	z toho	pro zpracování	153
Jahody	Produkce		2 525
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	2 200
			155
			325

Pramen: OU ČR dle vlastního šetření

Struktura celkové sklizně ovoce v extenzivních sadech v ČR v roce 2019 (t)

Jablka	Produkce		89 295
	z toho	pro zpracování	10 000
		samozásobení	50 000
		neuplatněno	29 295
Višně	Produkce		2 232
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 000
		neuplatněno	1 232
Meruňky	Produkce		8 509
	z toho:	pro zpracování	0
		samozásobení	6 000
		neuplatněno	2 509
Slivoně	Produkce		26 216
	z toho	pro zpracování	2 500
		samozásobení	16 000
		neuplatněno	7 716
Rybíz červený	Produkce		7 153
	z toho	pro zpracování	50
		samozásobení	4 500
		neuplatněno	2 603
Maliny	Produkce		936
	z toho	samozásobení	600
		neuplatněno	336
Ořešák vlašský	Produkce		4 518
	z toho	samozásobení	4 518
		neuplatněno	0
Hrušky	Produkce		11 461
	z toho	pro zpracování	300
		samozásobení	5 000
		neuplatněno	6 161
Třešně	Produkce		7 679
	z toho	pro zpracování – lisovny	0
		samozásobení	2 800
		neuplatněno	4 879
Broskve	Produkce		5 061
	z toho	samozásobení	4 000
		neuplatněno	1 061
Angrešt	Produkce		1 554
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 000
		neuplatněno	554
Rybíz černý	Produkce		1 364
	z toho	pro zpracování	20
		samozásobení	800
		neuplatněno	544
Jahody	Produkce		3 859
	z toho	samozásobení	3 100
		neuplatněno	759

Pramen: OUČR dle vlastního šetření

**Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny
stav ke dni 31. 8. 2020**

Organizace producentů	Sídlo	Registrované druhy
CZ FRUIT, obytné družstvo	Praha 6	Ovoce
EB Fruit, obytné družstvo ovocnářů	Holovousy	Ovoce
Jihomoravská zelenina, družstvo	Velké Bílovice	Zelenina
Obytné družstvo EKO – ODBYT, družstvo	Slaný	Ovoce
Družstvo producentů rajčat	Brno	Produkty ke zpracování
Obytné družstvo LITAZEL	Bohušovice nad Ohří	Zelenina
Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny	Synkov-Slemeno	Ovoce a zelenina
Obytné družstvo Polabí	Přerov nad Labem	Zelenina
Družstvo OZC Jizera	Předměřice nad Jizerou	Ovoce a zelenina
Obytné družstvo ovoce Český ráj	Praha 9	Ovoce
Obytné družstvo Berry	Břežany II	Jahody, maliny, ostružiny
M.O.Z. družstvo pěstitelů	Sedlnice	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Bohemia Apple, družstvo	Tuchoraz	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
NATURE FRUIT, družstvo	Choustníkovo Hradiště	Jablka
G's Pěstitel, obytné družstvo	Stratov	Zelenina
Piletice, obytné družstvo	Hradec Králové	Kořenová zelenina, papriky, jahody
ZP Otice obytné s.r.o.	Otice	Zelenina a zpracovaná zelenina
Obytné družstvo Suchá Loz	Suchá Loz	Ovoce a zelenina
Čerstvě utrženo, družstvo	Brno - Veveří	Ovoce a zelenina
Dobré družstvo	Zlín – Prštné	Ovoce a zelenina
Nadnárodní organizace producentů		
Družstvo BRAMKO CZ	Semice	Zelenina

Pramen: SZIF

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-576-0

Praha 2020